

למעלה צפוק והיו שמונה קרשים, והקלעים הללו היו של שם משור והיו כעין נשת עשויה נקצים נקצים והם היו כוחלים לחלל סביב:

ואתה תצוה

שמן והטרת ישמח לב ומתק רעהו מעצת נפש: **שְׁלֵמָה** המעיה יזהיר על האדם בכתוב הזה (משלי כ"ז) לרחם על הגר סגולה ממקומו ומארץ מולדתו, ומפני שהתורה הזהירה עליו בכמה מקומות שלא להכות אותו ולא צדברים ולא צממון שכל (שמות כ') וגר לא תוכה, וכ' (שם כ"ג) וגר לא תלחץ, וכ' (שם) ואחם ידעתם את כפס הגר לכך לא שלמה והוסיף וחדש כאן כי האיש הגולה והנודד ממקומו יתחייב האדם עליו צדקים, הא' פיקספיק לו מזונותיו, השני פיקציר לו פנים, והנה הוא נקשר עם הכ' שלמעלה שאמר כלפור נודדת מן חכה כן איש נודד ממקומו, המסיל את האדם סילא מן המקום אשר נולד שם בעוף היולא מקו ששם תחלה הויתו וקצת מולדתו וקמך לו מיד שמן וקטרת, וכנה המזונות כלם וכל מה שמחבטל על האש צממן וקטורת שהוא העטן העולה מן המזון המחבטל, והודיענו בזה כי חייב האדם לשמח לב האיש הנודד ממקומו צפוק מזונות שהוא שמן וקטורת כי שמו וקטורת ישמח לב, ויתחייב עוד צדקת פנים, וזהו ומתק רעהו שימחיק לו דבריו והקצרת פניו כי מלצר סילטרך שמן וקטורת עוד ילטרך מתק רעהו צמחן שפחים ורכות הדברים, ואמר מעלת כפס כלומר סימיה אותו מתק והקצרת פנים מעלת כפס הסכליה דרך אחנה וחנה ולא דרך חנופה כי ייטב לו מתק שפחים יותר ממה שהוא כוחן לו, וכן ארז"ל צדקות טובה המלצין פנים לחברו יותר ממעקו חלב שכל (בראשית מ"ח) ולצן פנים מחלב, אל חקרי לצן פנים חלל לצן פנים, וכן הזכיר הכניא (ישעיה כ"ח) הלא פרוס לרעב לחמך והוא שמן וקטרת, והזכיר עוד (שם) ומתק לרעב כפסך והוא מתק רעהו, ובמדרש שמן וקטורת ישמח לב שמן המורה שתי מתקרב צממן הקטורת שכל (שמות ל') וצממנות אחרן את הנרות צין הערצים יקטירנה, משמח לבו של הקצ"ה, צארו ז"ל כי כשם שהזכיר הכתוב שומח צממנות אחר מעשה צדקתית והוא שאמר דוד (תהלים ק"ד) יהי כבוד ה' לעולם

ישמח

כלה אורך המשכן לקוף שלשים אמה צמדתו ונמלא פנים עשר אמה ריוח צין יריעות שאחורי המשכן לקלעי החלל שללד מערב, ורוחצ המשכן פסי עשר אמות כשהיה נתון צדוה החלל שהוא חמשים אמה כמלאה אומר פתיו עשרים אמה ריוח ללפון ועשרים לדרום, ולמדת מכ"ז שארכו של משכן נתון צדוה של חלל צמוך אותו חמשים פנימיים, ויש למשכן ריוח לכל לרדין עשרים אמה מאחוריו למערב ועשרים ללפון ועשרים לדרום וחלל של חמשים על חמשים על המשכן, וא"כ עכין מוכרח היה להקדים הדרום ואחוריו לפון כדי ללמדך על ארכו, וכשצא ללמד על רחבו הולך להזכיר מזרח ומערב, ומה שהקדים מערב למזרח מפני ששלש הרוחות מכושים בקלעים היו דרום לפון ומערב חבל המזרח לא היה מכוסה בלו בקלעים שהרי פתח הסער היה צאמלע שכל ולסער החלל מקך עשרים אמה, וז"ל לפאה קדמם מזרח חמשים אמה לא אחר קלעים חמשים אמה כמו שאמר לפאה ים קלעים חמשים אמה כי מזרח היה רחבו חמשים אמה חבל לא היו כל החמשים של רחבו מכושים בקלעים חלל ע"ז אמות מלד זה וע"ז אמות מלד זה וסער החלל צאמלע שהוא עשרים אמה, וא"כ כשהזכיר כאן ארבע רוחות כקדר הזה והזכיר מזרח אחרון לא הזכיר זה חלל לפי קדר כסוי הקלעים לא כפי הרוחות, כי קדר הרוחות שלהם הוא כן מזרח מערב לפון ודרום, וכן הם כזכרים צפי הכל על הקדר הזה כי השמש יתחיל לזרח מן המזרח וסוקע צמערב וכשאדם פונה למזרח ימינו לדרום וצמאלו ללפון ואחוריו למערב, וכ"כ קדום צכ' (איוב כ"ג) הן קדם אהלך ואיכנו ואחור ולא חצין לו, צמאל צממנותו ולא אחו יענוף ימין וגו'. והשעם צהקדים לפון לדרום והיה ראוי להקדים הדרום שהוא ימין, מפני ששלש הרוחות הללו רוצם מיושבים הם חבל הדרום חין צו יסוב חלל מעט לרוצ שפע חמימות שהשמש דר צדומו של רוחו לכך הזכיר דרום אחרון, ולמדת מזה כי קדר הרוחות צפרסה זו דרום ולפון ומזרח ומערב לפי קדר כסוי הקלעים, והקדר שלהם מזרח ומערב לפון ודרום לפי קדר היסוד צמולס הספל, והקדר האמתי למעלה צמדור העליון דרום ולפון ומערב ומזרח לפי קדר המרכבה העליונה, וכבר הזכרתי

רבינו

תצוה כז כח

בהיי

קפ

יטמא הי' צמעסיו, כך מליכו טמאה צהקצ"ה
 אחר מעשה המטבן טלוה צהדלקת המכורה
 וצהקטרת הקטורה וטרתה צו טכינה, ועז"א
 טלמה טמן וקטרת יטמא לב, וכבר ידוע כי
 מעשה המטבן טקול כמעשה צראשית, וכסס
 טמליכו אחר מעשה צראשית טכנרל צאחרונה
 מי טה" מכיר אח הי' ועוצד ומיחד וטוא
 האדם, כן מליכו אחר מעשה המטבן טהולרד
 ללוות טיה" צמטבן עוצד ומיחד וטוא טכהן
 הגדול, ולפי טטרתה טכינה צמטבן ע"י הקטרת
 עז"א טמן וקטורה יטמא לב, וכבר ידעת מה
 טנקרל קטורה ע"ס טרת הקטורה מתקטר
 צמדות וטמאת המדות מתרבה על המתקטר
 וע"י הצרכה כמטבת ונטפעת אל התחתונים,
 והנה הטמן הזה טהיה מתקרב צמן הקטרת
 הקטורה הי' טמן זית לפי טטזית הצי"א אורה
 לעולם טכא' (צראשית ח') והנה עלה זית טרף
 וגו', וע"כ לוחה הטורה צמלות הדלקת המכורה
 צטמן זית, זסיכ: (כ) ואתה הצוה את בני ישראל
 ויקחו אליך שמן זית זך כחית למאור להעלות
 נר תמיד: ויקחו אליך. לטעה כי מפי טאמר
 צקוף הפרטה חק עולם הייתי אומר כי מלוה
 זו לדורות ולא לטעה ע"כ הולרד לומר אליך
 לטעה לומר לך טהמלות לטעה ולדורות, והזכיר
 טמן זית למעט טאר טמן טמן טומטמין טמן אגוזים
 וכיו"צ, ואמר זית זך כלו' הטמן הראשון פרע
 לטכי ולטליטי, כחית טמן היולל ע"י כחיתה
 למעט טמן היולל מאליו, למאור כחית למאור
 ולא למכחות, הראשון למכורה והטכי למכחות,
 ומכהג העולם מי טיש לו טמן רע דולקו צכר,
 ומי טיש לו טמן טוב כותנו לחצטיל ואוכלו
 חצל כאן צחטך הראשון טהוא הזך למאור
 והטכי למכחות, ובמדרש כחית זה מקדש ראשון
 טעמר ח"י טנה מקדש טכי ח"כ טנה, והמדרש
 הזה ירמוז לטכי מקדשים והיה ראוי לרמוז גם
 הטלטי העתיד. אבל יתכן לומר כי המדרש
 הזה אפשר טירמוז על המקדשים טהיה זמנס
 קליב, ולפי טטכיהם עתידים ליחרצ ולהיותם
 מרמס לכך כאמר הרמוז צטכיהם צלטון כחית
 טהוא לטון כחיתה ומרמס חצל הצית הטליטי
 העתיד אע"פ טלא צא צחטצון לפי טאין זמנו
 קלוצ הנה כרמו צמלח למאור וטוא כלטון
 (יטעיה ט') קומי אורי כי צא אורד, וטוא
 הצטחה צצית הטליטי צחזרה הטכינה וטוא
 טאמר דוד ע"ה (תהלים כ"ז) הי' אורי ויטעי,

ואמר עוד (טס קי"ח) אל הי' ויאר לבו, ולפי
 טאין זמן לעמידה צכינו חצל טוא עועד לעד
 לעולם לכך אחר להעלות כר תמיד כלומר כי
 מעלתו תמידית וטוצ אינה פוסקת:
 להעלות נר. טס הכלל כמו כרות, וכן (צראשית
 ל"צ) ויהי לי טור וחמור, וכן (טופט"י
 כ"ח) כי כטמדה מצנימן אטה, וכן (יחזקאל
 א') ודמות על ראטי החיה, והיה ארבע חיות:
 חסיד. טלא חטאר המכורה צלא כר, או יאמר
 כר טהוא תמיד, וירעו לבר מערצי
 טהוא עקר כל הכרות טכל הכרות פוכות כנגדו
 וטוא הי' פוכה כלפי טכינה טהיה המדה
 העטירית, וז"ל תמיד, והצן זה. ובמדרש להעלות
 כר תמיד זסי"א (איוב י"ד) חקרא ואכני אעכך
 למעשה ידיך חכקיף אחה טוצל אח כל טעולם
 כולו טכא' (יטעיה מ"ו) אחי עטיתי ואכי אטא
 ואכי אטכול ואמלט, ואחה מלוה לצכי קהת
 לסיות כוטאים ארון כצודך על חכתף טכאמר
 (צמדצר ז') ולצכי קהת לא נתן כי עצודת
 הקדש עליהם צכחף יטאו, אחה זן אח כל
 העולם ואחה מלוה (צמדצר כ"ח) אח קרצכי
 לחמי אחה מאיר לכל העולם ואחה מלוה להעלות
 כר תמיד הי' אומר (איוב י"ד) למעשה ידיך
 חכקוף, ואמר הקצ"ה לא טאכי לריך לאור
 צ"ו טצאורי אחי מאיר לכל העולם חלא כדי
 להעלות אחכס ולזכות אחכס, ועוד טס אחר
 רצי מאיר אחר הקצ"ה חציצין עלי כרות
 טאהרן מדליק מן המאורות טקצעתי צטמים,
 למה טצטעה טהקריצו הכטיאים חכוכה טמוצח
 ולא הקריצ טצט לוי הי' כפטו טל אחרן
 עגומה ח"ל הקצ"ה כל הטצטים הקריצו חכוכה
 אחת ואחה לצדך מעטה חכוכה לעלמך וטוא
 טכ' (תהלים י') חלות ענוים טמעט הי' וז"ס
 מחוץ לפרוכה וגו' יערוך אותו אחרן וצכו
 ע"כ, ויהיה רמו לחכוכה טל כרות חטמוכאי
 וח"כ כטאמר יערוך אותו אחרן וצכו ירמוז
 לטעה ולדורות:

כח (ב) לכבוד ולתפארת. ע"ד הפטט טיתכבד
 ויחפאר צהס, ולפי טטכהן הגדול
 מלאך הי' לצאות חלל היחידים צעכין העבודה
 ילות עתה להלביטו צגדי מלכות ולהיותו מלך
 ככבד ומפואר חלל הטמן ואז יה"י טלס צכל
 כי הצגדים חלה צגדי מלכות, המעיל כע"ס
 (טמואל צ' י"ג) כי כן חלצטנה צנות המלך
 הצחולות מעילים, וכחנת חטצן וטוא כחנת
 פקים

פקים האמור ציוסף (נראשית ל"ז) ועשה לו כחנת פקים, והמלכפת מכהג המושלים והמלכים באקלות ישמעאל סיתעטפו זה הלואר והראש. וע"ד הקבלה לכבוד ולתפארת יאמר ועשית צגדי קדש לאהרן אחיך סיהא משמש זהם לכבוד ולתפארת כלו לכבוד ה' הסוכן בתוכם ולתפארת ישראל, וכבר ידעת כי היה המושכן דוגמא למקדש העתיד. והנה ציהמ"ק קראו הנביא צית קדשנו ותפארתנו הכוונה צית של קדשנו הוא הכבוד ושל תפארתנו הוא תפארת ישראל, נזהו (עמוס ז') כי מקדש מלך וצית מולכה היא, וז"ש לכהנו לי בחוספת וי"ו לרמוז על המדה הספית ומלת לי כמו לה' והוא הכבוד, וזה מצוה: (ג) ואתה תדבר אל כל חכמי לב ועשו. קמך ועשו לחכמי לב לרמוז סתהיה עסיית הצגדים מחוך מחשבת חכמה והוא סהיו לריכין עסיה לשמש, ואמר ועשית סיהיו כעשים על כוונתו, ותמלא צפרטה זו ג' פעמים לכהנו לי ותי' ראוי לומר לכהן לי ושלטה וי"ן הנוספין לרמוז על י"ח כהנים גדולים ששמשו במקדש ראשון: (ד) ואלה הבגדים אשר יעשו. דרז"ל צמס' ערכין כסם סהקרצנות מכפרין כך צגדי כהונה מכפרין, ולזה נסמכה פרשת הקרצנות לצגדי כהונה חושן מכפר על עדיינים סנאמר (סמות כ"ח) ועשית חסן משפט, אפור מכפר על ע"ג סנא' (הושע ג') ואין אפור זתרפים, וכי' (סופטים ח') ויעש אותו גדעון לאפור. מעיל מכפר על לה"ר סנא' (סמות כ"ח) ונשמע קולו, יצא דבר סצקול ויכפר על מעשה קול, ולסה"ר זה לסה"ר סצפרהקיא אלל לסה"ר סצלכעה קטרת מכפרתו, כהונה חסנן מכפרת על ספכ"ד סנא' (נראשית ל"ז) ויטבלו את הכחנת צדס, וכחונת זו כמין חלוק היתה וסמוכה לצפרו היתה ומסוצלת זהב כחלוק זה סרוקמין זו פקים והוא סני' (סמות כ"ח) וסצללת הכחנת שס מלסון מסצללות זהב, מלכפת מכפרת על גסי הרוח יצא הדבר סצגוצה ויכפר על מעשה גוצה, ואצנע מכפר על הרהור הלצ ודרז"ל כי סיו האצנע ל"צ אמות, ל"ן מכפר על עזות פכים סנא' (סס) והיה על מלח אהרן, וכתיב (ירמיה ג') ומלח אסה זונה היה לך, והיו צגדי כה"ג סמוכה והזכיר סני' ססה מהם ולא הזכיר ל"ן מפני סהול כלי זהב אינו צכלל הצגדים ולא הזכיר מככסי הצד כי לא רלה

להזכיר רק הססה ססיה מסה מלצ"סם לאהרן ולכך הזכירם ציחד צכ' סזס וכי צקוף ספרסה והלצסה אותם את אהרן וגו', וכי אחריו ועסה להם מככסי צד לצחר כי המככסים הם היו הלוצסי' אותם לעלמס צהלכע כדי סלא חצין סהיו המככסי' צכלל והלצסה הולרך צהכרה להזכירם צאחרונה וא"א לו סיכללס ציחד עס סאר הצגדים, והמככסים מכפרים על העריות ועל הליכת הרגלים סהולכים לעשות עצרה: (ו) ועשו את האפור. לפי מה סהקדים הכחוצ ואמר חושן ואפור ומעיל סיה ראוי להקדים ולומר ועשית חושן משפט ואח"כ ועשית את האפור. ויתכן לפרש כי עסה כן מפני סהאפור הוא עקר, כי סחסן ס"י סחת האפור כמין סולים והאפור הוא עקר הצגד וע"כ הקדימה ספרסה האפור לחסן צמעסה, ומה סהזכיר סחלה חושן לאפור סיה זה למעלת סס המפורס הנקרא אורים ותומים סהיו כוחנים צין כפלי החושן. ודע כי הצגדים סאלה חסן ואפור ואצנע סיו למר ופסחים ואע"פ סהתורה אסרה לכל ישראל למר ופסחים לכהנים מותר צסעת עצודה סאין הכהנים לוצסים אותם רק צסעת עצודה, וזס"כ צאפור ועסו את האפור זהב סכלת וארגמן ותולעת סני ושס מסזר, וכתיב צחושן ועשית חושן משפט זהב סכלת וארגמן ותולעת סני ושס מסזר וכן צאצנע, סחכלת הוא הלמר הלצוע כעלס ססמים, ארגמן הוא הלמר הלצוע ארוס, ותולעת ססני הוא הלמר הלצוע צתולעת ושס מסזר, הסס הוא פסחים. ודע כי חושן ואפור סיו חמסה מיכין ופרכת ארצעה מיכים ורמוכי המעיל ג' מיכין, כ"ל צחסן האפור כתיב זהב סכלת וארגמן ותולעת סני ושס מסזר וכי צפרוכת ויעס את ספרוכת סכלת וארגמן ותולעת סני ושס מסזר, וכי צרמוכים ויעסו על סולי המעיל רמוכי סכלת וארגמן ותולעת סני מסזר, לא נאמר צו סס סלא סיו צרמוכים אלל סלסה מיכין סזורין, ודרז"ל צמס' יומא פרק צא לו כ"ח סנא' סס חיען כפול ססה, מסזר סמוכה, ס"י מסזר צלא סס כמו צרמוכים, מעיל י"צ, סרוכה כ"ד, חושן ואפור כ"ח, וצאור זה כי ספרוכת סהול ד' מיכין ונאמר צו סס כל מין ומין ססה חומין סרי ספרוכת כ"ד, רמוכים סיס צסס סלסה מיכין ולא נאמר צסס סס כל מין ומין סמוכה סרי כ"ד דילפינן מסזר מסזר

מפרכה מה מעור דפרכה שהוא די מיכין
עפרים וארבעה אף מעור רחוקים שהן שלשה
מיכין כ"ד, מעיל י"ב דילפינן תכלת תכלת
מפרכה מה פרכה ששה חוטין של תכלת אף
מעיל כן וכי כליל ופירשו גדיל ואין גדיל
פחות מעטים והרי י"ב, חושן ואפור ט"ט
מין חמישי כוסף על השאר והוא הזהב הכה
הוא כ"ח חוטין די מיכין ששה ששה הרי כ"ד
שהזהב מין חמישי א"א לומר עליו ששה שהרי
כ' זו (שמות ל"ג) וקלן פחילים, ופירש"י ז"ל
שם צעק' יומא פחילים טנים וכצנח לקלן
הרי די א"כ חושן ואפור כ"ח חוטין:
(י) ששה משמותם. שקרא להם חצותם כחולדותם
למד הכתוב שיהיו הסצעים כתוצים כקדר
ליתם ראובן שמעון לוי ויהודה דן ונפתלי,
ששה אלו צאנן אחת וצאנן השנית ישכר
זבולן גד ואשר יוסף וצבימן כי כן נולדו, זה
סיה צאנני האפור שהיו שמים והיו שמות
טנים עשר סצעים חרותין צעני צאנני אפור
הללו שהיו של טוהם ששה סצעים על הצנן
האחם וששה על השנית והיו מפוחות פחותי
חותם כי היו מעשה חרש כענין שכתוב זהם
מעשה חרש צנן ולא נאמר זהם צמלוחתם
מעשה צאנני החשן כנ"ל, זהם צמלוחתם ולא
הזכיר זהם מעשה חרש, ולפי ש"א שיהיו
מפוחות פחותי חותם והאותיות מצוקעות
צלורתם וקיסארו האצנים צמלוחתם כ"א ע"י
סמיר לכך הולרך מעשה רבינו לסמיר צאנני
החשן כמו שהזכירו רז"ל לא הולרך כן צאנני
האפור לפי שאין כ' צהן צמלוחתם והיו מעשה
חרש, וכך סיה מעשה האפור, רחצו כרוחצ
גבו של אדם מפחף לכחף, וארכו כנגד אלילי
הידים מאחוריים עד הרגלים והופר עליו שתי
כתפות כנ"ל שתי כתפות חוצרות כדי שיהיו
על כתפות הכהן וקוצע על כל כחף וכחף
אזן טוהם מרובע מצוקע צבית של זהב ומפוחת
שמות י"ב סצעים על כל אצן ואצן ששה:
(טז) ועשית חשן משפט מעשה חושב, כך סיה
מעשה החושן אורג צבד מעשה חושב מן
התכלת ומן הארגמן וחולעת סכי וט"ט, והיה
לוקח חוט א' של זהב וכותכו על ו' חוטין של
תכלת וכופל הו' חוטין באחד וכן סיי עושה
חוט א' של זהב עם ו' של ארגמן וחוט אחד
של זהב עם ששה של פסחן, וז"ש תכלת וארגמן
וחולעת סכי ושם כ"ח חוטין טכ' (שמות ל"ט)
כחין

וירקעו את פמי הזהב וקלן פחילים לעשות
צחוך התכלת וצחוך הארגמן וצחוך חולעת
הסכי וצחוך השם מלמד שחוט של זהב כפול
צחוכם, ארכו של חושן שתי זרמות ורחצו זרם
וכופלו לסכים כמלא זרם על זרם מרובע וקצועים
צו ארבעה טורים אצן וכל אצן ואצן סיה
מרובע, ומפוחת שמות י"ב סצעים על י"ב
אצנים, ראובן סיה מפוחת על אצן אודם,
שמעון על פטרה, וכן כולם, ומלצד י"ב סצעים
שהיו כתוצים על י"ב אצנים הללו היו כתוצים
שמות האצות אצרהם ילחק יעקב ושצעי ישרון,
וכקדר הזה היו כתוצים ראובן א' על אודם,
שמעון ב' על פטרה, לוי דה"ס על צרקה,
יהודה י' על כופך, ישכר ל' על ספיר, זבולן
ח' על יהלום, דן ק' יע"ק על לשם, נפתלי
צ' על סצו, סצעי"י על אהלמה, אשר יס"ר על
חרשים, יוסף ו"ן על שם, צבימן על יספה,
הרי לך צכל אצן ואצן ששה אותיות להורות
כי ששת ימי המעשה חלויים ציי"ב סצעים, והיו
צאנני חושן ע"צ אותיות כי י"ב פעמים ששה
הם ע"צ והם כנגד ע"צ אותיות של הסם הגדול
להורות צוה קיום העולם שנצרך צע"צ שעות
סחרי העולם נצרך ציום כנ"ל (בראשית ד')
ציום שעות ס' אלהים ארץ ושמים, וששת ימי
המעשה ע"צ שעות י"ט זהם י"ב שעות צכל
יום, וזש"כ (תהלים פ"ח) אמרתי עולם חסד
יבנה כמנין חס"ד, ולמדנו מזה שהעולם שנצרך
צע"צ שעות מתקיים בזכות הסצעים שזהם
ע"צ אותיות, והנה צבימן שתי"י מפוחת על
יספה סיה מלא ולא סיה צו סמך אותיות מן
האצות כשאר הסצעים כי לא נשתייירו מצני
צבימן צמעשה פלגש צגצעה כ"א שם מאות
צזכות צבימן שהיה מפוחת צאנני החשן ששה
אותיות, ודע כי כמלא כ' צספרי חכמת העצב
כי כל האצנים היקרות שם עקריית וסרסיות
אינן אלא י"ב והם אצות לכל שאר האצנים וכל
השאר מיניהן ענפיהן וחולדותיהן, ומס שנתן
אצן אודם לראובן ע"ש שהאדמו פכיו צחמא
צלהה כסצלצל ילועי אציו והודה ולא צוט,
והאצן הזאת כקרא רוצי"ן והוא גדל צמקומות
ידועים צים והוא סלע גדול ומולאו כמולא
הכסף וכמולא הזהב, והסלע והמולא שהוא
קורין אותו צלאש"י, ורוציו וצלאש"י הכל מין
אחד וחסיכה אחת, אלא שהרוצין הוא אדום
צתכלית וכן חרגומו סמקן והוא מצחק האצן
כחין

כמין ענפים שזולעים ממנו ונמשכים ממנו והכלאש"ו הוא למטה ממנו מאד צומעת האדמימו' ומפני זה נקרא מנחם האזן הזאת כלשוננו אודם כי מראהו אדום כדם וקגולתו שכל אשה שנושאתו אינה מפלת לעולם נפלים ואמרו שהוא עוב לאשה המקסה לילד, ואם היו סוחקים אותו ומערצים אותו באכילה ובשתיה מועיל הרצה להריון כדודאים שאלא ראובן ששם דמות אדם וע"כ נכתב אדם חסר וי"ו לסורות על אדם כי המקרא יורה עלמותו של אדם והעבת צחצחון וי"ו יורה על פעולתו, ומפני זה היה ראובן מפותח על אדם אודם, שמעון היה מפותח על פטרה היא אדם ירוקת ככרתי צכרתי הים, וכן חרגומו ירקן ונקרא פראשמיא והוא מין נפך שהוא מרקד"י שהוא ג"כ ירוק ככרתי. ורע כי פראשמיא ומרקד"י הכל מין אחד וחתיכה אחת כענין שבארתי לך ברוצי"ן וכלאש"ו, אלא שהמרקד"י הוא המוצח והוא המלוקט ומחופף ממנו והוא צחכלית הירקות וזיוו מזהיק ואורו מחכולך עד מאד והפראשמיא ירוקה ג"כ אבל היא למטה ממנו עד מאד צין צירקות צין ציו האור, ומה שנכתב האזן הזאת לשמעון ע"ש שהוריקו פניו של זמרי בן קלוא נשיא שבט שמעון וכן כל מי שחטאו מעצבו שמעון צננות מואב הוריקו פניהם, וכן דרז"ל סימן לעצרה הדדוקן, וקגולת האזן הזאת של פטרה שהיא מקררת את הגוף וע"כ היא מלויה בארלות כוש שהם חמים וסמופי זמה ולריכים אליה לקרר אותם וזש"כ (איוצ כ"ח) לא יערכנה פטרת כוש, יחס אותה לכוש שהיא מלויה בארץ כוש, לוי היה מפותח על צרקה והוא הקרצוקקל"א נקראה צרקה ע"ש שכוללת כצדק ומאירה כנר וכן חרגים צדקן והוא אדם שחלה נח צחיזה ממשיכ (צראשית ו') להר העשה להיזה והנביא קראה אקרה שכל' (ישעיה כ"ד) ושעריך לאצני אקרה ע"ש שקודם בגחלת והוא מלשון (סס כ') קודחי אש, ונכתב ללוי מפני שצבע לוי היו מאירין צחורה כענין שכל' (דברים ל"ג) יורו מעפטיך ליעקב וחירחך לישראל, וכן עשה שהיה מעצבו לוי כשכולד נחמלא כל הצית אורה וכאמר זו כי קרן עור פניו וכ' (קהלת ח') חכמת אדם מאיר פניו, וקגולת האזן הזאת שהיא מחכימת פתי ומאירה העינים מלמד שמשחממין בעלם גופה כמו שמשחממין צחור הכר וחומרים כ"א

סוחקין אותה ומערצים צמאכל וצמשתה לו צמאר הקמים יועיל הרצה מאד להחכים ולפתוח הלז, יהודה היה מפותח על נפך והוא מרקד"י וכלשון ערבי זמור"א והמרגום כולל צ' לסונות הללו וע"כ אמר אומרגד"ן מורכב מלשון זמור"א ומלשון מרקד"י והאזן ירוקת ככרתי והוא מין פראשמיא כמו שהזכרתי ונכתב ליחודה ע"ש שהוריקו פניו צמעתה חמר ונחבצר על ילדו והודה ולא צום והוריקו פניו גם כן על שחצרו אציו על יוסף הוא שכי' (צראשית ל"ז) היה רעה חכלתהו, וכשצא לצדך את בני אל' (סס מ"ט) מערף בני עליה אז נעשו פניו זכים ומצוהקים כנפך הזה שזיוו מזהיק וכן כי ציהודה (סס) ידך צערך אויביך וקגולת האזן הזאת שכל מי שנושאים אויביו הופכין לו ערף ולכך נקרא נפך, וכן כי ציהודה ידך צערך, אויביך, וכן מליכו חגבורת מלחמת וכלחון צכל שבט יהודה, צדוד כי' (סמואל א' י"ח), ודוד צרצרותיו, וצמשיה כי' (ישעיה י"א) וצרוח שפתי ימות רצע, ישכר על ספיר והוא הנקרא שפיל"י והוא מראה חבלת, ונכתב ליסכר לפי שחיו גדולים צחכמת התורה שכל' (דה"א י"ז) ועצבי ישכר יודעי צינה לעמים וגו', ולוחות החורה של סכפיריכו הו, וכ"מ צמ"ח (סמות כ"ד) ותחת רגליו כמעשה לצכת הספיר, וידוע כי כפש צעלי החורה לרורה צלרור החיים חחת כסה"כ שכי' זו (יחזקאל י') כמראה אדם ספיר דמות כסא, ולצע זה של חכלת אינו לצע של גאזה כלצע של אדמימות או לצע ירקות שקורין גרי"ן ששניהם לצעים של גאזה, אצל החכלת לצע של ענות וספלות נאה לצחורים ונאה לזקנים, וז"ש (ישעיה כ"ז) מרום וקדוש אשכון ואת דכא וספל רוח, וקגולת אדם זה שהוא עוב לאור העינים ולכך מעצירין אותו על העינים, וכן החורה מאירה עינים ואמרו האזן הזאת מועיל לכל כאב ונפיחה באיזה מקום שהיה צגוף וכן החורה מרפאה לכל הגוף, וכן ארז"ל חש צרחשו יעקוק צחורה, וזולן על יהלום והוא הנקרא פירל"א וסיא לצכת כלה ע"ש שהכסף לצן והוא סימן לעצמו של זולן שכל' (צראשית מ"ט) וזולן לחוף ימים יסכון לכך נכתב לזולן וסיא מוללחת צפרקמטיא וקגולת האזן שצמיחה סיכה על האדם שכן אמר הכי' (סס ל') הפעם יזלכני אישי, דן על לשם והוא הנקרא אשעפסי"ס ונמלא צו פלדוף אדם

רבינו

תצוה כח

בהיי

קפב

אדם מהופך ע"ס שהפכו שצט דן את הקערה על פיה והפכו לשם לסמל צפסל ויכה וכח"צ צספר יהושע צענין חלוק הארץ (יהושע י"ט) ויקראו ללשם דן כשם דן אציהם כי היא שם עיר מארץ ישראל, כפחלי על שצו והיא נקראת טורקיז"א והפרטים מתמידים לנושאה וכן חרגומו טרק"א, וסגולת האצן הזאת שהיא מוסכת האדם על הרכב ומללחת אותו צענין הרביצה כל ימיו ולכך נקראת שצו ועל שהיא מחזרת אותו אל הרכב נחנה לכפחלי שהוא לשון חזור ע"ס (צראשית ל') כפחולי אלהים כפחלתי, גר על אחלמה וסוף הנקרא קרישט"א! ולכך חרגומו עין עגלא והאצן הנקרא ליחמ"ן דומה לה אלא ש"ס צה ארמימותו ונחנה אחלמה לגר שכלם שחלמה והוא קרישט"א מלוי הרצה אלל צכ"א והכל מכירים אותו, כך שצטו של גר היו מרוצין והרוביהם ככרין הוא שכי (סס ל"ג) וטרף זרוע אף קדקד, וסגולת האצן הזאת שמחזקת את הלצ שלא ירך בלכתו למלחמה ולכך נקראת אחלמה מלסון חוזק וכענין שכלי (ישעיה ל"א) ותחלימני והחייני, וכח"צ (איוצ ל"ט) יחלמו צניהם ירצו צרה, אשר על תרשים והיא הנקראת קריאוליק"א וגוון שלה דומה לגוון השמן, וי"ס שפירשו שהיא האצן שלצעה חכלת וחרגומו כרוס ימא שהרי גוון הים כעין חכלת, ומליכו ים ששמו חרשים שכלת (יונה א') וימלא אניה צאה חרשי"ה, וסגולת האצן הזאת לעכל המאכל, וכש"כ למי שסוחק אותה ומערצה במאכלה, ונעשה צזה עז ושמן והוא שכי (צראשית ע"ט) מאשר שמנה לחמו, יוסף על שהם והוא נקרא לויקל"י, וסגולת אצן זה לחת חן לאדם צעיני כל רואיו ונקראת שהם, וי"ס צה אותיות השם ע"ס (סס ל"ט) ויהי ה' את יוסף ויהי איש מלליה, וכי (סס) ויחן חנו צעיני סר צית הספר ומי שנושאה צצית המלכות חועיל הרצה וילליה ויהיו דצריו כשמעים, צכיימין על יספה והיא הנקראת יספ"י והיא כלולה מגוונים הרצה אדומה שחורה ירוקה וסגולת האצן הזאת לעלור הדם ונחנה לצכיימין לפי שנסתנה לצו לגוונים הרצה וחשצ מחשבות צמכירתו של יוסף אם יגלה הדצר לאציו אם לא ואעפ"כ נחגצר על ילרו והיה מעלור לרוחו ולא גלה הדצר לאציו, ולכך נחנה לו האצן הזאת, ונקראת יספה שתי מלוח יס פה, וזה יורה על מעלתו שאע"פ שהיה לו פה והיה לו

לגלות הדצר שחק ולא גלה, אלה י"צ אצנים הקציעים צצגד חחושן ואלה שמותם ושמות י"צ הסצעים מפותחים צהם כסדר לידתן שצט ושצט כי על אצני המיוחדת לו והכל צהצגחה במורה וכוונה כפלאה: וראיתי צספר האצנים שחצרו הפילוסוף שהאצנים לריכות טהרה וידוע מקבולתם שהנושא אותם צטומאה ימצעל כהם אליו או יחלש ואם יסוצ ויטהר תחזור האצן לכחה הראשון כצתחלה, והקצה והטעם צזה לפי מעלות רוחניות הכח העליון שהאצן מוסכת ממנו שהוא מדצק צטהרה ומחרחק מן העומאה וכ"כ החצר צחצורו, וראוי להאמין כך שהרי אין לך כל אצן ואצן מן האצנים סיקרות שלא המסך כח עליונים כענין שאמר צעשצים אין לך כל עשצ ועשצ מלמעה שאין לו מזל למעלה, וכמלאת למד שהכה"ג צצגדי האפור וחשסן סיה מוקף מלפכיו ומאחריו ממות י"צ סצעים, החסן אשר על לצו מלפכיו סיו קצועים שמות י"צ הסצעים על י"צ אצניו כל שצט ושצט על אצנו, גם האפור שהיה מאחריו על שתי כחפיו שסם שתי אצני שהם שסם קצועים צסם מפותחים י"צ סצעים ששה על אצן זו וששה על אצן זו והכסן כאשר ילצסם סיה לוצסם ציחד האפור עם החסן שהרי מחובר סיה זה צזה שכלי (שמות כ"ח) ולא יזח החסן מעל האפור והי' החסן על לצו מלפכיו והאפור מאחריו, וחשצ האפור ס"י קסור על לצו חחת חסן ושתי כחפות האפור על צ' כחפיו ושתי עצמות הזהצ יורדות מעל כתפו מכאן ושתי עצמות הזהצ מכאן מכחפות האפור עד עצמות החסן, וסני חועין של חכלת מרוכסין מתחת אלילי ידיו מצ' עצמות צכחפות האפור החתמוכות שהן למעלה מן החסן, ועיד הקבלה חולל פליאה וחכמה כוראה צי"צ אצני חסן אלו ממה שכתן לכל אחד מן הסצעים אצן אחת ידועה צגוון ידוע סכל כפי גוון מדותיהם למעלה, ראוצן הרומז למדה"ד אצנו אודם ושמעון הרומז לשם קלוות אצנו סעדה וגוון שלה ירוק ככרתי, לוי הרומז לחצור השלסס סלמעלה אצנו צרקת שאורו מתלסט ומתכולץ, יהודה הרומז לתהו שהוא קו ירוק אצנו כפך שהוא ירוק ככרתי, צולון הרומז למדה רחמים אצנו יסלוס שהיא פירל"א לצנה, יססכר לספיר סגווכו חכלת הכועס לחכלת, דן הרומז למדה"ד כעז ראוצן אצנו לשם וי"ס צו לורת אדם, כפחלי הרומז לזכור

לזכור אצנו עורקיש"א והיא שצו ויט צמינו
זכר ונקמה, יוסף הרומו למדת רחמים כמו
זבולון אצנו שהם סיס זה אוחיות השם, צמינו
הכולל מן הכל אצנו יספה שהיא כלולה מגוונים
רבים, והמקום יגלה לצנו להציע מחורחו כפלחות:
(כ) משובצים זהב יהיו במלואותם. כלו' האצנים
יהיו צמלואותם משובצים זהב והבי ילוח
סיהיו האצנים על הזהב והאוחיות על האצנים,
והיו סצעים וסחים אוחיות כנגד סצעים וסחים
סמות. ויש צכאן סתעוררות גדולה על מעלת
החורה כי היא יקרה מפנינים וכל ספלים לא
יסוו זה כי מפני סהכסך והזהב חמדת צני
אדם והאצנים סיקרות לעעלה מן הזהב על
כן צא סכחוצ לעורר כי סחורה עולה על כל
סקינים כלס סהרי הזהב צקים לאצנים סיקרות
והאצנים צקים לאוחיות, וכן דרך לעסות צקים
מן סנקלה לכבצר וא"כ האוחיות עקר הכל
סצחס כצרא העולם סכל סקינים כמלחים צו:
(ל) ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת
החמים. סזכירן צה"א סידיעה ולא זכרן
צסוס מקום עד עתה כי לא מנחס עם יתר
הכלים צמלכות האומנים סיאמר צחס ועסית
את האורים והתומים כמו סיאמר ציתר סכלים
או סיאמר ויעש האורים והתומים, וסכה זה
עדות סלא סיו מעסה חרש כ"א מעסה סמים,
ומפני זה כזכרו צלסון ידיעה כלסון (צראסית
ג') ויסכן מקדם לג"ע את סכרוצים ולא כזכרו
סכרוצים קודם לכן כן כ' סרמצי"ן ז"ל, וכלל
הדצר צאורים ותומים סהיו סמות קדושים
מכחס ידע סכאן סעתיד ויסמיע לכל סואל
סצחות, והסמות סאלה סכי חלקים סאחד מכחס
יאירו אוחיות ססצעים סקצועים צאצני סחסן
והס סנקראים אורים צסיותם מאירים לעיני
סכאן, ססכי מכחס יצא צלצ סכאן סידע לסלמיד
ולסצר סאותיות ולסוליא סתיצת מהס כדי סיהא
מכוין צסצות ססאלה ומכח ססמות סאלה
סיה לב סכאן סמים צידיעה סאותיות וצרה"ק
סצו יצא צלצו כי זה סצורן וסדרן והס סנקראים
תומים וסכי חלקי ססמות סקדושים סאלה
סנקראים אורים ותומים ע"ס פעולתם סיו
כחונים צין כפלי סחסן כי ע"כ סיה כפול
ואחרי סהלצי"ס משה לסהרן סאפור וסחסן סח"כ
ס"י כוחן צין כפלי סחסן האורים והתומים
והוא סכי ויסס עליו את סחסן ויתן אל סחסן
את האורים ואת סתומים וסענין ס"י מדרגה

מדרגה דוסיק למעלה מצח קול ולמעט מן
סכצוחה, ואמר צרים פ"ק דצרכות למס כקרא
סמן אורים ותומים, אורים סמאירים דצריהם,
תומים סמסלימים דצריהם, ונקראו ג"כ כרתי
וסלתי, כרתי סכורחין דצריהם, סלתי סמופלחין
מעסיהם, ומי סנא לסאול את סכאן צאורים
ותומים כך סיה סענין סיה סכאן עומד סכיו
כלפי סארון וסואל עומד מאחרי סכאן ולא
סיה סואל צקול רס ולא מהרהר צלצו סלא
כאדם סמספלל צינו לצין עלמו וסיה מוליא
הדצר צפיו, ומיד סיה סכאן מסלצס צרה"ק
ומציע צחסן ורואה צו כמראה סכצוחה עלה
או לא סעלה צאותיות ססיו צולעו"ס מן סחסן
כנגד סכיו, ואין סואלים סלא לצור ומלך כדאי
צמס' קוטת: (לח) ועסית את סעיל סאפור.
זה יורה ססמעיל סיה דצק עם סאפור וכן
כחצ רס"י ז"ל ססאפור כחון עליו כסגורה:
כליל סכלת. למדך ססמעיל ס"י כלו סכלת חין
צו לצע סחר וסוא כדמות גלימא סלכו סאין
לה צית ראס ססלקו סספירה לפנים וסיה
לוארו סגור צנקצ פי סמעיל וסיו לפכיו סחי
ככפים מגלה אוחס ומכסס אוחס כרלכו וסיו
על סוליו סציצ ע"צ רמוכי סכלת וסרגמן
וטולעת סכי ל"ו מלך ככף סל ימין ול"ו מלך
ככף סל סמאל וסיו רמוכים סלולים וצחוכס
ע"צ פעמוכים, וכן דרז"ל צצצחים סיו ע"צ
זוגים וצחוכס ע"צ עינצליט וסיו ל"ו מלך זה
ול"ו מלך זה ולפ"ז מסיכ פעמון זה ורמון
פעמון זה ורמון צאורו צחוך רמון כלומר
מכוסס צחוכו. אבל רס"י גס סרמצי"ן ז"ל פ"י
פעמון זה ורמון סהיו ספעמוכים פעמון סחד
צין סכי רמוכים וכן כלס על סולי סמעיל
סציצ סצל לא סיו ספעמוכים צחוך סרמוכים
ממס עמוכים צחוכס: (לצ) וסיה פי ראשו
צחוכו. כ"ל כי מה סדרסו יצא דצר סצקול
ויכפר על מעסה קול ככלל צו עוד כל סדוצר
סקרים וסמועל דצצורו ויס לו ססחים דולקים
ולצ רע כי לכך כקרא מעיל סצא לכפר על
סמעל לציכך לוח על סמעיל וסיה פי ראשו
צחוכו. ויש צזס רמוז אזהרה לסדם סרלוי לו
סיהיה דצורו סוח למס סצחוכו סיהיה חוכו
כצרו וספתו לפיו סציצ לעלור צמלין, וסוא
סיו עוסס כן סלא מעסה אורג כופל דצרו
כאורג סזה סכופל חוטי אריגתו וכן כפי סחרא
כפי ססריון סעצעותיו כפולים וע"כ צא סמעיל
לכפר

לכפר על עון זה כי הוא מרוחק אלל הס"י ודובר סקרים לא יכון לכבד עיניו: (לה) וגשמע קולו בבואו אל הקדש. קולו של אהרן כי צצאו אל הקדש בלצית סמוכה צגדים בעבקים הזה ישמע קולו וזה"ל הפלתו מקובלת, ויכלול עוד קולו קול המעיל צהרעשת הפעמונים והיה זה מדרך המוסר ולמדה תורה דרך ארץ לאדם הרולה להכנס לפני המלך סיה"י מקיס צפתח הסיכל תחלה כדי שלא יכנס פתאום מלכותא דארעא בעין מלכותא דרקיעא כי כל הצא צהיכל המלך פתאום הר"י הי"צ מיתה צעבסיקי המלכות כענין שכתוב במלך אחשורוש (אסתר ד') אשר לא יקרא אחת דתו להמית, ועוד לטעם אחר כדי שידע הדבר שהכה"ג רולה להכנס, ואע"פ שהכל גלוי וידוע אלל הסכינה גם אלל המלכים משרתי הקדש אשר לפניו ודבר לא יחד גם מהם, טעם הדבר היה כדי שלא יפגעו צו מן המלכים הקדושים אשר לפניו אילו היה ככנס פתאום, ולא היה ענין הפעמונים לחדש הודעה לשכינה ולא למלכים אשר גם אלל הענין מוכרח כולל תועליות גדולות כי היא אזהרה למלכים שיפנו מקום לאוהצו של מלך לכבוד המלך כדי שיוכל להכנס ולעצדו ציחור, ועוד שלא יכנס הכהן צצאו גם פתאום ועם סקיון הזה יהיו כדחים מפניו ומפנין לו מקום לעצד המלך וצלחתו ג"כ היתה סיון הקריאה כאילו הכהן קורא אותם שיצוצו לשרת לפניו בצראשונה כי כבר בלה עצודתו והוא יולא, ואמר ולא ימות, להורות שאם יצא גם מצלי שיסמיע קולו ויכנס פתאום ימות כי המשרתים אשר גם סביב הסכינה יפגעו צו, ומצואר דרשו צירוש צמס' יומא וכל אדם לא יהיה צאהל מועד, אפילו אותם שבי צהם (יחזקאל א') ודמות פניהם פני אדם לא יהיו צאהל מועד, וע"כ כלטוה הכהן שיסמיע קול צפעמונים וכענין שכתוב (תהלים ע"ז) אשר יחדו כמחיק סוד צצית אלהים כהלך צרגש, וסיון הקריאה ונטילת רשות זה הי' צכל ימות השכה וז"ש וכשמע קולו צצאו אל הקדש ולא לפני ולפנים מפני סלפני ולפנים לא הי' לריך השמעת קול, ולא היה ככנס גם צצגדי זה אלל צצגדי לצן צלצד, וזו היא מעלתם של ישראל שהכה"ג היה ככנס לפני ולפנים ציוהכ"פ צלא סיון הקריאה וצלא כעילת רשות, ובמדרש מה טעם

י"צ הסצטים צאצני החושן סיה"י הקציה מסתכל צצגדי הכהן צכניסתו צציהמיק וכזכר צצפות הסצטים, א"ר יהושע צן לוי מסל לצן מלך סהיה פרגוג ככנס אללו מלמד על צכו סכגוריא וזה מחרח מן העומדים עליו סמא יפגעו צו מה עשה הלציו פורפירא סלו סיהיו רוחים אוחו ומחילאים ממנו, כך אהרן היה ככנס צכל עת לצית קדש הקדשים ואילו לא היו לו זכויות הרצה ספיו ככנסין עמו ומסייעין לו לא הי' יכול להכנס למה שהיו מלה"ס סס מה עשה הקציה כהן לו מדרות לצוסי הקדש סכא' (ישעיה כ"ט) וילצס לרקה כשרין ע"כ: (לו) ועשיה ציץ והב סהוד, כך היה מעשה הלץ עושה טס של זהב רחב סחי אלצעות ומקיף מאזן לאזן וכותב עליו סני סעין קדש לה', קדש למטה, לה' למעלה, והיו האוחיות צולמות והיה נקוב סני קלותיו ופתיל תכלת למטה ממנו מנקב לנקב סיהא נקשר צפתיל ככגד העורף, ופי' הראצ"ד ז"ל קדש למיד מלמטה צסיף טטה ראשונה ולכך קראו למטה לפי סהוא צסיף, הי' למעלה צראש טטה סכית וקראו למעלה לפי סהוא על ראש המעיין וסמוך לו ועם זה היה טסס צראש טטה ויהי' כקרא כסדר קדש לה', והנה הלץ הוא מכלל סמוכה צגדי כהונה ואינו צגד אלל הוא ככסיע ומה סיזכירו רז"ל תמיד הי' צגדי כהונה הם הולכים אחר סרוצ כי הסצעה מהם הם צגדים שהכה"ג מחלצס צהם, ודע וסנן כי הם ככגד סצעה רקיעים, וצסיף קדר לו אצאר לך זה, והלץ של זהב סצראשו הוא עליון על כלס וירמוז על כלס המדה סבי עליה (תהלים מ"ה) כל כצודה צת מלך פכיתם ממשצלות זהב לצושה, והיא העשירית וע"כ הלץ של זהב והיה ראוי לפתח צו קדש לה' הוא סכתוב פתוחי חותם קדש לה', וכתיב והיה על מלח אהרן וכי והיה על מלחו תמיד צסכצד ידעת כי כ"ג הוא דוגמא גם כל צגדיו סהוא לצו צסעת עצודה הכה הם דוגמא ולכך תמלא סהזכיר הכי למעלה צאצני אפור על סחי כספיו לצכרון גם צחושן הזכיר כן לצכרון לפני הי' תמיד, ומלת זכרון היא דוגמא כי עמו יזכירו ד"א, וא"כ הי' הכהן צסעת עצודה מוקף ומעוטר מי"צ סצטים צחסן מלפניו וצאפור מלחכיו וע"כ פעמונים של סולי מעילו למטה וסכינה למעלה על ראשו מדה"ד סצס הרחמים

משגחת על ישראל וז"ל לִיץ מלשון (סיר צי) מליץ מן החרכים, ושהיא מקבלת ממקור העליון מלשון (צמד צר י"ז) וילץ לִיץ, הוא העליון צפרי, ומחוך הענין הזה יש לך להתעורר צפאר הענינים וצקדר לציטת הצגדים כי יש צו ענין גדול מורה כפלאות חמים דעים והצן זה: (מג) והיו על אהרן ועל בניו. סעור הכי יהיו על אהרן שמונה צגדי הכהונה שהזכיר מתחלה הפרשה ועד כאן שהם חושן ואפוד ומעיל וכחונת השצן מלכפת ואצנט וליץ ומכנסי צד, ועל צכיו ד' צגדי כהונה וז"ש ולא יסאו עון ומחו סהרי כה"ג ששמש צפחות ומסמונה לו כהן הדיוט ששמש צפחות מארצעה הרי נקרא מחוסר צגדים ואם עמד עצודתו פסולה והוא חייב מיתה ציד"ש כזר ששמש סכאמר וחגרת אותם אצנט אהרן וצכיו והיתה להם כהונה לחקת עולם צזמן סצגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין צגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם והרי הם כזרים וכי והזר הקרב יומת: חקת עולם לו ולזרעו אחריו. סיהיה כה"ג לוצט סמונה צגדים צשעת עצודה וכהן הדיוט ארצעה צשעת עצודה והם מכנסי צד וכחנת ומלכפת ואצנט, ופלא גדול היי צכהנים המקריצים קרצנות צכל יום סלא סיי גופס לצוט סלא הכחנת לצדה סהיה חלוק והם סוצלים הקור צימות הגשמים ולא היו ממים, וע"כ ארז"ל סמעמידין על סכהנים ממונה אחד לצקר אותם ולרפא מחלואיהם לפי סהיו רוצס חולים מחולי צכי מעיס מפכי סהיי עצודתם צכל ימות סשנה צחלוק לצד צשעת עצודה, ועוד סהיו עומדים מחיד על סרלפה והם יחפי רגל:

כט (א) וזה הדבר אשר תעשה להם. היה

ראוי שיאמר וזה אשר תעשה להם כמו שאמר צסמוך וזה אשר תעשה על סמוצנה, והוסיף מלת הדבר לפי שהפרשה הזאת פרשת הקרצנות ורמז לעתיד כי מי שאין לו קרצן יציא מדברים ויחכפר לו וכענין סכי (הושע י"ד) קחו עמכם דברים, וכי. (סס) וכשלמה פרים ספחיתו צמקים פרים ספחיתו:

לקח פר אחד בן בקר ואילים שנים. הרי סלסה כנגד סלסת אצות העולם, אצרהם ילחק יעקב. ובמדרש פר אחד צן צקר ואילים סכים הס"ד (יסעיה מ"ו) מגיד מראסית אחרית פר אחד כנגד אהרן אילים סכים כנגד אלעזר ואיתמר רמז ססכי צכי אהרן עתידין לעות

ע"י קרצן ואין מסמטין סלא צי: (יד) ואת בשד הפר. פר חטאת זה היה לכפר על מעשה העגל והזכיר חסרק צאט כעעס סרפת סרה ארומה וסודה ידוע מן הסעיר המסתלח והסמיתה צצכים סאומר וסמכו אהרן וצכיו מפכי ססקציה סחאקף על אהרן לסמיריו והוא כלוי סצכים ע"כ סולרכו לסחכפר צו: (לז) כל הגוגע במזבח יקדש, דרז"ל סומע סכי צין רחוי וצין סאיו רחוי ס"ל וזה אשר תעשה על סמוצנה כצטים צכי סנה מם כצטים צכי סנה רחויס אף כל רחויס, ד"א כל סמוגע צמקדש כל כהן סצא לסקריצ סחלת יחקדש כיון סעלה לא ירד: (לח) וזה אשר תעשה על סמוצנה. עסייה זו היא סדור אצרים על מערכות סאט וסיה

זו צשעת סכץ סחמה אצל סחיתת סתמיד סיתם מקודס צשעת סאיר סמוצנה, וססה כהנים סיו מקריצים, סאחד סיה כושא סח סרגל וסח סרסא, סשני סחי ידים, וססליסי סעוקץ וסרגל, סרציעי סחזה וסגרה, סחמיסי סדפנות, סססי סקרצים: (מ) ונסך רביעית סהין יין לכבש סאחד. כי רבינו סכנאל ז"ל כיון סשחה לכסך סכיף ססגן צסודרין וסקיס צן ארזא צללל ורצרו סלויס צסיר סגיע לפרק סקעו וסססחוו סעס על כל פרק סקיעה ועל כל סקיעה סססחוויה וזס"כ מפורש (דה"צ כ"ט) וכל סקסל מססחווים וססיר מסורר וססללרות מסללרים סכל עד לכלות סעולה וככלות לסעלות כרעו סמלך וכל סכמלאים סחו ויסססחו, וסיו סלויס מסוררים צמקדש על סקרצנות צכל יום ויום, ססיר סהיו אומרים צאחד צשצח (סהל"ס כ"ד) להי סארץ ומלואה וזה כנגד צריחת סעולם סכחוצ (צרחסית א') וסארץ סיתס סוהו וצוהו, ויצא מלך סכצוד כנגד ויאמר אלהים יחי אור סכצוד ססכיתה אור גדול, צסכי (סהל"ס ע"ח) סיר מוצור לצכי קרח גדול סי ומסולל מאד צעיר אלהיו וגו', וכחצ (סס) אלהים צארמכותיה כודע למסגצ ססצדיל צין סקדש וצין קדש סקדסים צין עצת סכסכים וצין עזרת ישראל ססס ארמכותיה, כנגד יום סכי סצו סוצדלו מים סעליוכים מן ססססוכים סכאמר (צרחסית א') וסיה מצדיל צין מים למים, צסליסי (סהל"ס פ"צ) מוצור לססף אלהים כלצ צערת אל וכי (סס) ספטו דל ויסוס עכי ורס סלדיקו, כלוי סיתקצלו ססופעים לדון כל איה כריו לו וזה כנגד יקוו סמים סכי צו ועץ עושה פרי לעינו

רבינו תצוה כש ר בחיי קפד

למינו (סס) אכן באדם העיתון כלומר צלחתי
אל האדם גיע וכיון שחטא כערד מעם כן
אחם, צרניעי (סס) ליד אל נקמות ה' כנגד
עוצדי חמה ולצנה שכבראיו ציוס רציעי וכתיב
(דברים ל"ב) אסיב נקם ללרי, צחמישי (תהלים
פ"א) למנלח על הגחית לחספ הרניכו לאלהים
עוזכו וכי צו המעלך מאר"מ, וה"י פרעה דומה
לחנין שכל' (יחזקאל כ"ט) החכים הגדול, וצו
ציוס כי (צרחסית ח') ויצרל אלהים חת
החניכים הגדולים, צפסי (תהלים ל"ג) ה' מלך
גאות לצפ כנגד צרייתו של אדם שכל' (צרחסית
ח') צללחנו כדמותנו וירדו, והוא לצדו יתעלה
סמו גאה על כל גאים ורודה צכל הרודים,
וכי עוד (תהלים ל"ב) חף חכון חצל צל חמוט,
צפניעי (סס) מזמור סיר ליוס השצנה וכי צו
סחולים צצית ה', ויתכן ס"ס צאלו הסירות
יותר ממה שהזכרנו מן הראיות שהם כנגד
ימי צרחסית ע"כ לשון הרצ ז"ל: (מח) במנחת
הבקר ובנסכה תעשה לה, כי צקדר פנחס במנחת
הצקר וכנסכו תעשה אשה, ואמר וכנסכו כי
יחזור למלת הצקר וכאן אמר וכנסכה כי הוא
חוזר אל המנחה, ומה שהוסיף צכאן לה הוא
חדש כי לא מליכו כן צסאר המקומות ויתכן
סירמזו אל המדה העסירית המתעלה והצן זה:
(מג) ונועדתי שמה, חוזר אל העוצה שהזכיר
הוא מוצה העולה ומכאן למדו רז"ל שהקציה
מדבר עם משה מעל מוצה הכחשת משהוקם
המשכן. ויש מן החכמים שהיו אומרים כי מעל
הכפרה היה מדבר שכל' (סמות כ"ה) ודברתי
אחך מעל הכפורת, ומה שהזכיר אשר אועד
לך שמה לדבר אליך סס אין סכוונה על המוצה
כ"א על אהל מועד שהזכיר פחה אהל מועד
לפני ה', ונקדש בכבודי, שחטרה שכינה צו,
ובמדרש ונקדש צכצודי אל תקרי צכצודי אלא
צמכוצדים שלי רמז לו מיתח צכי אהרן,
ומכאן אמר משה (ויקרא י') זה הדבר אשר
דבר ה' לאמר בקרוצי אקדש וסיכן דבר
צקרוצי אקדש כשלאמר ונקדש צכצודי:
(מו) וירעו כי אני ה' אלהיהם אשר הוצאתי
אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם, יאמר
כי הסוללה סיתת על מנת לסכני צחוכס כי
לולי כן לא הוליאם, וזה יורה כי הסוללה
הסכינה צישראל לורך גצוה הוא ג"כ לא לורך
הדיוט, וזהו לפי דעתי מה שאמר סכציא הוטע
ע"ה (סוטע ג') ואככי ה' אלהיך מארץ מלרים

ואלהים זולתי לא תדע ומושיע אין צלחתי יאמר
כי לא הולאחיק מארץ מלרים אלא צכציל
אככי ה' אלהיך כדי שחקצל עליך אלהותי
וכדי שלא תדע אלהים זולתי ולכך הזכיר מאר"מ
צחמלע, וכן מלחתי צוהרס תהלים צפסוק
(תהלים קי"ד) צלחתי ישראל ממלרים ר' יהושע
צן לוי אמר צזכות המסכן נגאלו ישראל ממלרים
שכל' (סמות צ') וירא אלהים חת צכי ישראל
וכי (סס ל"ט) וירא משה חת כל המלכה,
ויש לך מקום אחר ללמוד היינוכו אשר הולחתי
אחכס מארץ מלרים על תכלי לסכני צחוכס
ע"כ לשון המדרש, וזס"כ (תהלים קל"ב) אזה
למוטצ לו, וכי (סס) פה אטצ כי לויתיה,
ורצו המקראות המעידים ע"ז וכבר הזכרתי זה
צפסוק וידבר:

ר (ח) ועשית מובח מקטר קשרת, כי הרמזין
ז"ל היה מוצה הקטורה מן הכלים
הפנימיים וראוי להזכירו עם השלחן והמזבח
שהוא מוכח עמהם כאשר הזכיר כן צסדר
ויקהל, ומה שהזכיר כאן אחר המשכן וכל
כליו והקדשות צעצור שאמר צחשלוס סכל
ונקדש צכצודי וסכנתי צחוך צכי ישראל, אמר
כי עוד יתחייב להם סיעשו מוצה מקטר קטורה
להקטיר לכצוד סס"י וזהו שנמסר למשה שהקטרת
עולר המגפה כי הקטרת מדה"ר שכל' (דברים
ל"ג) ישימו קטורה צחסף מן וחרה אפי והוא
מה שאמר צקטורת זרה (ויקרא י') ועל פני
כל העס אכצד סידעו כצודי כי לא ישא
לפסעכם ויזהרו צכצודי ע"כ, וכיון שצאר לנו
הרצ צכאן עכין הקטורה צקודו מעשה ראוי
לכל מסכיל להרחיק דעת הרמזים שכתצ צזה
צעעמי המלות כי לפי שהיה אהל מועד מקום
ססס מחסכין כחתי הקדשות ורומלין הקדצים
ע"כ לזה להקטיר צלוהו מקום כדי להסיר
ולדחות אותו הריח וסיהא הריח העוצ מהגבר
ועולה צמקום הסול גם צכגדי המסרתים סס,
והנה הרצ הכריחו לומר כן הדרך אשר דרך
צה צסאר המלות אצל ח"ו שנתלה העקר
הגדול שצסוד הקטרת שחייצה עליו התורה
כרת לעושה כמותו כמתכוונתו צעעס סחלוט
סזה, וצעכין כרצ ואציהוא אצאר לך קוד
הקטורת אס יתיה אלהים עמדי: (ז) בבקר
בבקר, וצחמיד לא כזכר אלא צצקר אחד שכל'
(צמדבר כ"ה) חת סכצס, אחד תעשה צצקר
לפי שהקטרת קודם לחמיד של שחר:

הנרות צין הערבים יקטירנה, ועז"א שלמה
(משלי כ"ז) שמן וקטורת יסמח לב.
ובמדרש שמן וקטורת יסמח לב שמן סממנה
כה"ג צמון המטחה וקטורת סמים
מקטיר לפני ולפנים והיה מחמר ועולה יסמח
לב היו כל ישראל סמחים והיו יודעים שנחכפר
להם ונחקצלו מעטיו, אחת מולא סלח נסתצחו
קרצות מעולם בקרצות הנסיחים למה שהקריצו
הקטרת תחלה שנא' (במדבר ז') כף אחת
עשרה זהב מלאה קטרת ואח"כ פר אחד צן
צקר, ולפי שהקצ"ה מסבה קרצותיהם זה קרצן
פלוגי זה קרצן פלוגי, וכן אחת מולא צלחז
שצטל את התורה שנא' (ישעיה ח') לור תעודה
חתום תורה בלמודי ועבד ע"ז ותרצה להכעיס
ויתר לו הקצ"ה כל שאר העצרות ולא ויתר
לו צטול הקטרת שכן כתיב (דברים כ"ט) גם
סגרו דלתות האולם ויכצו את הנרות וקטרת
לא הקטירו ועולה לא העלו צקדס לאלהי
ישראל ויהי קלף ה' על יהודה וירושלים ויתנס
לזעוה, כמה חצי קטרת לפני הקצ"ה שנעשה
המסכן וכל כליו ושחט את הקרצות וערך על
המזבח וקדר השלחן והמזבח ולא ירדה שכינה
עד שהקריצו הקטורת, וכן מליכו שלמה נחמחו
סבאר זה ואמר שהקטרת מקובל וחצי לפני
הקצ"ה יותר מן העולה הכסחטת צלפון ומן
השלמים הכסחטים צדום הוא שאמר (סיר ד')
עורי לפון וצאי תימן הפיכי גבי יזלו צמיו
יצא דודי לגבו ויאכל פרי מגדיו:

בי תשא

יראת ה' תוסיף ימים ושנות רשעים תקצרנה.
שלמה המע"ה למדנו צ"ה הזה (משלי י')
כי שנות האדם מתארכים או מתקלרים
לפי הזכות והעונש וזה צדד נס נסתר, וידוע
שהנשים כלם נחלקים לשני חלקים יש נשים
מפורסמים ויש נשים נסתרים, המפורסמים הם
אותות והמופחים הגדולים אשר נעשו לעיני
העמים כאותות של מלכים צעק מכות
וצקריעת ים סוף וירידת הען והסלו והולאת
המים מן הלור המטנים עצעו ומנהגו של עולם,
הנסתרים הם המעשים והעקרים שאירעו לאצות
אצתם ילחק ויעקצ כמלחמת אצתם עם
המלכים ההם וכלוחו והתגברותו עליהם כי
אע"פ שנראה כדרך מנהגו של עולם הכל היה
נס נסתר, וכן חוספת ימי הלדיקים וקלור ימי
הרשעים

(ח) בין הערבים יקטירנה, ידוע כי ריח הקטורת
נודף באחרית היום יותר מקטורת של
צקר ועז"א הכ' (תהלים קמ"א) חכון תפלת
קטורת לפיך וגו', לא אחר חטאת ואשם שהן
צאים על חטא המעשה ולא עולה שהיא צאה
על חטא המחשבה אלא קטורת שאינה צאה
על החטא כלל כ"א על השמחה כי דוד היה
מזקש מלח המ"י שהיה תפלתו מקובלת לפניו
בקטרת ולכך אחר (תהלים קמ"א) שיהיה ה'
שמחה לפי, ומלת שיהיה כ"ל שהיא נעשבת
למלת לפי באלו אחר שיהיה ה' לפי שמחה לפי
יאמר שישים ה' יתצרך צפיו הדבור הראוי על
דרך (שמות ד') מי שם פה לאדם ויצקס ממנו
גם כן שישמור פיו מדבור צלתי ראוי, ואמר
(תהלים קמ"א) כלרם על דל שפתי כמו על
דלת שפתי, צלפון (מיכה י') שמור פחתי פוך
שהשפתיים הלא הם נפתחים ונסגרים כדלת
וכן (איוב א') דלתי פכיו מי פתח, הם שפתי
של לויתן, ומלת כלרם היא לווי כמו (צרח"ט
מ"ה) מכה ביום (סם מ"ג) שלחם הכער אחי,
והדגש שצד"י נוסף כדגש (שמות ט"ו) וקדש
ה' כוכבו ידך והוא כמו כלור וכן (משלי ד')
כלרם כי היא ח"ך הדגש שצד"י נוסף (תהלים
ק"א) משחת כפי מנחת ערב יצקס ממנו ית'
שחתי תפלתו ר"ל ית' יותר מקטרת של שחר,
והזכיר משחת כפי על הקטרת שהוא נוסף
בכפיו וכמו שכתוב (ויקרא ט"ז) ומלא חפניו
קטורת סמים דקה, או מנחת ערב מלפון
ערבות כמו (מלאכי ג') וערבת לה' מנחת
יהודה וירושלים, ולפי שאין צכל הקרצות
ממחר לרלות יותר מן הקטרת שהוא מעלה
עסן תיד לכך הזכיר בתחלת המזמור ה'
קראתיך חושה לי: (ע) לא העלו עליו קטרת
זרה, הזהיר הכ' שלא יקדימו להעלות על
המזבח שום דבר לקטרת הסמים לא קטרת
יחיד ולא קטרת לצור שיביאה כדזה וכ"ש
אחרת, או יזהיר שלא יעלו על המזבח קטרת
מסמים אחרים כ"א מאותם שיפרט מהן הכ'
ואם עשה כן יקראנה זרה ויעצור צללו זה:
ועולה. כגון דם עולה עוף שהוא דבר מועט:
ומנחה. כגון קומץ של מנחה: ונסך. אפי'
כסוך המים וקצעת תורה זמן הקטרת הקטורת
צמון שהשמן מתקרב ממה שהזכיר והקטיר
עליו אחרן קטרת סמים צקד צקד צהיטיצו
את הנרות יקטירנה, וכ' וצתעלות אחרן את

רבינו

תשא ל

בהיי

קפה

הרשעים הכל נק נסחר, וע"ז אמר שלמה יראת ה' חוסף ימים לפי שהדאגה והיראה מחלישין כח האדם בדרך העצב ומקריצים ימי מיתתו, ואמר שלמה כי מי שיש בו יראת ה' ודואג על עונותיו יאריכו ימיו והנס זה נק נסחר, ופניות רשעים תקלרנה לפי שהענוגים מרחיצין לבו של אדם בדרך העצב ומחשיכין ומאריכין ימיו ע"כ יאמר הרשע המתעדר והנמשך אחר הענוגי הנוף לא יועילו לו הענוגיו כי תקלרנה פניותיו וגם זה נק נסחר, ולמדך הכי הזה שאין אריכות ימים וקלורם חלוי אלא לפי הזכות והעונש וכענין סדרו"ל כי צניח ראשון לא שמשו אלא י"ח כהנים גדולים וצניח שני שמשו שלש מאות כהנים גדולים והי' זה לפי שהכהנים צניח ראשון היו לדיקים גמורים והאריכו ימים והכהנים שצניח שני קלקלו מעשיהם ולא האריכו ימים וע"כ היו מרוצים כ"כ. והנה הכחוצ הזה אינו דין נחתך שהלדיק יאריכו ימיו והרשע יקלרון ימיו שהרי אנו רואין רשעים מאריכין חיים ולדיקים מחים בקולר ימים, אבל הכחוצ הזה מבאר פעולות הש"י ורלוכו לעמים שהוא מאריך ימי הלדיק כמו שהאריך לחזקיה ומקלר ימי הרשע כמו שעשה לנן סדר מלך ארם, ואם אינו מאריך ימים לכל לדיק ואינו מקלר ימי כל רשע כוכל לומר שאינו לדיק גמור ואינו רשע גמור ואם חולי יהיה זה הנס זה לתת להם גמול כמעשה ידיהם לעוה"צ כדי להאריך הסבר ללדיק ולהגדיל העונש לרשע, וצין כך וצין כך אין התוספת והקלור אלא נק גמור כי קלור הימים קודם הכנזר ותוספת הימים על הכנזר אין זה כ"א נק גמור ותוא הנסחר מעיני הצריזת שאינם רואים בזה אלא מתהוו של עולם ועצמו, והענין הזה הוא יקוד החורה כלה שאין לאדם חלק בחורה משרע"ה עד שיאמין שכל דבריו ומקרינו כלם נקים נסחרים אין להם ענע ומתהוו של עולם לא ליחידים ולא לרבים אבל בעשותו המלות ילליהו שברו ובעשותו העצרה יכריחו עונשו, וזהו ענין יעור החורה בצרכות וקללות שאין לך כל יחיד ויחיד צישראל שלא יאריכו לו בכל יום נקים נסחרים והוא אינו יודע, וכן דרז"ל אין בעל הנס מכיר צנכו וכדי להורות שהנקים הנסחרים הם עם האדם בכל יום לכך בארו לנו רז"ל מאמר אחד הוא שאמרו הנכנס למוד אח גרנו אימר יהי כלין מלפניך ה' אלהי

ואלהי אבותי שתפלה צרכה צרכי הזה, ואם מדר ואח"כ צרך הרי זו תפלה, שוא שאין הצרכה מלויה לא צדצר המדוד ולא צדצר המכוי ולא צדצר הסקול אלא צדצר הסמוי מן העין. שכל (דברים כ"ח) ילו ה' אחד את הצרכה באסמיק צדצר הסמוי מן העין, כוונת חכמים לומר בזה שהנקים הנסחרים הם בכל יום ויום ופסחא צדצר שאינו מכוי ומדוד כ"א היחה הצרכה חלה צמנוי לא היה נק נסחר אלא מפורסם ואין כל אדם זוכה לנס מפורסם, ועל מכוון זה אמר מדר ואח"כ צרך הרי זו תפלה שוא שכיון שנמדד א"א בזה נק נסחר ועין הרע שולעת בעלם הדצר המדוד וכן בעלם הדצר הסקול והמכוי, ומעט זה לוחה החורה שלא יאנו ישראל לגלגלותם אלא צסקלים כדי שתהיה הצרכה חלה עליהם צרצוי זרעם צנכ. נסחר ופלא ישלוע צהם עין הרע השולעת בעלם הדצר המכוי ומחוך שכל אחד ואחד מישראל יחן כופר כפסו מחלית הסקל יודע מניכס צחצחון חללי הסקלים, וזשיכ: - (י"ז) כי חשא את ראש בני ישראל לפקודיהם וגחנו איש כפר נמשו לה בסקור אותם ולא יהיה בהם ננף בסקור אותם: וע"ד הפסע אמר כי חשא ולא תזכיר בו זה דרך לווי כרי סיכנס ויכלול צזם לשעה ולדורות, כי מת סהזכיר הכי לשון כי חשא למדך שימנה עתה לשעה זו וגם יכלול עוד כי כשימנס לדורות שימנס כן ולא ימנס לגלגלותם, ומפני זה שצא הלסון סתים צכאן ולא נחפרס חס המנין הי' לשעה או מלות לדורות ג"כ ע"כ עשה דוד המלך ומכאן צלא סקלים הוא שלות ליחצ וא"ל (שמואל ב' כ"ד) שוע כל צכל שצעי ישראל עדן ועד צאר שצע ופקדו את העם וידעתי את מספר העם, וכי ויאמר יחצ אל המלך ויוסף ה' אלהיך, אל העם כהם וכהם מאה פעמים ועיני אדוני המלך רואות ואדוני המלך למה חפץ צדצר הזה, וכי ויחזק צדצר המלך אל יחצ וכי ויך לצ דוד אותו אח"כ ספר את העם ויאמר דוד אל ה' חטאתי מאד אשר עשיתי, ובמדרש כי חשא א"ל הקציה למשה צמה חרום קרנס של ישראל צכי חשא שכלאמר - (משלי י"ד) לדקה חרום גוי ומקד לאומים חטאת צבי יחשע חומר לדקה חרום גוי אלו ישראל שכלאמר - (ש"צ ז') ומי כעמד ישראל גוי אחד בארץ, ומקד לאומים חטאת כל

כל לרקה וחקר מעויג עושים אינם עושים
אלא כדי שתעשך גדולתם שנאמר (דניאל ד')
להן מלכא מלכא יספר עליך וחטייך בלרקה
פרוק ועריהך צמחן עניין הן חתוי ארכא
לסלוחך: ונחנו איש בפר נפשו לה' בפקוד
אותם. במדבר, ולא יהיה זהם נגף בפקוד
אותם, לדורות. לכך הזכיר פעם סניח בפקוד
אותם, או יהיה הראשון לשון מכין והסני לשון
הסגחה מלשון (ירמיה י') צעת פקדתי יאצדו.
ושעור הכי בן ונחנו איש בפר נפשו לה' צמח
אותם כדי שלא יהיה זהם נגף בהסגיתו אותם.
וגלה לך הכי כי העם הנפרע צמחיו כל אחד
לעגלותם הנה הוא מושגח מצעל ההסגחה
יתעלה וכל מעשיו נפרטין לפניו ואז יחול
הנגף, משאכ צמחלה שהיה ענינו כמסך צכלל
הרצים, אלז עמה צהיות כל יחיד ויחיד וכל
מעשיו נפרטין אלא מצלתי עונש וכענין שהסגית
הסוכמית לאליטע (מ"צ ד') צחוך עמי וגו',
כלוי איני רולה שחתפלל צמחי לפני המלך או
אל פר הלצא מועצ לי סיהיה עניני צכלל
צכלל הרצים ולא נפרטה פן אענש, וידוע כי
אותו היום סכי צו (סס ד') ויהי היום ראש
השנה סים, ועכאן ראוי אותו היום שכל צאי
עולם עוצרין לפניו כצני מרון סיהיה יום הדין
ופקידת עונש לעולם ולהתפחד ולדאוג צו כיון
שכל יחיד נפרע וכל מעשיו נפרטין לאיש
כדרכיו וכפרי מעלליו, וכן חמלא בפר רוח
(רוח א') וילך איש מניח להם יהודה הזכירו
הכי סתם וכסנפרע אחיכ וכזכר וסס האיש
אליעלך מה כתיב סס וימת אלימלך:

(יג) מחצית השקל בשקל הקדש. ע"ד הפסע
לפי שהיה מטה מלך ישראל כענין סכי
ויהי צימרון מלך ע"כ קצע לו מעצב סל צסך
וקראו סקל מפני שהיה המעצב כלו צמסקל
סלס כי היה חכסך עזוקק צלא סיגים וקראו
קדש מפני סכל המלות סס עיקר הקדושה
ויס צקלת המלות לורך למעצב סהוא כמלות
פריון סנן סהמלות חמטה סקלים, גס מלות
הערכין סהס נקראים קדש לריכה לסקלים,
ומן סעס סזס אכחכו קורין לשון חורחכו
לססיק מפני שהוא לשון סל קדושה כולל כמה
מיני קדושות וכל עניני קדושה יסחמסו צו
כי הוא הלשון סנן הקציה דנר עס צני עשרת
הדברות וצו מדנר עס סנצ"א"י ועס סמלאכ"י,
וסנעים סמות יס לו כלס סס לססיק גס סמות

המלאכים נקראים צלהיק, סהרי גצריאל נקרא
ע"ס הגבורה ורפאל מלשון רפואה, ויס מזה
רצים חמותים צסס אל לומר לך ססמו מסוקף
צהס וז"ס (סהלס ס"ח) רכצ אלהים רצותים
אלפי סכאן ה' צס, וכן כלס, והוא הלשון
סנן נצרא העולם וכמו סדרז"ל העולם נצרא
צלהיק סכא' (צראסית צ') לזאת יקרא חטה
כי מאיש לוקחה זאת, והראיה מקריאת ססמות
חרס חוס קין הצל סכלן לסיק וכן כל סחר
הסמות והוא הלשון סכל סאותות וכל הלכות
עחידים לחזור אליו סכא' (לפניה ג') כי אז
אספוך אל עמים ספה צרורה לקרא כלס צסס
ה' לעצדו סכס אחר, ומה שהיה מחלית הסקל
מפני ס"שראל עצרו צמעטה העגל על עשרת
הדברות ומחלית הסקל הוא עשר גרות סחרי
סקל סלס עשרים גרה הוא ולפיכך היה מציא
כל אחד ואחד מ"שראל עשר גרה להיות להס
לכפרה על שעצרו על עשרת הדברות, ולא
היה מציא אלז מנן עשרים סנה ומעלה לפי
סאין צ"ד סל מעלה מעניסים צפחות מסל
עשרים, וכן מחלית הסקל היה אחד מעשרה
מפריון הצכור סהוא חמס סקלים סכא' (צמדנר
י"ח) ופרויו מנן חדס חפדה צערכך כסך
חמטה סקלים וגו': וע"ד המדרש מחלית הסקל
לפי סחמלא צמחלית היום לפיכך יחנו מחלית
הסקל סה"ד (סמות ל"צ) כי צסס מטה צא
סס. וע"ד ססכל היה מחלית הסקל והיה יכול
להיות סקל סלס מן עשר גרות אלז צא לרמוז
סראוי לכל מסכיל סיסקול מעסיו צסות וסיסכיס
צעלמו לחת לגופו ולנפשו צכל אחד מהס
חלקו וחוקו צמסקל ססלס, והככון והראוי
סימסיך חת גופו אל עצודה ססס יתעלה וילך
צה אחר נפשו סהוא העקר ולעמים ג"כ סימסוך
נפשו אחר גופו צעניכיס סהכרתיס כגון אכילה
והסחיה והמלציס סא"א לו סיחיה זולחס וכמו
סארז"ל צענין יו"ט כי (דצרים י"ג) עלרת לה'
אלהיך וכי (צמדנר כ"ט) עלרת סהיה לכס
רצי יחושע אומר חלקסו חליו לה' וחליו לכס,
וראוי סחסיה כוונתו צהסתדלותו צלרכי גופו
כדי סיצא מזה לחועלת חנפס סכן מלינו
ציעקז אצינו סהסתהל צעסקי חנפס ארצע
עסרה סנה ססמס צניה ענר והסתהל צעסקי
סגוף צעצודה סחומר ארצע עסרה סנה ג"כ
צמחי צנותיו סל לצן וחכלית כוונתו צעצודה
סחומר סיתס לחועלת חנפס ססכלית סהיה
מחלית

רבינו

תשא ל

בהי

קפו

מחלית השקל ראוי שיהיה לשם ה' כי ישקל מעשיו ופעולותיו כלם ויחלקם בדרך השווה לכל אחד מה שראוי לו, והזכיר בשקל הקדש כי אז יהיו כל שקלי מעשיו והנהגותיו שקולים בשקל הקדש ויעלה מזה למדרגות הפרישות והקדושה: וע"ד הקצלה מחלית השקל לפי"מ שהרחיקו במחשבתם לתת קלוץ וחליהם ב"ן האש והקול שבהם כיני ע"כ הולכנו להציא מחלית השקל להיות כפרה על חטאם, ולפי שהקלוץ באהה מן העשר יקרא קלוץ לכך הולכנו להציא עשר גרה במחלית השקל ולא בשקל שלם ולפי שמתקעים ביחוד לכך נקרא כסף זה נקע ולפי שעשו ראש מן הסוף ועליון מן החסום הרוצח תחת לכך נעשו מכסף זה האדנים הנתונים במשכן להיות המושכן כחון עליהם כדי שיתבאר מזה ה'פך מחשבתם, וכאשר נשקלו במשקל השם הגדול שהוא שקל הקדש השלם כמלאו חסרים וכענין שבי' (דניאל ה') חקל תקלתא במאזניא והסתכחת חסיר, ומפני שהוא החטא הגדול ועוכסם נגע עד כפס לכך נחייצו לתת מחלית השקל זה תרומה לה' והוא כופר לכפס: תרומה לה'. י"ט בפרשה זו שלשה פעמים תרומה לבאר כי התרומות הן שלם, תרומה המושכן ותרומה השקלים ותרומה המזבח, וכבר הזכרתי זה בקדר ויקחו לי תרומה ושם הרחצתי באור, ותרומה שקלים המפורש כאן מונה נעשו האדנים שהרי כסף זה עלה נמאח הכבר שכן כי צאלה פקודי וכסף פקודי העדה מאת כבר וככנס כלו באדנים שצמטכן ואדני המושכן היו ה' והיה כבר אחד בכל אדן ואדן כענין שבי' (סמות ל"ח) כבר לאדן וכילד היו האדנים מאת הרי שהיו הקרשים עשרים לפאת לפון ועשרים לפאת דרום וכי' (ט"ז כ"ו) והיו שמונה קדשים והיו ללד מערב הרי לך מ"ח קרשים וללד מזרח לא היו קרשים כלל חן שני אדנים לכל קרש וקרש כענין שבי' שני אדנים תחת הקרש הרי לך חשעים וששה אדנים והיו ללד מזרח ארבעה אדנים שעליהם היה תלוי הפירוכה הרי מאת אדנים שזיו צמטכן והם הם שצמטכן מתרומה השקלים זו: (ע"ז) ונתת אותו על עבודת אהל מועד, כבר הזכרתי כי מפני שצמטכן העגל קללו צנעיות וחטאו צעיותם מן הסוף ראש ע"כ לוח שיהיו השקלים כי הם כופר חכפס ללורך עבודה אהל מועד והם האדנים שהם יסוד המושכן ומחיתו כי המושכן השקול

כנגד צריחה העומ"ז היה כמעט עליהם ועפני זה אמר והיה לצני ישראל לזכרון לפני ה' לכפר על נפשותיכם, יגיד כי יעשו צננין דבר מיוחד ומקיים מכסף השקלים ויהיה הדבר שהוא לצני ישראל לזכרון כי יזכירו חטאם תמיד ויתנחמו בו כעצם (תהלים כ"ח) וחטאתי כגדי תמיד, ויהיה לפני ה' לכפר כי יתלח להם צהיות האדנים יסודות של משכן ואז יתנו למעלה ראש ולכך קרא לכסף זה כסף הכפורים, ומה שנקמכה פרשת כיור לפרשת שקלים מפני שהיו מי הכיור מרצים הגשמים ומשקלים היו לדקה וצנכות הדקה הגשמים מחרצים וצנכות נעלרים, וכן דרז"ל אין הגשמים נעלרים אלא צנציל פוסקי לדקה צרבים ואינם נוחים שכל' (משלי כ"ח) נשיאים ורוח וגם אין אים מתהלל בעתה שקר:

(יח) ובין המזבח, כי רש"י ז"ל הוא מזבח העולה שהוא לפני פתח אהל מועד והיה הכיור משוך קמעה ועומד כנגד אור שצין המזבח והמושכן ואינו מפסיק כלל צנח"ס משום שכל' (סמות מ') ונחה את מזבח העולה לפני פתח מושכן אהל מועד, מזבח לפני אהל מועד ואין הכיור לפני אהל מועד הא כי"ל משוך קמעה כלפי דרום כך שני צנח"ס ע"כ, וכיור זה היה כמין דוד גדולה שיש זה י"צ דדין סיוולקין צהם מים כנגד י"צ כהנים העוסקים בתמיד שמוקדשים באחד ואע"פ שהכהנים העוסקים בתמיד היו י"ג וי"ג עבודות נשנו במשנה אין השחיטה לריכת כהן לפי שכשרה צור ואינה לריכת קדוש ידים ורגלים אפי' צה"ן:

(יט) ורחצו אהרן ובניו סמנו את ידיהם ואת רגליהם, היה מקדש רגליו וידיו צבת אחת, ושנינו צנח"ס כי"ל קדוש מניח ידו סימנית על גבי רגלו סימנית וידו השמאלית על רגלו השמאלית ומקדש, וע"ד הפסע ע"ס רחילת הידים מחכסיי סמלכות כי בן דרך המעשרים המוקדשים אל שלחן המלך לרחוץ ידיהם תחלה מפני שהידיים עסקניות הן, ורחילת הרגלים לפי שהיו משרתים יחפים, וע"ד הקצלה ע"ס רחילת הידים והרגלים לרמוז על עשר ספירות שכן ראשית האדם עשרה צנח"ס וידיו למעלה וסופו עשרה, והוא העצם שחקנו לנו רז"ל כעילת ידים צחפלה ולסון כעילת ירמוז לזה שהוא לשון הגנה כלסון (תהלים קל"ד) שאל ידיכם קדש וזהו (ט"ז ק"י"ט) ואשא כפי אל מלוחיך

מלותיך אשר אהבתי וגו', ולכך ה"א מלת ורחלו לשון קדושה שאמר ויקדשון ולא חרגם ויקחון כמשפטו שאלו המקומות לרמוז כי הכהן העונד מחלצם ומתקדש בקדושתו " ספירות, ויש בלורת האדם דוגמא להם בעשר אלצעות הידים וצריח הפה צינחיס וכן עשר אלצעות רגלים וצריח מילה צינחיס: (כג) ואחא קח לך בששים ראש מר דרור. לזה צפרטה זו צמעטה הסמן צמחטה מיכין והם מר וקנחון וקנה וקנה ושמון זית, וכלטוה צזה למטוח צו הכהנים אהרן וצכיו והמטכן וכל כליו ואמר לעטות דוגמתו וקראו קדש הוא שאמר שמון משהת קדש, והסכימו המפרשים והרמזים כי מר דרור אלמוס"ק, וכן דעת רבינו סעדיה גאון ז"ל. וידוע כי המוס"ק הוא דם כלרר צגרון החיס ידוע צארן הודו סדומה ללצי וצמון הקיץ צמון החמימות הגדול כשהיא מהלכת צין האילנות ונגררת צנפח החור והדם יולא לרור ולוקטים אותו צני אדם מצין העצצים וכן הזכיר צו הכי לשון לקיטה (סיר ה') אריתי מורי, ואמר דרור לומר שהוא כקי וחפסי מן התערובות והזיוף. אבל הרמזין כי צפירוטיו כי מלת דרור אינה חוזרת למור אלא לאותה חיה הדומה ללצי כלומר שיוקח ממנה המור צהייתה מתהלכת חפסית צין ערובות הצמחים והיא מתענגת כרלונה כי אם תלכד ותעמוד צרפות אדם לא תעשה ממנו כי אם תעט וגם איכנו מצוטט, והנה זה לפי דעת המפרשים כי מור הוא אלמוס"ק. אבל אי אפשר לפרש בן סיהיה מור אלמוס"ק ממה שאמרו צמדרש לרור המור דודי לי זה אצרהם מה המור הזה ראש כל מיני צמחים כך אצרהם ראש כל הלדיקים מה המור הזה אינו מפיה אלא צאור כך אצרהם לא כודע שמו עד שהושלך לכצמן האש, מה המור הזה כל מי שלוקטו ידיו מתמרמרות כך אצרהם היה ממרק ומסגף עלתו ציפורים. והנה זה רחיה שאין המור מוס"ק כי המוס"ק הוא מפיה צלתי אור ולכך פירש הוא ז"ל שהמור אינו מוס"ק אצל הוא הסס הנקרא צלסון ערצי לאמר וצלסון דומי מיר"א וצלסון פרסי ארמכין, והנה כל הלכותות שוות צו וזש"א צמדרש כל מי שלוקטו ידיו מתמרמרות שהוא מר כלענה, ומה שאמרו שהוא ראש כל מיני צמחים כלו' הזכרתו צראשם ואין לומר שהוא ראש כלם צמעלה, ואמר דרור לפי

סמזיפין אותו המיד וארז"ל דצרים טאי אפשר לדעתם כגון המערב מים ציין קומוס צמור, קומוס הוא למ"ג צעירי והוא דומה למירא וע"כ אמר שהוא כקי מן הזיוף והתערובות, ומה שהזכיר זה ראסון לצמחים שהוא צהקטרה משובח מכלם וענן חמרות עטנו עולה, ומה אנו אומרים צמנלח אסתר טסה חדשים צמון המור כי ממנו מוליחין שמן כמו שמוליחין מן המלכ"י וזולתו מן הלמחים ע"כ, ומן הנראה שאין זה הכרח כי מור צצכאן אפשר ציהיה המוס"ק כדעת הגאונים, ולרור המור צצמקרא יהיה אותו הנקרא מיר"א ויהיה זה וזה ראש לכל מיני צמחים, זה ראש לכל מיני צמחים להקטרת ולעלות על גצי האור, וזה ג"כ ראש לכל שאר הצמחים להיות מפיה צלל אור, וכן כי (החלים מ"ה) מר ואהלות קליעות כל צגדוטיך: מחציחו חמשים ומאחים. ידוע כי מחלית ח"ק הוא כי וצמה האריך לומר חמשים ומאחים, אצל רז"ל קצלו כי משקל הקנחון ח"ק כמו דרור אצל מר דרור היה שוקלו ח"ק צצח אחת אצל הקנחון צצח הכי סיהי שוקלו טני פעמים כי. צכל פעם ופעם כדי להכריע צו שתי הכרעות שאין שוקלין עין צעין וכך היא סכויה צכריתות: (לא) שמן משחת קדש יהיה זה לי. פירש הרמזין ז"ל היה ראוי שיאמר יהיה לאהרן ולצכיו אמר יהיה זה לי למטוח צו מסיח קדשי אשר אצח צו לדורותיכם, כדי שלא חצין הכי אומר ואמר יתן ממנו על צו וככרת סיהיה צו כל מי שאינו מזרע אהרן הכהן וא"כ מלכי ישראל שלא היו כהנים איך צמטחו צמון המטחה ולפיכך צא הכחוצ הזה יהיה זה לי להכניס צכלל הכהנים המלכים כי סכיהם מסיחי הסס וזהו שהזכיר צדוד (ט"א ע"ז) קוס משהו כי זה הוא, ואמר הכי ג"כ (החלים פ"ע) מלחתי דוד עזדי צמון קדשי משהו, כלו' צמון שהוא משחת קדש לי, וע"כ אמר צכאן על צצר אדם לא יסך ויש להצין מלסון אדם הדיוע ולא מלך, ולריך שחשכיל כי מה שהקדים הכחוצ פרטת הסמן צראסונה ופרטת הקטרת צאחרונה מפני שהם כנגד הראש והסוף כי הסמן היו מושחין אותו כמין כ"ף והוא העליון על כל המסקין וממנו צודאי משחת קדש כענין שאלו יריכם קדש וז"ל שמן משחת קדש וכחיז ויעט אח שמן המטחה קדש, והקטרת להיא אחרונה טצטס הוא

הוא שבי (דברים ל"ג) ישימו קטורה באפך. ומעט זה היו צמון המשחה חמשה מינין כנגד חמשה ראשונות ובקטורה ע' מינין כי כן היא כלולה מכלם וזאה פרשת הקטורה בלשון ויאמר והצן זה: ובמדרש צמון משחה קדש יהיה זה לי, תנא רבי יהודה ציר חלעאי צמון המשחה שששה חמשה צמדצר כפי נסים נעשו צו מתחלה ועד סוף שמתחלה לא היה צו אלא י"ב לוג שכלי וצמון זית הין אס לסוך צו העקרים לא היה מקפיק עאכו"כ שהאור צולע והיורה רוחמה והקממנים צולעין וממנו נמשך המשכן וכל כליו וכל כלי המזבח והכיוור וכו' וממנו נמשחו אהרן וצביו שצעת ימי המלוואים וממנו נמשחו כהנים גדולים וכלו קיים לעת"ל שכלי צמון משחה קדש יהיה זה לי זיה צגימטריא תריסר לוגי, וכן דרז"ל י"א קמנים כאמרו לו למשה צסיכי קמים תרי נטף ושחלת וחלצנה הא חמשה קמים לרצות עוד כמו אלו הא יי ולצונה זכה הא י"א:

(לד) בד בדר יהיה. לא פי' משקל כל אחד כמו ספי' צמון המשחה אלא צאר סיחיו כלם בהסויה אחת זה כמו זה, ומה שלא הזכיר מן הי"א כי אס ארבעה אלה לפי שאין הכי מקפיד אלא צד' אלו שחמרות עצמן עולה הרבה ושאר הקמים אין זהם קפידא.

והרמב"ן פי' כי מה שאמר קח לך קמים צאורו קמים הנזכרים והוא חוזר לצמנים שצמון המשחה כי קמים וצמנים הכל אחד וכל הצמנים שצמעה השמן היו נכנסים בקטרת, והנה היו צמעה הקטורה ע' אלה המפורשים בכתוב ה' צמון המשחה וארבע בקטורה והוסיף לכתוב סכית קמים להוסיף על חמשה הנזכרים קמים אחרים והם שצולת כרד וכרכם, וקרא הכי מעשה הקטורה עהור וקדוש: נטף ושחלת וחלבנה. נטף הוא לרי ופי' רסי' ז"ל לרי עריאקיא. והרמב"ן ז"ל כי כי זה אינו אמת לפי שהנטף הוא צום אחד לצד צדמיון שחלת וחלצנה ולצונה, והטריאקיא היא הרכנה שמרכיבים עינים רבים זה עם זה ונותנים צו שאור ורצץ ואזק של עקרבים שרופים וצפר האפעה וח"ו שיתנו בקטורת שקראו הכי עהור קדש צפר שקלים ורמשים גם לא שאור ורצץ שאור הכחוש (ויקרא צ') כי כל שאור וכל רצץ וגו', אצל הנטף שהוא לרי הוא צום אחד מיוחד והוא שרף מעלי

הקטף האילן נקרא קטף לפי שכשקוטפין הענף השרף צו שהוא כעין צמון צו ממנו ומקום קטיפה, והו' שארז"ל רצן שצמון צן במליאל אומר הלרי אינו אלא שרף היולא מעלי הקטף, והוא צום חשוב מאד שכן אסרו רז"ל צפרק צמה מדליקין. להדליק ממנו ואמרו אין מדליקין צלרי והטעם למעלתו וחשיבותו גזרה שמה יסתפק ממנו, וחלצנה ריחה רע ואעפ"כ הכניסה הכי בכלל הצמנים החשובים וצא לרמוז שאין לנו להקל צרשעים פושעי ישראל שלא יהיו בכלל מעניותינו ותפלתנו וכו' שארז"ל כל אגודה שאין זה מפורשי ישראל אינה אגודה, וצאור זה כי שם קמים מתעלה ומתקדש צמעה שהרשעים חוזרים בתשובה ונמנין בכלל הדליקים שאל"כ הדליקים כהפסים עליהם מפני הערצות שהרי כל ישראל ערבים זה לזה ומעט זה כלעוינו צמלות לולצ ליקח ד' מינים באגודה אחת ולחת ערצה שאין לה עעם וריח רמו לרשעי ישראל שאין להם חורה ומלות בכלל האחרוג שיש צו עעם וריח וצכלל הלולצ שיש צו אוכל וההדס שיש צו ריח ואנו מרלים להקציה צכלס כאחד: (לה) ממולח. היו נוחנין צקטרת מלח והוא שארז"ל מלח קדומית רוצע, ואפשר לפרש ממולח מעורב כחרגומו ביערצנו יפה כדי שלא יהיו הסמנין ככרין, ולכך נקראים חנסי הים מלחים על שמערכים המים צמשועות, והוא מלסון (יחזקאל כ"ז) מלחין וחוצליך: **ל"א** (צ) ראה קראתי בשם בצלאל. וכן הזכיר משה לישראל (שמות ל"ה) ראו קרא ה' צום, והענין שלא היה אפשר צעצע סימאל צישראל שום אדם שיהיה צקי ושלם צסום אומנות צעולם, לפי שישראל היו מצועצדים צמלרים צעצודת פרך ומלומדים צחומר וצלצרים ולא היה ראוי סימאל זהם שום אדם שיהיה צקי צסום מלאכה דקה כי לא ראו אותה ולא למדו אותה ממלמד ולא אחד צהם שאמון אח ידיו צזה, ואילו היה צהם חכם וצקי צמלאכה אחת היה ראוי שישכחנה צהמעקו צמלאכה חומר והלצנה, וכאשר היה צהם אחד חכם שלם וצקי צאומנות אחת דקה ויפה, וכי"ש אס היה צקי ושלם צכל האומניות כלס צכסף וצזה צצנחשת וצחרושת אצן וצחרושת עץ וחוצ ורוקס ואורג הנה זה פלא גדול, ועוד שיהיה שלם צחכמה וצחצונה וצדעת כל זה כאלא צצללאל, ודרז"ל יודע היה צללאל ללרף אומיות

אותיות שכתבנו צו שמים וארץ, כתיב הכא ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה וצדפה, וכי הם (משלי ג') ה' חכמה יסד ארץ כוכן שמים בתבונה, צדפהו חסומות כצקצו, ועיכ אמר ראה קראתי צם, כל' ראה זה הפלא הגדול שאני קורא הדורות מראש, וקראתי צם צללאל בן אורי בן חור להגין סוד המשכן וכליו ולתעסק במלאכתו, ויהיה טעם צם צללאל לפי פסוקו צמו של צללאל, חצל רח' זה יצ צם שהוא השם יעלה כמו (סמות ל'צ) ואדעך צם, ויבא לרמוז כי צללאל והיה לשאר הנביאים כלם שאללו צם הגדול.

ולזה רמזו במדרש שאמרו הראה לו הקצ"ה למשה ספרו של אדה"ר, ואף צללאל מאותה טעה התקנתו שכל' ראה קראתי צם צללאל בא לרמוז כי צללאל היה צם כלומר מאותה טעה שאללו הדורות והנביאים כלם מן החכמה, וכן יורה המלות צם צללאל בן צהקצ"ה בן צמסה, וזהו מציאת כי ע"כ נקרא צללאל לפי שמהחלה היה נסמחו רסומה וחקוקה בכה אלילות אל, ואח"כ ילא וזכה ויפצ צללו של אל לעשות הארון שיהיה לו של חורה שכתב, ותכפורת עם כרוציו הסוככים בכנפיהם שהיו לו לארון ומעשה ימי בראשית היה מחוקן לו. ועוד במדרש ראה קראתי צם ומשה אמר ראו, ראה בעליונים ראו בתחתונים הלא הוא דכ' (משלי ג') ומלא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם כך דרשו בתחומא. ודע כי צללאל צמסה המשכן היה בן יצ שנה, וכן דרז"ל צמסהדרין פרק בן אורר ומורה כתיב הכא וצללאל בן אורי בן חור וכי (דה"א ז') ותחת עזובה ויקח לו כלב את אפרת וחלד לו את חור, וכי עבד צללאל משכן צר חריקר שנין הוש דכ' (סמות ל'צ) איש איש ממלאכתו אשר הנה עושים, וחכיה שנה ראשונה עשה משה את המשכן, שניה הקימו ושלח מרגלים וכי (יהושע י"ד) בן ארבעים שנה חכמי צללות משה עבד ה' אותי מקדש צרנע, כמה הוי ארבעים, דל ארצקר דהוא צללאל, פשו להו עשרין ושיח דל חרתי דתלתא עברי אשתכח דכל חד וחד צמחני חוליד. ובמדרש ראה קראתי צם צללאל, הראה הקצ"ה למשה ספרו של אדה"ר וא"ל כל אחד ואחד התקנתו מאותה טעה ואף צללאל מאותה טעה התקנתו שכל' ראה קראתי צם צללאל: (ו) ואני הנה

נחתי אתו את אהליאב בן אחיסמך לסטה דן. אמר ר' חכיה חין לך גדול משצט יהודה חין לך קטן משצט דן שהיה מן הלחיכות, אמר הקצ"ה יבא להזדווג לו שלא תהא רוחו גסה בגדול וקטן שוים לפני הקצ"ה המשכן נעשה צמיהם זה משצט יהודה וזה משצט דן, ואף ציהמיק צמיהם שצמיהם חלו שלמה משצט יהודה וחירם משצט דן מלך אמו שכן כחוצ צדה"י (דה"א ז') בן אשה מן צנות דן: (י) ואת בגדי חשרד, טעמו כתרבותו לצושי שמושא והיו חכסין צהם כלי המשכן והיה שם צגד חכלת שהיו חכסים צו הארון וצגד חרגמן שהיו חכסים צו המזבח וצגד שני שהיו חכסין צו את הסלחן, והיה ראוי לומר תחלה ועסית צגד כליל חכלת לכסות הארון וצגד חרגמן לכסות את הסלחן. והנה צגדי קדש שיקראם צם הידיעה צזר הזכירם למעלה ואלה הצגדים וגו'. חצל צגדי חשרד חלו מאן דכר שעייהו שיקראם עתה צם הידיעה והם לא הזכירו צסום מקום. וכתב הרמזין ז"ל צזה לא ידעתי למה לא לוח תחלה לעשות צגדי חשרד כאשר עשה במלאכת המשכן וצגדי אהרן וצכיו ע"כ, ומי זה שיבא אחרי המלך, חצל צמחילה ממנו אומר כי כראה לי עיד הפסע שכתב צמזר צגדי חשרד צפרשת הצגדים צראש קדר ואחיה חלוה. אמר תחלה ועסית צגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת ואח"כ אמר ועשו את צגדי אהרן צלסון ידיעה כל' הנזכרים, ואלה הצגדים צלסון ידיעה ג"כ, וחזר ואמר ועשו צגדי קדש לאהרן ולצכיו ולא אמר את צגדי הקדש כמו שאמר את צגדי אהרן, ומכאן כראה שהזכיר צכאן על צגדי קדש אחרים הם צגדי חשרד שיעשו עם אותם של אהרן וצכיו שכלם נקראים צגדי קדש ולכך חזר פעם אחרת ועשו צגדי קדש והוא תחלה לואה אחרת כמו שהזכיר צגדי אהרן בתחלה לואה ועשו צגדי קדש ומה שיקרא צגדי חשרד צגדי קדש מפני שהם משרתי כלי הקדש ומחושפין עליהם, ומפני זה קראם עתה צלסון ידיעה מפני שכתב כזכרו צכלל צגדי אהרן, וכחצו דז"ל צגדי חשרד היו עשויים כמין קלעים דמתרגעין קרדין וע"כ נקראו צגדי קדר. וע"ד המדרש ואת צגדי חשרד חלמלא הם לא נסתייר מסוכאיהם של ישראל קריד ופליע, וכן דרז"ל צמסי יומא פרק בא לו מעשה צימי חלכסכדרוס מוקדן

השצח והיה אומר שצמירת השצח חקיים ירושלים ומלכות ציה דוד והיה מחננא אליהם שחם אינם משמרים את השצח שחמיר העיר, הוא שאמר (ירמיה י"ז) ואם לא תשמעו אלי לקדש את יום השצח ולצלתי שאת משא וצא צמירי ירושלים ציום השצח והלתי אש צמירים ואכלה ארמנות ירושלים ולא חכמה, ודרז"ל אלמלי היו ישראל משמרים אפי' שחי שצחות מיר כנאלים שנאמר (ישעיה כ"ו) אשר יסמרו את שצחותי, וכי צחריה והציאותים אל הר קדסי, ואמרו עוד כל המשמר את השצח כהלכתה אפי' עוצר ע"ג כדור חנוס מוחלים לו שנא' (שם) אשרי חנוס יעשה זאת כו' שומר שצח מחללו אל תקרי מחללו חלל עמול לו. ומה שהזכיר שצחותי צלסון רבים ע"ד הפסע מפני שהרצה יס צמחה. וע"ד הקצלה את שצחותי תסמרו זכור וסמור ומן אל לצך איך הזכיר צמיהם אוח היא ולא אחר אוח הם וצאח צזה כי השצח שחיה כנסת ישראל היה אוח על השצח הגדול, ולכך אמר כי השצח היא אוח ציני וציניכם לדעת כי אני ה', וזה כעס (שמות י"ד) וירא ישראל את היר הגדולה שחיה כנס"י והוא האוח, ואמר וייראו העם את ה' כי מתוך שהסינו היר הגדולה יראו העם את ה' וכאלו אמר כי זה אוח על זה, וכבר הארכתי בקוד עלות שצח צפוק זכור את יום השצח, ושם תמלא קוד הענין מצואר: (יד) ושמרתם את השבת, אחר שהזכיר את שצחותי תסמרו חזר לומר וסמרתם את השצח כדי לרמוז שמירה אחר השצח ושמירה קודם השצח שמירה קודם השצח מצעו"י ושמירה אחר השצח שיוסיף מחול על הקדש, וכן דרז"ל לא ימיע עמוד הענין יומם ועמוד האש לילה מגיד שעמוד ענין משלים לעמוד האש וכן עמוד האש משלים לעמוד הענין שער שלא יסקע זה עולה זה, וכן דרז"ל מערב עד ערב תסצחו שצחכם אין לי חלל יוהכ"פ, וזהו מערב עד ערב, ימים טובים מנין חיל השצח, אין לי חלל יו"ט, שצח צראשית מנין חיל שצחכם, כל שצחה שאתה שצח אתה מוסיף עליה צין מלפניה צין מלאחריה: מחלליה מות יומת כי כל העושה בה מלאכה ונכרתה, צאח הכי מחלליה מות יומת צקילה אש יס עדים והחראה, ואם אין עדים כגון טעשה צקח ונכרתה הנפס התיא: (עז) לעשות את השבת.

ע"ד

שכתעטף שמעון הלדיק כהן גדול צצגדי כחוכה וילא לקראתו, וכיון שראהו המלך ירד מעל מרכצתו והשתחוה לו, חיל עצדיו מלך כמחוך ישתחוה ליהודי זה, אחר להם דמות דיוקנו מכלה לפני צעת מלחמתי, והוא המלך שחיה כהן מחדנה לו, ועוד שם צגדי הסרד צגדים שהיו גורדין אותם ומסרדין אותם מהם כליו מטה שחיו ארוב ומחטעין אותו צמחם, ותרגום ירושלמי מעשה אורג עוצר גרדי. וע"ד הקצלה את צגדי הסרד יתכן כי התיא שצמלת הסרד חרמוז לה"א אחרוכה שצסם, וצדין הוא שירמזנה הכי צצגדי הסרד לפי שהם כסוי כלי הקדש וכלי הקדש מכוסים ונעלמים צחוכם ועל ידם מחבליים, וכן ה"א אחרוכה שצסם כסוי לשם הנעלם ומחגלה על ידה והמשכיל יצין:

(יג) אך את שצחותי תשמרו. למדך חכ' שאין מלאכת המשכן דוחה שצח, וז"ש אך את שצחותי תסמרו יאמר אפי' שחם עוסקים צמלאכת המשכן אל תדחה שצח מפניה, וכן דרז"ל יכול יהא צנין ציהמ"ק דוחה שצח לכך נאמר (ויקרא י"ט) את שצחותי תסמורו ומקדשי תיראה, לפי"ז חסיה מלת אך כמו חכן, יאמר הכה לויית לכם צמלאכת המשכן. אמנם את שצחותי תסמרו ולא תדחו את השצח מפני מלאכת המשכן. ומפני צלסון אך מעווע, וכו' שדרז"ל חכין ורקין מעוועין כ"ל לפרש שצח למעט שמירה שצח צענין הקרצנות שהיו דוחים את השצח, וכו' שדרז"ל צמועדו ואפי' צצח, וכדיך שדרשו (שם כ"ג) צאך צעסור לחדש כו' יום הכפורים הוא שהוא ג"כ מעווע, וצא לדרוש למעט כפרה לשאינם שצים, והוא הטעם צעלמו צכאן אך את שצחותי תסמרו לענין מלאכת המשכן, ומלת אך למעט שמירה צענין הקרצנות, ודעת רז"ל שצח למעט שמירה שצח צפוקה נפס, שכן דרז"ל צמקי יומא סוף פרק יוהכ"פ אך את שצחותי כו' יכול לכל כלומר אפי' לפקוח נפס ת"ל אך חלק. ודע כי מלות השצח היא המלכה ראשונה שנתנה לישראל קודם מית והיא עקר האמונה והיא שקולה כנגד כל המלות כלן ועם מלות השצח יאמין אדם צחדוש העולם כי צצח צשעת ימים וציום השציעי שצח, ודרז"ל לא חרצה ירושלים חלל צצביל שחללו את השצח שנא' (יחזקאל כ"צ) ומצצחותי העלימו עיניהם ואחל צחוכם וכן מלינו ירמיה שהיה מזהיר לישראל צשמירה

וע"ד הפסע לחקן ללרכי שצח מלסון (נראשית י"ח) וימחר לעשות אותה, וכן (ס"ס י"ח) וכן הנקר אשר עשה הכל לסון תקון, וזאור הכי סיהא אדם זהיר זכור שצח להסמר מכל מלחכה ולהסחדל סיכין ללורך הסצח כדי שיהא לו מנה יפה לשצח וכמו שארזיל אחד שניך לסצחיק, וזס"א הנביא (יסעיה כ"ח) וקראה לסצח עונג מלסון קרואים כלוי סחזמין אותו וסחזמין לו כחדס. הסזמין חת אוספיזו.

וע"ד הפסע לעשות הסצח כל הסמר הסצח מלמטה כאלו עשה אותה למעלה, וזאור זה כי המקיים מלות שצח למטה הכה זה עדות שהוא מודה ומחמין. צערסה ועקרה הסקוק למעלה והסצטל אותה כאלו מבעל של מעלה ומזה הזכיר לעשות. והנה הכי הים ראוי שיחמר לסמור חת הסצח, אלא כוון להספילה לסצח של מעלה. סהזכיר זה הלסון הזה בעלמו לעשות חת הסצח: (יז) ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם. יתכן לפרש כי מלת לעולם היא צאור כי הסצח חות וסימן לחדושו של עולם, ולכך הוסיף לפרש כי לא היה חות לחדושו של עולם כי ששה ימים עשה ה' חת הסמים. ואת הארץ, ולסון ציני וצין צני ישראל מורה על דבר נסתר הסמך. צליכעא, וירמוז על הסכין הסמך שיש צמלות הסצח כי המלך שהוא מלכה אל צנו חו לעצדו הסחמן הסכור הדצרים אשר ציני. וצינך הכה הם נסחרים אינם נאמרים אלא מפה על פה ולא נחכו להכתב, ומזה דרזיל צמסכת יו"ט. חמר רבי סמעון בן יוחאי כל המלות סכתן הקציה לישראל כחן להם צפרהסיא חוץ מן הסצח סכתן להם צליכעא סנאי ציני וצין צני ישראל חות היא לעולם ואיך נחכה מלות הסצח צליכעא והלא צפרהסיא נחכה סחרי היא מכלל עשרת הדצרות ססמעו אותן כל החומות, וכן הסחוז חומר (יסעיה מ"ח) לא מראש צסתר דצרת, וכן דוד ע"ה חמר (סחלים קל"ח) יודוך ה' כל מלכי ארץ כי סמעו חמרי פיק, אצל כוונו חכמים על הסכין הסמך סצמלות הסצח כי הוא הסכתן צליכעא, ולכך הזכיר לסון ציני וציניכם: (יח) ויחן אל משה. סעורו ויחן אלמים אל משה והוא כעסך אל הסס הסכור צקוק צאלצע אלמים כי הדצור צקיני גם מעסה הלוחות גם הסכתב הכל הים צסס אלמים והיא היא אחרונה סצסס. וכבר הסכרתי

זה צפסוק וידצרה. וכבר ידעת כי כל סס אלמים הסכור צמעסה צרחסים היא הססוצה, ומה ססזכיר חמ"כ (צרחסים צ') צהצרה צה צרחס היא הס"א הסחרכה הזחת כי הס"א צרה צכה הססוצה, וכדי סלא סחסוצ סהיא הסיקר והסצח סחין למעלה ממנה ע"כ היא זעירא, ולפיכך סמך מיד ציוס עשות ה' אלמים סמך העסיה לסס הסיוחד סהוא הסקר וכן הסכיר דוד ע"ה (סחלים קמ"ס) סוצ ה' לכל ורסמיו על כל מעסיו, חמר זה על הסס הסיוחד ולכך דצר צנסחר וחמ"כ הסכיר יודוך ה' כל מעסיך חמר. כן על מדה"ד ולכך דצר לככה וזה עעס וחסידיך יצרכוכה מלא צה"א וסמיק ליה כצור מלכותך כי סס י"ה הוא מדה"ד כלסון (סמות ע"ו) ע"ו. וזמרת יה וכמו ססזכרתי סס:

ככלותו, ככלתו כחיצ סנמסרה לו חורה צמסכה ככלה זו סנמסרה לחתן סחליכ לא היה יכול ללמוד חחורה צמ"י יוס. ובסדר שוכי כל חחורה כלה למד משה צמ"י יוס והלא כי (חיוב י"א) חרכה מחרץ מדה ורסנה מני יס אלא כללים למדו הקציה. חמר ריש לקיש כל מי סמוליא דצרי חורה ואינם ערבים על סומעיהם ככלה זו סהיא ערבה על בעלה כוח לו סלא חמרס, סצסעה סכתן הקציה חורה לישראל סיתה חציה על ישראל ככלה זו סהיא חציה על בעלה, חמר רבי סמעון מה כלה זו לריכה כ"ד מיני קסועין סנאי (צרחסים צ') ויצחה אל האדם מנין ויצחיה ללמד סקסעה סקציה לחות צכ"ד מיני קסועים והם חמורים ציסעיה, כך ח"ה לריך סיהיה צקי ומקוסט צכ"ד ספרים, וכן הסצח סהיא נקראה כלה מלינו ססחר רצ חסי צמס' סצח כ"ד פרקים, ומה סנקרררר סצח כלה לפי סססצח סוף ססח ימי צרחסים וחכלית מעסה סמים וארץ כי כן הסצח של מעלה סוף האלילות, וכן מנסגו של עולם הגופני הזה סמנצקסים הסלה צאחרונה, וכן לוח סע"ה (מסלי כ"ד) ועחדה צסדה לך חמר וצניה ציתה, ומלת חמר לווי כמו (סחלים ק"ה) סלג לסוכס: שני לוחות העדות. עדות היו לישראל סהסכינה סורה צחוכס כמי סמציא צידו חוחמו של מלך. וע"ד הפסע מה סלא היה לוח אחד סיכחצו עליו עסרת הדצרות והיו סנים לפי סנקרררים לוחות העדות ואין עדות אלא צסנים, ועוד לוחות סעדות סאצן מן הארץ, והכתב מן הסמים, וכענין סכתוב

רבינו תשא לא לב בחי קפמ

לב (ה) וירא העם כי בושש משה לדרת סן
ההר. זה היה צי"ז צחמוז, כילד
הרי שנחנה תורה נעשה צקיון וכל שעת
הימים כסה הענן את ההר, וצ"כ (סמות כ"ד)
ויכקו הענן שעת ימים, וצ"ז ציוס צקסי
נחנה התורה וציוס המחרה עלה שכל (סס)
ויקרא אל משה ציוס הצציעי ועמד סם ארבעים
יום, הוא שכי אחריו ויהי משה צהר ארבעים
יום וארבעים לילה, אימתי הם כלים צי"ז
צחמוז שחרי אמר להם לקוף ארבעים יום אני
זא לסס שעות מן היום והם עשו צחצחון
וחצצו יום צציעי שעלה צו מן הצחצחון והם
כלים ציוס צי"ז סל צחמוז, וזהו וירא העם כי
צוקס משה ראו כי צאו סס שעות מן היום
ומשה לא זא וחצצו שנחצכצ סס וסוצ לא
יצא, ואמרו צמדרס כי הסטן הציא חסך
וערצוציא לעולם, והראה להם לישראל דמות
מעמו, ולכך אמרו קוס עשה לנו אלהים ומשה
אמר להם ארבעים יום סלמים ויום הצציעי
שעלה צו אינו מן המכין ואז היו כלים צי"ז
צחמוז, וצ"כ ויטכינו ממחרה הוא ממחרת
צי"ז שחוא יי"ז צחמוז סנו הקריצו קרצנות
העגל וצו ציוס לסס שעות זא משה וסצר
הלוחות, והוא שקצלו רז"ל צי"ז צחמוז נסחצרו
הלוחות למחרתו צי"ח צחמוז סרף את העגל
ודן את עוצדיו ולזה לצבי לוי להרגס, למחרתו
צי"ט עלה אל האלהים ויטצ סס ארבעים יום
צחפלה מתחנן ומחפלל לכפר עליהם על מעשה
העגל, הוא סכחוצ צמסנה תורה (דברים ט')
את ארבעים היום ואת ארבעים הלילה אשר
התנפלת, אימתי היו כלים צראס חודס אלול,
וצראס חודס אלול עלה להר סכן נאמר לו
(סמות ל"ד) ועליה צצקר אל הר סיני, ויטצ
סס ארבעים יום אחרים לקבל לוחות סכיות,
ואימתי היו כלים ציוס הכפורים, צו נחכפר
לו לחות עון והוריד צידו לוחות סכיות והיה
יום סליחה וצפרה, למחרתו סל יוהכ"פ החחילו
צנדצת המסכן והוקס צאחד צניסן, הא למדת
מזה כי עון העגל היה קודס פרסה כי חסא,
וכפי מדרס רז"ל וכחנו אי"ז כופר נפסו סצא
לכפר על מעשה העגל אין מוקדם ומאוחר
צחורה: (ד) ויעשהו עגל מסכה. כחצ הרמזין
מה סעסו לורה עגל אהרן הוא שהוליא את
הלורה הזאת כי הסואלים אמרו סהס קוס עשה
לנו אלהים לא גלו דעסס לאמר לו מה יעשה

(דברים ל"א) ואעידה צס את השמים ואת הארץ.
ועיד המדרס סכי לוחות העדות כנגד שמים
וארץ כנגד חתן וכלה כנגד סכי סוסצניין
כנגד סכי עולמים, אמר רצי חכינא לחת כחיצ
לא זה גדול מזה ולא זה גדול מזה, ולמה סל
אנן סרובס סל עונסים צסקילה, ר"א לוחות
אנן סנחנו צזכותו סל יעקב אצינו סנקרא
אנן סכא' (צראסית מ"ט) מסיס רועה אנן
ישראל, ר"א צזכות ציהמיק סכא' (יעציה כ"ח)
הככי יקר צליון אנן ע"כ. ועיד הקבלה מה
סהיו הלוחות סלים כצו כחצנו צפסוק וידצרה,
ומלת סכי תורה סהיו סוין כלסין סכי כצסים
סכי הסעירים, וצריך סתחצוכן כי אציפ סהיו
סרים צעלס גופס האחד היה גדול צמכחצ וכן
רצוי כי כן מדה"ד מקבלת ספע והמסכה
מעדה רחמים, ותמלא צלוח ראסון הסס המיוחד
צכל דצור ודצור ולא חמלאנו כלל צלוח הסכי,
אצל כרסמו צו מכין סס המיוחד כיו חיצות
וזה מצואר. ודע כי הלוחות היו מרצועות ססה
טפחים צאורך וססה טפחים צרוחצ, וכן רצ"ל
צצצא צחרא סרק ססותפין הלוחות ארכס ססה
ורחצס ססה ועצים סלסה, וכצו נחצאר אללך
כי עס הצחצחון הזה היו מחומות הלוחות
צחותו סל מלך צסיות צהס עסרת הדצרות
חמסה צלוח זה וחמסה צלוח זה, וזהן זה.
ואם חסכיל עוד צמדה הלוחות צין אורך ורוחצ
ועוצי תמלא כי היה צכל לוח ולוח ק"ח
טפחים והסימון צזס (סמות ט"ו) סס סס לו
ח"ק ומספט, וצ"כ הלוחות יריו טפחים, והיה
זה כנגד יריו לחות סצע"צ סמות הכמשכות
מלרוף הסס המיוחד והסימון (סס ל"ד) ויעצור
ה' על סכיה כי הכל נחפרס אל משה לסכי,
והסגנו מזה כי כסהיו הלוחות נחכות צחרון
היה סס המיוחד עס כל לחותיות לרופות.
וידוע כי הלוחות היו סל סכפיריכוון ולוקחו
מכסה"כ וכן מלינו צכסה"כ כמראה אנן
ספיר דמות כסא, ומלת לחת צא"ח צ"ס כסא,
ולכך סכינה סורה עליהם כחו על כסא, ומסכי
סהלוחות לוקחו מכסה"כ כקראת הסורה כצור
סכא' (מעלי ג') כצור חכמים ינחלו, וכן הנפס
הסכלית סרסה צכסא הכצור, ונקראת כצור
סכא' (סהלס ל') למען יזמרך כצור, ונפסו
סל אדם המתעסק צחורה זוכה לסוצ לסרסה
סכאמר (סס י"ט) תורה ה' חמימה מסיצת
כפס:

שור או כשז או עז, והכוונה לאהרן היתה מפני שהיו ישראל צמדצו חורג שמות וחרצון והשמות לעולם יצאו מן הלפון שכל (ירמיה ח') מלפון הפתח הרעה על כל יושבי הארץ, שאין הכונה צמלך צבל צלצד כאשר יראה צנגלה מן הכחוצ, חבל כי מן השמאל חצא מדה"ד לעולם להסיצ על כל יושבי הארץ כרעחם. והנה במעשה המרכזה ופני שור מהשמאל לארצעתם ולכך חסצ אהרן כי המחיר יורה על החרצון כי שם כחו הגדול וצחיותם עוזדים שם לאל יערה רוח מערוס כאשר כאלל על משה, וזש"א חג לה' מחר שיהיו העבודה והזנחים לשם המיוחד להפיק רלון ממנו אל צפל הלורה כי צהיורה לפניהם יכונו אל ענינה, ורז"ל למדו אוחכו העפין הזה והם שגלו קודו אמרו (שמות ג') ראה ראיתי את עני עמי, ח"ל הקצ"ה למשה משה חתה רוחה ראה אחת ואני רוחה שמים, חתה רוחה אוחם צאים לסיכי ומקצלים חורתי ואני רוחה אוחם היאך מחצוכים צי כשחני יולא צקרוכין שלי ליתן להם את התורה שכל (חללים ק"ח) רכצ חללים רצותים וגוי, ושומעין אחד מעטראמולין שלי שכי (יחזקאל ח') ופני שור מהשמאל לארצעתם ומכעיסים אחי צו, עטרא פי' ארצע, מולין פרדות כמו מולאות של צית רצי, וטעראמולין הוא משל לארצע חיות הכושאות המרכזה ע"כ. והחכם ר"א ז"ל אמר כי חללים צמקום הזה שחמר קום עשה לכו חללים הוא כצוד חונה צלורח גויה, ואם תשים לצך אל המסע הראשון חצין זה ע"כ, ומסע הראשון הוא מה שכי ויקע מלחך האלהים וגוי, וצלשון שחמר כצוד חונה צלורח גויה תפס עליו הרמציץ ואמר איכנו ככון צעיכי שלא כעשה צמלחכת חכמת המזלות להיות צלורחו כצוד חונה או הדצור ע"כ, והאמת כי אין מעשה העגל כמעשה הללמים לקבל רוחניות כוכב או מזל להמשיכו שם כי הכוונה היתה למעלה מן הכוכבים והמזלות, והוא שכוון אהרן לעשות צעגל גוף מקצל כח אחד מעטראמולין של הקצ"ה, והוא שור שצמרכזה שהוא מן השמאל מדה"ד כדי סיורה להם הדרך כי המחיר יורה דרך החרצון, וישראל היו צמדצו צמקום החרצון שהוא מחלק כוכב מאדים וכל כחותיו כשפעים ויונקים ממדה"ד, זאת היתה כוונת אהרן צעשיית העגל להיות מקעס של ישראל על פיו מלד מדה"ד

כמו שהיה על פי משה מלד מדה"ד, כענין שכי (צמדצו ו') ע"פ סי' ציד משה, ואחר שגמר עשייתו צנה מצנח לפניו והיה צזה קלון צכטיעות חלא שהיתה כוונתו צקרצנות לשם המיוחד, הוא שחמר חג לה' מחר ולא חמר לחללים או לעגל שחם היתה כוונתו למדה"ד צלצד היה צזה קלון. ויש לך לדעת כי מה שאמרו חלה חלהיך ישראל חלו אמרו כן על הכוונה העוצה לא היתה צזה ע"ז כי האמנם ממדה"ד קייעה אוחם צחותה עליה כענין שכי (שמות י"ד) ויקע מלחך האלהים, חבל שחמר היה צמה שכי ויסתחו לו ויצחו לו כי כוונת אהרן שהיתה צעגל למדה"ד וסלא להוליאן מרשותו של השם המיוחד הפכוה ישראל צגוף העגל עלמו כשהיו עוזדים חליו, וזהו (חללים ק"ו) וימירו את כצודם צחצכי שור וגוי, וזהו לשון אהרן ואמר להם למי זה צתפרקו וגוי ואשליכהו צאם, יחמר חמרתי להם למי זה צ ואשליכהו צאם, לפי שכוונתו למדה"ד וילא העגל הזה שחתה רוחה לפניך כי חליו היו מכוונים ומסתחויים וצוצחים, והנה הוא צהפך מכוונתו שחני עשייתי שיהיה מקעס מלד מדה"ד ושחסייה הכוונה לשם המיוחד לצדו ונקריצ חליו העולה והצחים והם חטאו צו וקללו, וכיון שהוליא אהרן הלורה חזאת על הכוונה שיהיה מקעס מלד המדה הלא לא לעשות דוגמא חליה ח"ו אין לך לשאול למה צחר צזה צ ואמר פרקו כזמי הזהב ולא צחר צכס צסכצו ידעת כי הזהב צמדה"ד ומרחשו כמראה חש, ורז"ל (דה"צ ג') זה פרוים צדומה לדס פרים, ויהי צית הקרצנות כלו זהב גם מצנח הקטרת והכרוצים ודרשו צכרוצים שחם עשאן של כסף הרי הם כאלהי כסף וכאלהי זהב. ובמדרש ויעשהו עגל מסכה כיון שהסליך הזהב לכור צאו מכשפי ערצ רצ שעלו עמהם ממלרים ועשאוהו צכשפים, וי"א מיכה היה שם סילא מחוך דמוס צכין שכתמעך צו צמלרים והיה צידו שם שכתצ צו משה עלה שור עלה שור להעלות חרוכו של יוסף מחוך כילוס והסליכו לחוך הכור וילא העגל גועה כשהוא מקטרג, סתחילו חומרים חלה חלהיך ישראל ע"כ נקרא מיכה ע"ש שכתמעך צכין: וראיתי צפרקי ר"א מלא אהרן צין הכזמים לין זהב אחד כתוב עליו שם הקדש וחרות עליו כלורה עגל ואוחו לצדו הסליך צכור האש שחמר ויחכו לי ואשליכם צכור

רבינו

תשא לב

בחיי

הצ

זכור אין כתיב כאן אלא ואסליכמו זאם וילא העגל גועה ורואוהו כל ישראל ועשו אחריהו, ר' יודא לומר סמאל ככנס זחובו והיה גועה להטעות את ישראל שנאמר (ישעיה א') ידע סור קונתו ע"כ צפרק מ"ה מן הפרקים: אלה אלהיך ישראל, דרז"ל מלמד שאין לאלהות הרבה, ודקדקו זה מלשון אלה שהוא לשון רבים, שאל"כ היה לו לומר זה אלהיך ישראל כלשון שאמר עזרא (נחמיה ט') אף כי עשו להם עגל מסכה ויאמרו זה אלהיך אשר העלך ממלרים: (ה) וירא אהרן. ראיות הרבה ראה, ודרז"ל מה ראה ראה חור זנה של נזרים שהרגוהו כזר, ויבן מזבח לפניו. החזקו מן הזבח לפניו, ואולם היה אהרן חושש שאם ימסור עלמו להריגה יתחייבו ישראל כלם כליה בענין שאל' (איכה ז') אם יהרג במקדש ה' כהן וכזיא, ורלה שיחלה זו המטא ולא זהם, ועוד ראה אם הם צוקין המזבח זה מציא אבן וזה מציא לרור ונעשה הכל באחד, ומחוק שאני צונה להתעלל בו ויצא משה צינח'ם, ועוד כוכל לומר שראה שאין העשיה בכלל יתרג ולא יעצור אלא צלחו של לא תעשה לך פסל ולכך לא מסר עלמו עליה: (ז) לך רד כי שחת עמך. היה לו לומר נשחת, אבל טעמו שחת למעלה ולמטה במחשבה וצמעה, וענין השחתה הריסת צדין והוא מה שקורין לו רז"ל קלץ צנעיות, ואין ספק כי היה זה כמעשה האב הראשון שחטא בעץ הדעת. צמעה וצמחשבה ומעשה אבות עשו צנים, ואל זה רעזו רז"ל צאמרים עליו שהקריב סור כי רלה להחכפר צמה שחטא, והנן זה. ובמדרש לך רד כי שחת עמך כזר גרמו לי הצרות לירד ולראות בקלקולם שנאמר (צראשית י"א) וירד ה' לראות וגו' אף אחת רד מגדולתך דיו לענד להיות כרנו: (ח) פרו מהר. טעם מהר לפי ששכחו הכפלות ההם פראו עיניהם צמעה הקדוש ועצרו ע"ז צעור שהסכינה צהר סיני, ובענין שכתוב (סיר א') עד שהמלך צמקצו כרדי כחן ריחו, והוא הלשון שאמר דוד (תפלים קי') מהרו שכחו מעשיו לא חכו לעלתו, שלא המתינו לעלתו עד למחר אל התורה שנקראת עלה שנאמר (ישעיה כ"ה) עלות מרחוק וגו'.

צמקצו כרדי כחן ריחו הנאים ריחו צמקצו העגל: עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו. יש לחמוס צפרסה הזאה כמה חמיהות, האחת ישראל שהיו כמלאכי הסרת ושמעו צסיני עשרת הדורות מפי אלהים איך היו מצקסים מאהרן לעשות להם עצודה זרה, ועוד איך אפשר שהיו פחלים גמורים שהיו חושבים שכלי הזהב שהיו באזניהם הוא אשר העלם ממלרים שאמרו עליו אלה אלהיך ישראל וגו', ועוד אהרן שהיה צחיר ה' אין בכל ישראל גדול כמוהו אחר משה רבינו איך לקח הענין בדרך תמות ולא מסר עלמו למיתה והלא צענין ע"ג יתרג ואל יעצור, ועוד כמה באהרן איך הסיצ אהרן אל משה אל יחר אף אדוני וכמה ראוי אדם לבעוס ולספור כמה אפוי כ"א על עצרה חמורה כזו. והתשובה צזה שלא הייתה כוונת ישראל צענין העגל שיעשוהו ע"ג מ"ו שהם לא צקשוהו לאלוה כי אם למנהיג זהו אמרם אשר ילכו לפניהם שיהיה מנהיגנו, ויורה לנו דרך העדצר לפי שאצד מהם משה שהיו המטעות על פיו היו מצקסים משה אחר סיורה להם הדרך, וזה שנאמר כי זה משה האיש אשר העלנו וגו' כחן טעם לשאלתם כי משה שהיה מנהיגם אצד מהם ולא ידעו מה היה לו, ודצר צרור סישראל לא חשבו צמסה שיהיה אלהים לישראל שיאמרו עשה לנו אלהים שאצד ממנו אלהים שלנו, אבל כשם שהיה משה מנהיג כן היו מצקסים מנהיג אחר צמקום משה שאצד מהם, ומה שהתעסק אהרן צמעשהו פוונתו היחה כרדי שיחאחר צו וצין כך וצין כך יבא משה וצטל הענין ולא רלה למסור עלמו למיתה שלא כחסייז לעשות כ"כ כיון שלא שאלוהו לשם ע"ג, ומה שיחאמת זה שלא היחה הכוונה ע"ג וכ"ס כוונת אהרן, ומה שהסיצ אהרן למסה שאיל אל יחר אף אדוני כלו' אל תבעוס כיכ כי הם לא צקשו ממנו ע"ג אבל צקשו מנהיג צמקומך, וזה שהוסיף לומר ויאמרו לי עשה לנו אלהים אשר ילכו לפניהם כי זה משה האיש כלו' לפי שאחת אדוני הייתי מתאחר לדעסם צקשו ממני לעשות להם מנהיג סיורה להם הדרך ואם אחת אדוני הייתה צא צינח'ם מיד יכחשו וילכו אחריך כצחלת, וזהו שלא חמלא צפרסה סיזכיר קום עשה לנו אלהים אלא א"כ יזכיר מיד כי זה משה האיש צאכ טעם לשאלה כלו' צקסה אלהים זה אינו אלא

בחקרון

בחקרון משה זה, והרי לך מכלן שלא היתה כוונתם לע"ז, עמ"כ צרכנו להרין, וזמ"ל חג לה' מחר ודרז"ל חג לעגל אין כתיב כאן אלא חג לה' לומר כי לא היתה כוונתו רק לשם המיוחד, והרמיה הגדולה שלא נקטוהו לשם ע"ג כי כסירד משה מן ההר וזרף את העגל הניחוהו לסרפו ואלו היתה כוונתם כספאלוהו לע"ג איך יניחוהו לסרוף הן יסרוף את תועבותם לעיניהם ולא יסקלוהו, כן פ"י הרמזין ז"ל. ויש לשאול כאן כיון שלא היתה כוונתם לשום ע"ג צדקת העגל למה נעכשו כ"כ צהריגה ע"י בני לוי שנא' שימו איש חרצו על ירכו וגו', ומגפה ע"י הקנ"ה שנא' ויגוף ה' את העם. והתשובה צזה כי היה דבר העגל תחלתו שוגג וקופו מזיר והוא שכי' ויזנחו לו וישתחוו לו והיו ישראל צזה נחלקים לכחות יש שהיתה כוונתם לעוזה מעש"כ ויעלו עולות ויגישו שלמים כי לא אמר ויעלו לו ויגישו לו, ויש שהיתה כוונתם לרעה מעש"כ וישתחוו לו ויזנחו לו. ובפורש אמרו צמדרש כי ערב רב שילאו עממם ממלרים עמלוהו והכי מוכיח שאמר אלה אלהיך ישראל והוא דברי ערב רב שאמרו לישראל אלה אלהיך ישראל שאלו עמלוהו ישראל היה לו לומר אלה אלהינו ישראל אשר העלונו, וזה קסים גרים לישראל כספחת צצשר החי, ועוד זה אמרו צמדרש שאל הקנ"ה למושה לך רד כי סחת עמך עמך ולא עמי הם ולא אמרתי לך צליאת מלרים והולאת את לצאותי את עמי ואחת קבלת ערב רב ורלית לקבל הם הגרים עמך ולא עמי, ומ"מ אע"פ שערב רב היו תחלה עקר המעשה הרע מלינו שטעו ישראל אחירו ונעכשו הכל: (יא) ויחל משה את פני ה' אלהיו. התחנן משה למדה"ד כי מלת פני הוא מדה"ד כלסון (ויקרא כ') וסמתי אחי את פני, (תהלים ל"ד) פני ה' צעוסי רע והוא סיד על פני, וכבר הזכרתי זה צפסוק וידבר ושם כתצאר, ומלת ויחל מלסון (מלאכי א') חלו כא פני אל, או יהיה מלסון תחלה כלו' שהמשיך ההתחלה אל הסוף הצינה אל הדעת, ומה שהזכיר אלהיו ולא מלאכו כן צכל התורה שיהיה הכי מיוחד האלהות על משה לא צפירוש שיאמר אלהי משה כענין צאצות ודוד ולא צכנוי רק צמקום הזה, הנראה לי צעעם הדבר כי היה זה למעט ורמזה לנו התורה שאין הקנ"ה לאלהים לישראל צמעה הזה וכן הוא

יתעלה הזכיר עמך ורמז כי אינם עמו, והענין כי היו מלרים לשמים וכפרו עתה צאלהוהו: למה ה' יחרה אפך בעמך. תפלה זו סצכאן הוא סצאר שם צמשה תורה ואמר (דברים ע"י) אדני אלהים אל הסחת עמך ונחלתך, ודרז"ל מה צא להזכיר כאן יליאת מלרים, אלא כך אמר משה צצעי מהיכן הולאת אותם לא מארץ מלרים שהרי כלם עוצדי ע"י עוצדי טלחים אף הם עשו את העגל לכך אמר אשר הולאת מארץ מלרים דע מהיכן הולאת אותם: (יג) ובור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך. אם משה צציו ארון כל הנביאים הולך להזכיר צתפלתו זכות האצות, ק"ו אלו ש"ס לנו להזכיר צתפלה אלהי אצרתם אלהי ילחק ואלהי יעקב ולכוון צזה כי צזה הוא יתצרך חסן להיותו כזכר צכל דור ודור. ובסדרש זכור לאצרתם ליחק ולישראל. לא נענה משה עד שהזכיר את הממים, וזה סנמסלו ישראל לגפן שנא' (תהלים פ"ע) גפן ממלרים חסינו, מה הגפן סזה היא היה ונעננת על עלים מחים והם העלים סמגציהין אותם עליהם, כך ישראל חיים וקיימים ונעננים על הממים אלו האצות. וכן אחת מולא כמה תפלות התפלל אליהו צהר הכרמל שחרד אש מן הממים, והוא שאמר (מלכים י"ח) עכני ה' עכני ולא נענה עד שהזכיר את הממים שנאמר ה' אלהי אצרתם ילחק וישראל היום יודע כי יש אלהים צישראל מיד ותפול אש ה' ותאכל את העולה, אף משה עמד צהר ארבעים יום לצקס רחמים על ישראל על עון העגל ולא נענה עד שהזכיר את הממים ואמר זכור לאצרתם מיד וינחם ה' על הרעה זשה"כ (קהלת ד') וסצח אחי את הממים סצבר מחו אפי' מלדיקים חיים סגדולים לדיקים צמיתחן יותר מצחייהן, ד"א וסצח אחי את הממים הראשונים מן החיים טל עכסיו, חדע לך סמתקיימות גזרותיו טל משה ואין מתקיימות גזרותיהן טל מלכים עכסיו שהרי משה סקן כמה תקנות, וכאותה סארז"ל וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל משה סקן להם לישראל שיהו שואלים ודורסים צענינו טל יום, וכן מלינו עזרא סיקן כמה תקנות שהם כוהנות היום, הוי לומר וסצח אחי את הממים: ונחלו לעולם. סינחלוהו לדורות ואע"פ סיגלו מנחת לא סהיה נחלת לעם אחר כי אם להם לבדם, כענין שכי צהנעת אצרתם (צריאסית

רבינו

חשא לב

בחי

קצא

(י"ז) לאחזת עולם, ועוד יכלול ונחלו לעולם
 סינחלו אותו עולם שהוא מכוון כנגדה, וא"כ
 י"ט זכ' הצמחה צעוה"ז וצעוה"ז : (טו) ויסן
 וירד משה מן ההר. כי רצינו חנכאל מלמד
 שהיה משה פניו כלפי הענן וירד צדק עליה
 מה עליה פניו אל הענן שעל ההר אף צירידתו
 כן, וכן היה בה"ג ציוס הכפורים יולא מצית
 קדש הקדשים דחנן ילא וזא לו דרך כניסתו
 כן דרשונו (ויקרא ט"ז) וילא ועשה את עולתו
 ואת עולת העם, וילא ועשה כאשר נכנס כן
 ילא ועשה את עולתו, וכן כי צלמה (דה"ב
 א') ויצא צלמה לצמה אשר בגזעון ירושלים,
 ואע"פ שיש לומר כי זה שכי לצמה מן הצמה
 הוא כענין שכי (צמדצר ל"א) הצאים למלחמה
 ובאורו הצאים מן המלחמה, אבל כך היה
 המעשה שהיה צמח יליאתו ממנה כוחן פניו
 אליה כמו שזא אליה שכי' (תהלים ט"ז) שויתי
 ה' לכגדי חמיר, ומנין שהסכינה היתה זהר
 צמח ירידת משה מן ההר שכי' (דברים ט')
 ואפן וארד מן ההר וההר צוער צאס ושכי
 לוחות הצריח על שתי ידי, וכן המלמד הי"ב
 כשיפטר מרבו שילך לאחוריו, פניו כנגד רבו
 עד שיחכסו ממנו וכן מנהג כל ישראל עד
 עכשיו כשנושלימין תפלהם נמשכים לאחוריהם
 שלש פסיעות ע"כ, וחמצא צפוק זה עם הפסוק
 שאחריו ק"ח תיבות כנגד ק"ח עפחים שהיו
 צלוח אחד וצמניהם יר"ו עפחים כנגד יר"ו
 אותיות שצעי' מלות היוללות מן השם הגדול
 שהרי הלוחות ארכן ששה ורחבן ששה ועצין
 שלשה, א"כ שלשה פעמים ל"ו הרי ק"ח עפחים
 צכל לוח ולוח, וכשהיו הלוחות מוכחות צחוק
 הארון זה צלוח מפורש כי השם היה צלוחן
 עם כל לרופו, וכן תולא מן הפסוק עד ויקרא
 ק"ח אותיות ג"כ ואח"כ הזכיר צסס ה' ויעצור
 ה' על פניו והוא צלוח גמור כי השם המיוחד
 שמתנו ע"צ שמות י"ט צהס יר"ו אותיות כי
 כל זה כתבאר למשה צפירוש צסיכי' : לחת
 כתובים משני עבריהם מזה ומזה הם כתובים.
 זה היה פלא גדול שהכתב היה נקרא כקדורו
 משני העצרים משא"כ צכתב שלכו כי מלפנים
 הוא כקדורו ומאחריו - מהופך ואמר עזה ומזה
 משני הצדדים והם פנים ואחור. ויחנן לפרש
 משני עצריהם שזא לרמוז כי י"ט למשמעות
 דברי תורה שני עצרים נגלה ונסתר כענין
 שאמר טעיה (משלי כ"ה) חפוחי זהב צמסכיות

כסף וכי (חיוצ י"א) כי כפלים לחוסייה, יצא
 כי התורה כפולה ומלכד פשטי התורה י"ט צה
 עוד העלומות חכמה ועז"א הכי (תהלים ק"ב)
 אחת דצר אלהים שמים זו שמעתי : (טז) והלחת
 מעשה אלהים המה. אין הכוונה פעולה מלאכותית
 אלא מעשה אלהים צדצו שזאמר (שס ל"ג)
 צדצר ה' טעמים נעשו, וכי (צרחטית צ') ציוס
 עשות ה' אלהים ארץ וסמים : והסכתב סכתב
 אלהים הוא. כי הרמזין כי הכתוב שזא צסנת
 הלוחות היתה ראוי להיותו למעלה קמוך לפסוק
 ויחן אל משה, אבל הענין כשזא משה צכאן
 לשצור הלוחות רלה להזכיר הכי צצחן ומעלת
 לחודיע שצכ"ז לא נמנע משה מלצצור צרחותי
 המעשה ההוה שהוא, כן פ"י הרב ז"ל, ומ"מ י"ט
 לחמוה על משה ענד ה' נאמן ציתו איך ענד
 לצו לשצור הלוחות שהיו מכתב אלהים, ואם
 ישראל מעלן ולא היו ראויים אל התורה היה
 לו להחזיר התורה לאכסניא שלה ולצקס מאת
 הקצ"ה מה יעשה צה, אילו מלך צ"ו שולח
 כחצו חתום ציד ענדו נאמן ציתו לשצרי המלכות
 והם אינם רואים לקצלו ראוי הענד הנאמן
 להחזירו אל המלך לא סינחוג צו ציון ויקרענו,
 אבל שצירת הלוחות למשה רצינו היה מפני
 שראה שפרח הכחצ מן הלוחות כשכתקצ צגצול
 העבל צמקום העומאה והמטא, וכל מה שהעם
 נוהגים כצוד צכתבו של מלך אינו אלא מפני
 החותם, וכיון שפרח הכי צכאן נסתלק חותמו
 של מלך. וירוע כי היה הכחצ צלוחות דוגמת
 הנפס צנוף, וצהסתלק הכחצ כשצרו הלוחות
 גוף צלא נפס וגוף צלא נפס ראוי לקצרו
 חחת הקרקע, וע"כ הסכימה דעתו לשצור חותם
 חחת ההר, וראיה לזה שפרח הכחצ מעל
 הלוחות מה שדרז"ל הזהירו צזקן שצכתב חלמודו
 מחמת חוכסו דא"ר חמי לוחות ושצרי לוחות
 מוכחים צלוחן כלומר שצרי לוחות שפרח מהן
 הכחצ, וע"כ מציא ראיה מזקן שפרחה ממנו
 התורה והיה חיק התורה כצה, וזהו שדרז"ל
 שכללו הלוחות מידו מחוך הכוזר שהיו כצרות,
 שהרי מתחלה כתיב ושכי לוחות העדות צידו
 כלו צידו אחת, וכשראה העבל ומחולות אחר
 ויסלך מידיו את הלוחות שאף צסתי ידיו לא
 היה יכול לקצלקן, וכן האדם כל זמן שהנפס
 צחוכו והוא צחיים אין כוזדו כיכ כמו שהוא
 אחר מותו שילאה הנפס ממנו, וכן חתיכת
 הצדל כשילאה מן האור והיא מלהטת היא
 קלה

קלה מפני האור שהוא הנפס שזה ונושא אוחה, וכו' שארז"ל החי נושא את עלמו ואחרי כן כסתלטטן וחלל האור ומנה זלחת נפשה כי מנה הנה היא כזרה כזרחסונה: (יז) את קול העץ ברעה. כתיב זה"ל כי היו מריעין לפני העגל זה קולות כשם שהיו עושין לללם הזהב שעשה כזכרכלר שכי זו (דניאל ג' ז') קל קרחא ושרוקיתא קחרוס סזכא פסנתרין, ועוד הכלול מלח ברעה כי היו מושכין כח מן הכוכב שהוא מאדים ששמו רעה, ולכך הזכיר מחול. שהוא כלי זמר כנגד כוכב מאדים, ולכך הזכיר לו אהרן אחת ידעת את העם הזה כי ברע הוא כי הרע כושך מן הכח הנקרא רעה. והנה יהושע לא עלה עם משה להר גס לא היה עם ישראל כי מלח ויטמע חורה כן, אך היה בחמתה ההר מלפה למשה עד דדחו ושם המן יורד לו לצדו, וכן דניאל ציומא ריש פרק יום הכפורים (תהלים פ"ח) לחם אצירים אכל איש זה יהושע שירד לו מן כנגד כל ישראל, כתיב הכא אכל איש וכתיב החם (צדצד כ"ו) איש אשר רוח זו, ואימא משה דכ' (שם י"ג) והאיש משה ענו דכין איש מאיש ואין דכין איש מהאיש:

(יט) וירא את העגל ומחלת. מכל כלי זמר שהיו שם לא הזכיר חלל מחול, והעצם כי חמלא זכחוז שצעה מיכי זמר שהם כנגד שצעה כוכבי לכת של"ם חכ"ל, כנור כנגד שצחאי, תוף כנגד לרק, מחול כנגד מאדים, מכים כנגד חמה, עוגב כנגד כונה, ללללי שמוע כנגד כיכב, חרועה כנגד לצנה, זש"כ (תהלים ק"ב) הללוהו בחקע שופר, הללוהו זכזל וכנור, הללוהו צחוף ומחול, הללוהו צמכים ועוגב, הללוהו זללללי שמוע, הללוהו זללללי חרועה, והנה הם צין כלם חשעה מיכי זמר כנגד חשעה גלגלים, וצעלי חכמת המוזיק"א יודעין לבוין כל מין ומין ממיכי זמר הללו כנגד כל גלגל וגלגל, וסופר וכזל הנסארים זכ', הסופר כנגד גלגל החשיעי המקיף, והכזל כנגד גלגל שמיכי שזו הכוכבים, ומפני זה הזכיר צמעשה העגל מחול יותר מכל שאר הכלים אשר היו שם, לפי שהמחול כנגד כוכב מאדים כי היו צמדצד במקום חורב שומת והכוכב הזה שולט עליו, וזהו שחמלא על הים (סמות ט"ו) וחלאן כל הנסים אחריה צמפים וצמחלת כי היו שם נסים שלא סיחם כיונחם לשמים, והחוף כנגד

כוכב לרק, וזש"כ (שם) וחקה מרים סכזואה אחות אהרן את החוף צידה, הזכיר אהרן וסמך לו את החוף לפי שאהרן היה כלו לרק כענין שכי (איוצ כיט) לרק לבסתי וילבסתי.

אבל החכמים עשו צמדרסס מחולות מלסון מחילה, ובאור הענין כי כל מיכי זמר שהיו צידם לא כזדמן לו למשה שיראה מהם כיא מחולות, והוא אוח וסימן למחילה שהיה עתיד הקצ"ה למחול להם אוחו עון, וכו' שארז"ל סימנא מילתא היא, וכיון שראה משה סימן כזדנז צדצד ויקח את העגל אשר עשו ויסרוף אותו זאש ויזר על פני המים וישק וגו' המים שזרה זהם השקה אוחם דרך ציון כדי שיוליאוהו דרך הנקבים, וכענין סכחוז בענין ע"ג (ישעיה ל') חזרם כמו דוח לא חמור לו, ועוד כוון משה לצדוק אוחם כסועות כדי שיוריקו פניהם ויחפרסם ציניהם מי שסמח זלצו על העון ההוא כי אוחם שחטאו ועשו זו מעשה והם המשתחווים והזוזחים והמקטרים ציניהם היה דן אוחם על פי עדים ומחייצם מיחם, אכל מי שסמח זלצו לא היו יודעים והיו לריכים לצדוק ע"י המים, והוא צדצד זכ וקטר צסיף גפף ונסף צמיח שמה זלצו צהדרוקן, וי"א אוחם שהיו צהם עדים והתראה צסיף, עדים זלל התראה צמיחם היא מיחם מגפה, לא עדים ולא התראה צהדרוקן, כן דרשו ציומא פרק שכי שצירי, ואילו היה הנס צהדרוקן צפניהם זלל השקאה היה פחחון פה אכל מחלחם לומר כי עוכס זה מלד עון אחר הוא וכיון ששחו היה הדצד אכללם שהעוכס היה מלד העון הזה, ואמר ויעחן כדי שישוז אפר דוגמת עפר קרקע העשכן שהיה הכהן כותן צמים להסקית הסיעה: (כד) ואשליכוהו באש ויצא העגל הזה. כל מה שזכיר עד עתה בענין העגל קורין רז"ל עגל ראשון, והספור הזה אשר לאהרן קורין עגל השני, והוא שאמרו מעשה עגל ראשון נקרא ומחרגם והשכי נקרא ולא מחרגם מאי עממא מסוס יקרא דאהרן, כך דרז"ל צסיף מגילה.

ובאור הענין כי אע"פ סכזכר למעלה שכי פעמים אחד צספור החורה ויעשהו עגל מסכה ואחר צספור ה' למשה עשו להם עגל מסכה הכל כחשז ענין אחד והכל נקרא ומחרגם, אכל כאן צספור אהרן שהוא עלמו יספר צחטאו צפיו אילו היה מחרגם לא היה כזדנז, ועוד ססזכיר

רבינו

חשן לב

בהיי

קצב

שהזכיר בו לשון וילא כלוי ילא מעלמו והיה
 צוה לבעל הדין לחלוק ולומר כיון שילא מעלמו
 הים בו ממש: (כה) כשמצה בקמיהם. פי' רש"י
 וכל המפרשים מלשון הולאה דזה מלשון רז"ל
 שמוץ פקול, ויאמר משה כי אהרן היה סנה
 שהדורות הבאים יוליו דזה על ישראל לומר
 שכלם היתה כוונתם בו לעיג עד שהתפשט
 צוה הרבה בקמיהם ויהיה להם לחרפה ומשל
 צגויים. והנכון מה שפירש הרמב"ן ז"ל כי מלת
 לשמלה לשון מעוט מן (איוב ד') ותקח ארזי
 שמוץ מנהו, וכי (שם כ"ו) ומה שמוץ דבר כשמוע
 בו, ויאמר משה כי הים סנה צוה כדי להחליש
 זכותם ולהעמיטם לפני האויזים בלכתם למלחמה,
 כענין שבי' (יהזקאל כ"ט) והמעמתיים לבלתי
 רדות צגויים, וכתיב (ירמיה י') יסרכי ה' אך
 במשפט אל באפק פן תמעיעני: (כז) בה אמר
 ה' אלהי ישראל. לא מליכו צוה דבור להקצ"ה
 כי מעיג שלא נכתב הוא ימעלה לזה לו כן,
 והזכיר אלהי ישראל על מחשבת עושי העגל
 שהיו מושצים לזנות לאלהי ישראל, והנה מדה"ד
 פוגעת בהן שקללו זכטיעות כי הושפט לאלהים
 הוא, והוא שבי' צלויים (צמד צ"ז) כי הצדיל
 אלהי ישראל אחסם עתה ישראל כי העבודה
 לאלהי ישראל, כן פי' הרמב"ן ז"ל, כי ע"י
 צני לוי כהקדש השם צפרהס"א כשם שחללוהו
 ישראל צפרהס"א, וזהו ענין שבי' ולא החללו
 את שם קדשי ונקדשתי ללמדך שעין חלול ה'
 הוא מתכפר צפכנגדו, והוא קדוש השם:
 (לח) אנא חסא העם הזה. מכלן היה כהן גדול
 ציום הכפורים מזכיר לשון אכא ומעשה
 יקח חכמים הלשון לומר אכא ה' מעלתי, וכן
 דרשו זמק' יומא כאמרה כפרה צחירצ (שמות
 ל"ג) אולי אכפרה וכל' כפרה ציה"ב מה להלן
 צאכא אף כאן צאכא, ומכין שצטט, אחי"א
 כפרה כפרה מעגלת ערופת מה להלן צטט דבי'
 (דברים כ"א) כפר. לעמך ישראל אשר פדית
 ה' אף כאן צטט. ודע כי דרך המחפללים
 צאכא להזכיר השם כענין (תהלים קי"ח) אכא
 ה' הושיעה נא, וכן כה"ג ציוהכ"פ אכא השם,
 וכן צטטטטט (סופטים ט"ז) אדכי ה' זכרכי נא
 וחזקכי נא אך הפעם, ומה שלא הזכיר משה
 כן אפשר לומר שכתביים מהזכיר השם המיוחד
 שבו נכתב החורה כיון שישראל מעלו בו וצאו
 כנגד החורה ואע"פ שלא הזכירו רמזו צמלת
 אכא שהוא לשון צקטה והוא כולל שתי השמות

צב"ג מדות. או אפשר עוד לומר לפי שהיה
 לריק לפרוט החטא ולהזכיר ויעשו להם אלהי
 זהב ע"כ לא רלה להזכיר השם שאין יחוד
 במקום פרוד, וכענין שדרשו מה למלך צבית
 המעצחים מה לכהן צבית הקצרות, וכן מליכו
 כיון שעשו אלהי זהב כשחלקה מהם שכינה
 ולא היתה שורה ציניהם אלא מחוץ לעמדת
 סנאי (שמות ל"ג) והיה כל מנקש ה' ילא אל
 אהל מועד אשר מחוץ למחנה: (לג) מחני נא
 מספרך. ע"ד הפסע הוא ספר החורים ורלה
 לומר שלא יהיה כזכר צתורה וסלא תכתוב ע"י.
 וע"ד המדרש מספרך קללת חכם אפילו על
 סנאי היא צאה. מכ"ל מושה שאמר מחני,
 ואע"פ שכתכפר להם עין העגל נמחה שמו
 מפרשת ואחיה חלום סלא כזכר. שם שמו סל
 משה כלל. וע"ד השכל מספרך קרא מערכת
 הכוכבים ספרו סל הקצ"ה שכתב שהספר הוא
 חקיקה וליוור אותיות צעניני החכמות, כן
 צמערכת הכוכבים חקיקה וליוור כחות צעניני
 האדם וצמספר ימי ימיהם צעוה"ז הכוזרים
 והחקיקים שם כדבר החקיק והנכתב צספר,
 וכן אמר דוד (תהלים קל"ט) גלמי. ראו עיניך
 ועל ספרך כלם יכתבו. והנה כח האדם אשר
 למעלה הוא יקוד העמדתו וקיומו מלמעלה
 ומחות הכח וצטולו הוא מיתתו, ולכך צקט
 משה צתחנה מאתו ית' שאם לא ישא לפשעם
 שימחה כחו צמערכת הכוכבים כלומר שיהרגו
 כי לא יוכל לראות צרעתם, והוא שבי' צמק"א
 (צמד צ"ח) הרגני לא הרג אס מלאתי חן
 צעיניך, והוא לשון הלדיקים המלעטרים הדוחגים
 על חייהם, וכן אמר אליהו (מלכים א' י"ט)
 קח כפשי כי לא טוב אנכי מאצותי, וכן יונה
 צן אחתי אמר (יונה ד') קח נא את כפשי
 מחני כי טוב מוחי מחי, ומה שהוסיף אשר
 כתב הכונה אשר חדשת כי המחדש יעיד
 על המחדש כשם שהכתובה מעיד על כוחו,
 וכיון משה לאמר צזה כי כיון שהוא יחצרך
 חדש הכחות ההם צידו לצטלם והס"צ לו
 הקצ"ה מי אשר מעל לי אמתו מקפרי, לבדל
 קלפו עליהם הזכרים צדרך. קחס ולא רלה
 להזכירם צטטט ואמר למשה אחת אינך ראוי
 לעונם זה כי אחת לא חטאת צזה כלל, אצל
 מי אשר מעל לי הוא הראוי שאמתו מקפרי
 כלוי שאצטל כחס מן המערכת ומזה יחצטלו
 מן העולם, וכענין שהזכיר למעלה ויחר אפי

זהו שם המפורש היה נאור הכתובים ולא
 שמו איש עדיו נגדיהם ממש, הורד עדיך הוא
 עדי שם המפורש, ולכך לא נאמר הפסע עדיך
 אלא לשון הורד ולשון מעליך כי ירדו מלוחם
 עליה ונכחלקה אותה המעלה מעליהם, וכן
 דרז"ל זינאות חגר להם והוא כלי זין של שם
 המפורש שהיה צידם מהר חורב, וכמו שדרשו
 (שמות ל"ב) חרות על הלחות חירות מולאך
 המות כי היו צדיהם שמוותיו של הקצ"ה ולא
 היו ראויין ששטלוע עליהם מיתה, ולזה נמו
 לזקלוק שחרגם תיקון זיניהון, וז"ל ויחללו
 בני ישראל את עדים מהר חורב אותו עדי
 שהיה צידם מהר חורב, ולכך ת"א הורד אעדי
 לשון הקרת כח וכן ויחללו ואעדיהו, והכוונה
 לומר כי אותן מעלות ומאורות שהיו להם כל
 אותם בעלמאכי הקרת מהר חורב נסתלקו ואצדו
 מהם ומשה לקחם, וזהו שהסמיך לו ומשה יקח
 את האהל מלשון (איוב כ') צהלו נרו, וכן
 (צמדצב כ"ד) מה עוזו אהלך, וכאשר אצאר
 שם בעזרת הש"י. וכבר בארתי צדק ואלה
 המעשעים מה עמם הזכירה התורה המעלה
 הגדולה בעדי הזה כשאצד מהם עמה ולא
 הזכירנו צמתן חורה כשזכו צו: (ז) ומשה
 יקח את האהל, זה לשון הוזה כי היה כוהנ
 בן תמיד, ואמר הרחק מן המחנה כי האהל
 היה מרחק ממחנה ישראל לפי שהיו במחודין
 לשמים צעון העגל והיה דורש מנודה לרצ
 מנודה לחלמיד: והיה כל מבקש ה' יצא אל
 אהל סוער אשר מחוץ למחנה. למדך שלא תיחה
 שכינה שורה בחוך המחנה, והיה סכחוצ ראוי
 לומר כל מבקש משה, אלא מכאן נקרא משה
 בשם המיוחד, וכן מליכו שנקרא יעקב בשם
 אל שכי' (בראשית ל"ג) ויקרא לו אל אלהי ישראל
 כאשר פירשתי שם, וכן מליכו בשם ה' לדיק
 שנקרא בשם המיוחד, הוא שכי' (שם כ"ה)
 ותלך לדרוש אלהי' וכי' (שם) ויאמר ה' לה.
 ודרז"ל ע"י שם כי השם המיוחד לא דבר עמה
 כלל, וכן מליכו צמלך המשיח שנקרא בשם
 המיוחד שנאמר (ירמיה כ"ג) וזה שמו אשר
 יקראו ה' לרקנו, וכן ירושלים (יחזקאל מ"ח)
 ושם העיר מיום ה' שמה אל תקרי שמה אלא
 שמה, וטעם הדבר בכלם כי הדבק בדבר נקרא
 ע"ש הדבר שידבק בו, ונקרא השליח בשם
 הסולח, ומזה מליכו שהמלאכים נקראים בשם
 המיוחד במקומות מן הכתובים, וכענין סכחוצ
 (בראשית)

זהם ואכלם. וע"ד הקבלה מקפריך מן הספירות
 והוא כאלו אומר משה קלוה של מעלה שהם
 ששה ספירות כי הם ראשית כל מפעל והם
 נקראים מלאכת שמים וארץ, וזה סוד הכחוצ
 (תהלים ק"ט) ימחו מקפר חיים מלשון ספירות
 ג"כ וכאלו אומר מלכור החיים. ומכאן יש לך
 להבין מאמר חכמי האמת, שלשה ספרים נפתחים
 בראש השנה, אחד של לדיקים גמורים, ואחד
 של רשעים גמורים, ואחד של זינוכיים, והכוונה
 כי שלשה ספרים שהם חסד דין ורחמים,
 לדיקים גמורים סגתם החסד, ורשעים גמורים
 סגתם הדין, זינוכיים סגתם הרחמים שהוא
 מכריע זינחיים. והמלך שאנו מזכירין בראש
 השנה פועל בשלשתן:

א' (ד) וישמע העם את הדבר הרע הזה. בראש
 ל' כי ישראל קצלו עליהם מיני לער
 מדה כנגד מדה כי היו מתחלה עטרוניהם
 בראשיתם וסמחת עולם על ראשם, ועמה כאשר
 שמועו בהסתלקות שכינה נסתלקה השמחה ולכך
 ויחללו, ומה שאמר ולא שמו, כי כיון שהופשעו
 מכבוד השכינה שהיה מחופף עליהם הפשיעו
 את עלמם מן העדי שלהם שכן מליכו הכחוצ
 שהמשיל סלוק השכינה להפסעת הצגה, הוא
 שאמר הושע (הושע ז') פן אפשיטנה ערומה
 והלגתיה כיום הולדה, יאמר פן אפשיט מ' ישראל
 כבוד שכינתי שהיו מתלבשים בה ויטארו ערומים
 ממנה כמו שהיו עד שלא נחתה תורה הוא
 כיום הולדה, וכן ת"י דלמא חסלק שכינתי
 מינה ואעדי יקרה ואשוניא רמישא כיומא
 קדמאא עד לא אתקרצת לפולחני: (ה) ועמה
 הורד עדיך מעליך. הם המלכוצים שלהם שחזק
 עליהם דם הנדית, והוא דם הקרצנות שהקריצו
 הזכורות צסיכי ונקראו עדי לישראל והפארת
 וכבוד גדול צהיות זהם הדם שהוא אות וסימן
 על קבלת צדיקו של הקצ"ה, וכבר הזכרתי זה
 צדק ואלה המעשעים, והוא דעת רבינו חננאל
 ז"ל וכיון שכפרו עמה צמעשה העגל צצריח
 ההוא לזה עליהם שיטעו, וזהו ויחללו בני
 ישראל את עדים, יגיד כי עשו כדבר הש"י
 והפשיעו נגדיהם, ומה שהזכיר למעלה ולא
 שמו איש עדיו עליו כאלו אומר כל עדיו לומר
 כי מעלמם כמעט שלא שמו כל אחד ואחד
 עליו כל עדיו אלא מקלם עדיו, אצל עמה
 כסתלעו מפי הש"י הורד עדיך סלקו כל העדי
 לגמרי והפשיעו משה, ולפי מה שדרז"ל שהעדי

רבינו

תשא לנ

בחי

קצנ

(נראשית י"ח) ויאמר ה' אל אברהם למה זה לחקה שרם שהוא מלאך ונקרא בשם המיוחד וכמו שבארתי שם, וכן (שם י"ט) וה' המעיר שהוא גבריאל לדעת רז"ל מלת ה' מלת הקצ"ה: ובמדרש ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק וגו', הרחק זה כמעטוי קשת ושעורו מיל, כענין שבי (יהושע ג') אך רחוק יהיה ציכוס וביכיו. כאלפים אמה צמדה, והיה כל מצקס ה', כל מצקס משה אין כתיב כאן אלא כל מצקס ה' מכאן אמרו כל המקבל פני זקן כאלו מקבל פני שכינה שבאמר והיה כל מצקס ה' אפי' המלאכים והשרפים מצקסים אותו חומרים אלו לאלו הרי הוא כחון צאטלו של משה, חמה ולבנה מצקסים אותו חומרים הרי הוא כחון צאטלו של משה: (י) והשתחויו איש סתח אהלו. לא היו עומדים ומשתחווים מפני עמוד הענן אלא מפני הכבוד השוכן בחוכו, כענין ספר תורה שאין אנו עומדים מפניו ומשתחווים לו מפני המפה והחיק והתפוחים והקלפים אלא מפני התורה הכתובה בהם: (יא) פנים אל פנים. ע"ד הפסע יתכן לפרש שהוא כמשך למטה והוא דצוק עם כאשר ידבר איש אל רעהו ושעור הכ' בן ודבר ה' אל משה כאשר ידבר איש אל רעהו פנים אל פנים שאין אמצעי ציכיהם בן היה דבור האל יתעלה עם משה בלתי אמצעי, ובאר הכ' הזה מעלת כבודו של משה שהיתה צלל אמצעי משא"כ בשאר הנביאים. וע"ד המדרש פנים אל פנים לטון כעס אמר הקצ"ה למשה משה לא אמרתי לך כשאני עליהם. כבעס אחי צלון וכשאחיה עליהם. כבעס אחי צלון, אצל עכשו אחי כבעס ואחיה כבעס סוב אל המחנה אל חקרי ושב אל המחנה אלא וסוב אל המחנה אם שכינו כבעס מי יקרב את ישראל, ודבר ה' אל משה פנים אל פנים, א"ר יהושע בן לוי אין אנו יודעים אם השפל הגביה את עלמו או הגבוה השפיל, אלא כציכול גבוהו של עולם הרכין עלמו שכלי (סמות ל"ד) וירד ה' צעק. ועוד דרשו צרכות. צפרק. הרואה ושב אל המחנה א"ל הקצ"ה השב האהל אל המחנה ואם בלתי הרי יהושע משרתך נער לא ימיש מחוץ האהל מתוכם וישמש תחתך ואעפ"כ לא ילא הדבר לצטלה. וע"ד הקבלה דבור ה' אל משה פנים אל פנים כמו (במדבר י"ב) פה אל פה אדבר בו ואיננו כמו (דברים ה')

פנים צפנים דבר ה' עמכם כי זה צהשגתם של ישראל שהיתה מראה צחוק מראה כענין שבי (במדבר י"ד) אשר עין צעין נראה אתה ה', וזה מצואר: ומשרתו יהושע בן נון נער, כל ימותיו של יהושע היו ק"י שנים, מ' שנה שהלכו במדבר, וי"ד שנה בארץ ז' שנים שכבשו ושבנו שחלקו. א"כ בן נון שנה היה וא"ך יקראנו הכתוב נער אצל ענין נער משרת כי האדון נקרא איש ומשרת יקרא נער וכן יבאר הכ' (אסתר) נערי המלך משרתיו כי מלת משרתיו באור לנערים: (יג) חודיעני נא את דרכך. ע"ד הפסע דרכיך מדותיך כי דרכי הש"י הם מדותיו, וכן באר דוד ע"ה (תהלים ק"ג) יודיע דרכיו למשה, והזכיר המדות מיד רחום וחנון ה' ארך אפים ורב חסד, והנה משה צקס הודעת הש"י מחוץ דרכיו ומדותיו כלומר מחוץ דרכי פעולותיו, וספיצ לו הש"י על זאת אני לעביר כל עוצי על פניך, ומשה צקס שתי שאלות האחד אפשרית והיא חודיעני נא את דרכך, והשניית כמעט והיא הראני נא את כבודך, ועל שאלת הראני נא ספיצ לו הקצ"ה לא תוכל לראות את פני, ועל שתיים אלה הזכיר שלמה בחכמתו (משלי כ"ה) כבוד אלהים הסתר דבר וכבוד מלכים חקור דבר, באר כי ידיעת הש"י על שני חלקים החלק האחד כמעט וז"ש כבוד אלהים הסתר דבר, והחלק השני אפשר ויכול אדם לחקור עליו וזהו וכבוד מלכים חקור דבר כלו' חקירת מלכותו מלד פעולותיו וכן אמר הנביא ע"ה (ירמיה ח') כי אם בראת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כי אני ה' עשה חסד משפט ולדקה בארץ, יבאר כי ידיעת הש"י היא ידיעת מדותיו שיכיר אדם חכמתו איך יכתיב זהם עולמו, ושא"כ כי אני ה' עושה חסד משפט ולדקה בארץ וגו' שהרי אין תחבולת צעולם להכיר אותו יתעלה מלד עלם כבודו רק מלד פעולותיו. לפי שהוא רחוק מכל רחוק מלד עלם כבודו והוא קרוב מכל קרוב מלד דרכיו ופעולותיו, והמשל בזה מהשמש כי"א יצקס להשיגו מלד פעולותיו כלומר זריחתו ואורו המאיר לארץ ולדרים עליה אז יעמוד על מליחותו וישתמש לאורו ויגיע אל הענין המצוקס ממנו ואם יערה שישיגו מלד עגולו ושיכוין להציע צעיכיו אל עין השמש תכשינה עיכיו ולא יסנה מהשמש, כן יקרה צהשגת הש"י מלד פעולותיו כלומר מלד חכמתו ומלד יבלתו בכל צוואיו כשכיל וכצין

וכנין ענינו ואז יחיר שכלכו, חלל. כאשר נעריח
בעלם כבודו שמתקיל אותו ונדמהו צמחצתנו
הלל לנו מעורים עיני שכלכו מהסיג צו שום
דבר ועל זה כאשר כבוד אלהים הקתר דבר.
ועיר שכלל הודיעני כלל את דרכך מאריך כללי
פעולותיך והם הנמלכות שצדאסית שהוא ית'
מחואר זהם כי זהם ידענו האדם וזהו שאמר
ואדעך והיודע אותו יתעלה הוא המולל המן
זשא למען אמלא מן צעיכך, ובכלל תארי
שהם פעולותיו הם הפעולות הצאות ממנו יתעלה
בעולם והם המדות שהזכיר לו הצורא יתעלה,
ולכך אמר וראה כי עמך הגוי הזה כללי שאני
לריך להכניסם בפעולות אלו זהם צדך פעולותיך
והסיג לו פני ילכו מלשון כעס כענין (שא
א') ופניה לא היו לה עוד. והנה משה צקס
השגה אפסרית והיא ידיעת האחרים, וצקס
ג"כ השגה כמנעת כשאמר הראני שהיא צקסה
עלמו ואמתתו ית' והסיג לו הצורא יתעלה על
שאלת הודיעני כלל שהיא ידיעת תארי שהם
פעולותיו אכ לעציר כל עוצי והעוב הזה הוא
שהורה לו שיראהו פעולותיו שהן הנמלכות כלן
שכי זהם (צדאסית ל"א) וירא אלהים את כל
אשר עשה וסנה עוב מאד כללי שסיג טבעם
והתקשרם קלחם צקלחם יודע הנהגתו להם
איך היא צכלל וצפרט, ועל שאלת הראני כל
הסיג לו לא תוכל לראות פני כלומר אמחה
עלמי כי לא יראני האדם וחי חלל הנה מקום
אחי כללי יש מקום עיון שהסיג ממנו חכליה
מה שאפשר לאדם להסיגו, ומה שאמר וראית
את אחורי הם הנמלכות כלם, ומה שקראם
אחורי כמי שמשליך הדבר אחריה, וכשא המשל
הזה לומר שאליותם רחוקה ממליחותו יתעלה,
ומזה ת"א ית דבחראי כללי כל הנמלכות כלם
שהם אחרי ועפלים עלי, ומשא ופני לא יראו
הוא אמחה עלמותו כמו שהוא לא יושג צסום
פנים, ולפי ת"א ידי קדמאי ירמוז שיש כצדאות
עלמות ת"א להסיגם צסום פנים כפי מה שהם
והם הדעות הנפרדות ויחם אותם לצורא ית'
לומר שהם לפניו וצין ידיו חדיר לחוצק ההשגה
זהם המיד. והנה מנע. ממנו השגה זו המכונה
צפנים וייעדו צהשגה למטה מנחה והיא המכונה
צאחור, וכדי לצאר שההשגה הזאת כמנעת אמר
ויעצור ה' על פניו, ומלת העצרה צמקום הזה
כלשון (שא כ') והוא ירה החלי להעצירו שהוא
מלשון מושאל למי שיחטיא כוונה אחת ויכוין

כוונה אחרת וחכלית אחרת, ומלת על פניו
כנוי לצורא יתעלה ענין שכי כי הצורא יתעלה
העלים ממנו ההשגה ההיא המכונה צפנים
ששאל עליה צאמרו הראני כלל את כבודך כי
מחוך התשובה שהוצב ופני לא יראו יתצאר
כי השגת הפנים צקס ממנו, וע"כ אמר ויעצור
ה' על פניו שהעלים ממנו והעציר מדעתו
ההשגה ההיא המכונה צפנים והעצירה לענין
אחר והוא ידיעת האחרים שהודיעו הפעולות
הצאות ממנו ית' והם יג מדות שהזכיר והיא
השאלה שצקס תחלת הודיעני כלל את דרכיך,
ולפי דעת אונקלוס שחרגם ואעציר ה' שכתבים
יהיה הדבר שצצר כבוד כצרא צלל ספק והיא
הסכינה שהיא כבוד כצרא, ופסוק והיה צעצור
כצודי מחזק דעתו ועל פניו יחזור למטה והוא
כמו לפניו כמו (צדאסית ל"ב) ותעצור המנחה
על פניו, או יהיה ויעצור ה' על פניו כללי
אמר ויעצור קול ה' על פניו כי מליכו לשון
העצרה צקול (שמות ל"ו) ויעצירו קול צמחם
ומלת ויקרא תחזור לקול, וכפל ה' ה' כמו (צדאסית
כ"ב) אצרהם אצרהם (שמות ג') משה משה, זה
דעת הרמב"ם צמורה ספרו סכצד, וז"ל, עליך
לצחור איזו מן האמונות שתרלה אם שהיה
המעמד הגדול הזה כלל מראה הכצואה צלל
ספק והשתכלות כלל השגות אשר צקס או
אשר כמנע ממנו ואשר הסיגה הכל שכלי אין
לחוש צו כמו שפירש סם או יהיה סם עם
השגת חוש ראות, חלל לדבר כצרא צדאסית
יגיע שלמות ההשגה השכלית כמו שכי אונקלוס
זה אם לא היתה השגת המראה שהיא גם כן
צמראה הכצואה כמו שצא לאצרהם (צדאסית
ע"ו) והנה תכור עשן ולפיד אש אשר עבר צין
הגזרים, או שהיה עם השגת חוש האזן ג"כ,
ציהיה הקיל שהוא אשר עבר על פניו אשר
הוא הצורא ג"כ צלל ספק, צחר איזו מן הדעות
שתרלה כי הכוונה כלל שכלל תאמין אמר
ויעצור כמו (שמות י"ז) עצור לפני העם כי
ה' יתעלה אינו גוף ולא תכסר עליו התנועה
ואי אפשר שיאמר שהוא עבר לפי ההנחה
הראשונה צלשון, ע"כ לשונו ז"ל צחלק ראשון
מספרו צפרק כ"א. וענין המדות האלה שהן
מיוחסות לאל יתעלה לא שהוא יתעלה יתפעל
זהם כרחמי האדם על חצרו או רחמי האב
על הצן כי אי אפשר שיצאו אלא אמר ההתפעלות
והמייית רחמים וסתועלת הזאת צמדת הרחמנות

רבינו

תשא רנ

בהיי

קצר

תנא מאתו ית' מצלי התפעלות וטכני, ולזה נקרא רחום וחנון כי כשהאדם נותן למי שאין לו חוק עליו יקרא ע"כ חנון כמו (חיוז י"ט) חנוני חנוני אחס רעי, כן הצורה יתעלה זהיותו ממליא למי שאין לו חוק עליו יקרא חנון וה"ה לשאר המדות שהם כלם מדות רחמים, הדעת הזו הוא דעת הרמב"ם ז"ל ואורך לטובו.

והנאון רצונו קעדיה פ"י כי לא תוכל לראות פני ראשית האור, וראית את אחורי אחרית האור אבל ראשיתו לא תוכל לראות, ואפשר כי על זה אמר יחזקאל (יחזקאל א') וארא כעין חשמל כמראה אש ציט לה קביצ ומראה מתניו ולמעלה זהו הראשית, ומעלה מתניו ולמטה ראיתי כמראה אש זהו האחרית ועל זה אמר הכי לפי דרך זה (חזקיק ג') לפניו ילך דבר וילא רסף לרגליו, צאורו כי לפניו והוא הראשית ילך דבר כלומר כי לא יראני האדם וחי, אבל רגליו והוא האחרית הוא יולא כמו רסף כמו שאמר יחזקאל ראיתי כמראה אש כי הוא אפשר וכן באמר למטה וראית את אחורי, וז"ש (תהלים כ') אש לפניו תאכל וקציציו כשערה מאד, כלומר לפני אש תאכל אבל קציציו אפשרי שיקרה לו לאדם קערה, וע"ד הקבלה הודיעני נא את דרכך נתיבות עוצה שאתה מנהיג עולמך זו ואשר זו אתה נודע והם הם דרכי הדרך יסוד עולם שכתוב זו (תהלים קמ"ה) לדיק ה' בכל דרכיו, והדרכים האלה שנקט משה הם הם שחזכיר שהמעשים שהיו נפלאים ממנו, הוא שאמר (משלי ל') שלמה המה נפלאו ממני וארבעה לא ידעתיים דרך הנסר בשמים דרך נחש עלי לור דרך אביה צלצ ים ודרך גבר בעלמה, וכיון שלמה כי פעולת לדיק יסוד עולם בעולם הגופני הזה נפלא ממנו, וע"כ הזכיר האור והמים והאדם כי זה כלל כל העולם השפל שהעופות מלויים לפרות צאור ובעלי חיים לדרוך העפר ויורדי הים לרכוב באניות ומין האדם שהוא זכר ונקבה זהו דרך גבר בעלמה ויגיד כי כל זה דרך העולם ומנהגו, אבל מה שנפלא ממנו ההנהגה באיזה ענין הוא ומהות פעולת הדרך מה היא, וזה הענין הנפלא מושלמה, הוא שנקט משה עתה ואמר ואדעך ואדע ליחד אותך למען אמלא חן בעיניך ולמדך כאן שהיודע ליחד את ה' ית' הוא המולא חן בעיניו, וראה כי עמך הגוי הזה שאני מקריג

אותם וע"כ אלערך שחודיעני זה, הסיצ לו הסיי פני ילכו הוא השליח מעטרונו שבו אבי נודע בעולם על המעשים הנוראים והנפלאות הגדולות באותות ומופתים שיעשו על ידו שמתוכם ידעו אותי הצריות ויראונני, כענין שבי (סמות י"ד) וירא ישראל את ה' הגדול אשר עשה ה' במלכים ויראו העם את ה' ויאמינו צה': והנחותי לך. מלשון כחם רוח כליו אביה אותו לך שלא יתנהג עמך צעדה"ד קשה אלא צמח"ד רפה כלולה מן הרחמים, והשליח הזה הוא הכבוד הנקרא שכינה ולכך ת"א שכינתו תהך, ומשם לא נתרלה זו מפני שהוא מדה"ד, ולכך הסיצ אס אין פניך הולכים אל העלכו מזה, אס אין פניך בעלמך ובכבודך זהו מדה התפארת והכבוד אל העלכו מזה כי צמחי מדות האלה הולחת אותם ממלכים שכל צמח גדול וציד חזקה לא ציד חזקה צלצד, וכן דרז"ל בגאולת מלכים לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף ולא על ידי שליח שהוא מעטרונו אלא הקצ"ה צעלמו ובכבודו כלומר התפארת והכבוד, והקצ"ה מודה לו בכך גם את הדבר הזה אשר דברת לעשה, ועלת גם תורה שהוא כאילו אמר את הדבר אשר דברתי לך פני ילכו גם את הדבר אשר דברת אותו לעשה, כיון שהודה לו בזה ומלא עת רלון בקט למעלה מזה ואמר הראני נא את כבודך והוא הבחר ולא נענה בזה והסיצ לו לא תוכל לראות את פני, ות"א אפי שכינתי כי מפני שהשכינה צרושים ציתה צקיף האלילות לכך קרא תחלת האלילות פנים כי תחלת כל דבר ועליונו יקרא פניו, וע"כ הסיצ לו לא תוכל לראות את פני כליו הפנים העליונים פני האלילות, אבל הנם מקום אחי, וראית את אחורי הוא אחרית האלילות והוא מה שהודה לו כבר אבי לעציר כל עוצי, ולשון אחורי מלשון אחור שהוא מערב כלשון (תהלים קל"ט) אחור וקדם לרחמי וידוע כי השכינה צמערצ ופני לא יראו ראשית האלילות, ומפני שהסיג משה כבר הכבוד והתפארת יאמר הכי (והוא הנכון יותר בקסור הענין) הנה מקום אחי הריני נותן לך מקום השנה עליונה שחסיג הספירה הנקראת חכמה זהו וראית את אחורי ותהיה האל"ף נוספת, ומלשון חיור שכן החכמה נקראת לציון והתוספת לא לחכם אבל להורות שהיא ראשונה לענין השגתו, ועל זה רמז חכמי האמת באמנם הלאה

הראה לו קשר של חפילין כלוי חפילין של ראש שהוא כמין דל"ת, וידוע כי ד' יסודה חכמה כי כן כאמר בקשר ילירה צענין צג"ד לפר"ת, ועליה רמז שלמה (ס"ר ז') ודלח ראשך בארגמן אצל הכתר לא יושג זהו ופני לא יראו, ואז וירד ה' צענין ולסון יירדה זכאן השגה (כלסון יורדי המרכבה), וצאור הכי כי משה השיג הסם המיוחד מחוד הכבוד הצא צענין, ויתלצ עמו סם מי נתלצ עמו סם הכבוד שנקרא סם כלסון (צרחסית צ') ומסס יפרד כי מסס ולמטה עולם הנפרדים, ונקרא ג"כ סם (ס"צ ו') להעלות מסס אח ארון האלהים אשר נקרא סם, וכן הזכיר משה למעלה ואחה אמרת ידעתיך צסס, ואמר ויקרא צסס ה' צאורו ויקרא הכבוד צסס ה', ומלת צסס היא קמורה לסם המיוחד וכן ת"א צסמא דה', ויעבור ה' הוא הכבוד וכדי לקיים לו אחי לעציר כל קוצי, ונה שחמר על פניו הכוונה על פניו על משה, ולפי שהכבוד הזה צענר היא שכינה לכך ת"א ואעציר ה' שכינתי על אפיה, ומלת ויקרא חוזרת לכבוד. כי הקורא י"ג מדות שהן צמדת התפארת הוא ה' המיוחד מדת הרחמים שכן אמלא כל י"ג מדות רחמיות, ולכך קורין אותם הסכמים מכלין דרחמי יחס אח כלן למדת התפארת היא הרחמים.

והנת משה רצינו אחר שלמד קדרי הפלה ותחנונים השתחווה אל העובר על פניו ובקש מלפניו שילך ממיד בקרצס, הוא שנאמר חס כל מלחתי חן צעיניך צמדה"ד ילך כל אדני הוא השכינה וכן ת"א שהך כען שכינתא דת' ציננא, והתפלה הזאת למשה הוא שבקש שיהיה הענין כן ממיד מכאן ואילך שחלך השכינה בקרצס בכל מקום שיהיו לפי שהם עם קשה עורף וילטרכו לכך כי טוב להם צשכינה שהיא מדה"ד רפה יותר ממלאך שהזכיר לו למעלה ושלחתי לפניך מלאך שהכוונה זו על מלאך מן הנפרדים, והנה הקצ"ה הורה לו צזה. והצטיחו צסחי המדות שישכין שכינה בקרצ העם ושיהיה תפארתו עם משה, שישכין שכינה בקרצ העם הוא שאמר לו הנה אחי כורת צרית הוא מלאך הצרית והוא השכינה. ואמר כגד כל עמך לעשה נפלאות אשר לא צראו בכל הארץ, ובכל הגוים וראה כל העם אשר אחה בקרצו, ושיהיה תפארתו עם משה הוא שאמר אח מעשה ה' כי נורא הוא, והיה

ראוי שיאמר אח מעשי ה' כי נוראים הם אצל הכוונה אל התפארת שהוא הרחמים ולכך אמר אח מעשה ה' ואמר אשר אחי עושה עמך היא הצטחה שיהיה עמו צמדת רחמים, ומעשה משה וצני ישראל מוצתחים צפרסה זו צמדת התפארת והכבוד כי כן שאל ממנו ימעלה ונפלינו אחי ועמך אחי צמדת התפארת ועמך צשכינה, והנה כל הפרסה כלה מצוארת, וכבר הזכרתי צקדר ויסמע יחרו צפסוק וידבר אלהים כי משה ע"ה השיג שבע ספירות והם שבע קולות שברמזו סם צפרסה וסם צארתה הכל, וכאשר צקס הראני כל אח כבודך, למעלה מן הסצעה צקס שהוא פני האלילות ולא נתן לו וז"ש לא חוכל לראות אח פני, וכן דעת הרמזין ז"ל צקצלתו. אבל דעת החכם ר' אברהם ז"ל פני ילכו המלאך הזה הוא מעטרון פנים של זעם, חס אין פניך פנים של רחמים הוא התפארת. סימחול ויסלח לפשעים והורה לו צזה גם אח הדבר אשר דצרת לעשה, כיון שהורה לו חזר ובקש למעלה מזה הראני כל אח כבודך והס' הכתרים החקר והתפארת, וכל זה כדי שלא יחזור ריקס צתפלתו שאילו לא יענה על יד האחד שיענה על יד מי שלמעלה ממנו, ואז הושב לא חוכל לראות אח פני, וצאור זה תחלת המדות ולפי דעתו זאת לא השיג משה רצינו ע"ה מן התפארת ולמעלה ולא השיג כי חס חמס ספירות לצד, וזה דעת החכם ז"ל, אצל העקר הוא מה שקצלו הוא דעת הרב ז"ל וכבר הזכרתי כמצואר צפסוק וידבר: (יח) הראני נא אח כבודך. יש כבוד למעלה מכבוד ומה ששיג משה צמתן תורה צצפ"ספירות לכך צקס עתה למעלה מהם, ותכצו הכזכר זכאן הוא הכבוד הגדול העליון הנקרא כתר אספקלריא המאירה יהו"ה, וע"כ אמלא המלת חסרה וא"ו כבודך, וצמלת אח יתכן לומר כי היא לרצות החכמה כמו שכונו רז"ל צמה צדרסו (דצרים ז') אח ה' אלהיך תירא לרצות ה"ה, או יאמר כבודך על כבוד אחרון יאמר הראני כי צקס לראות צחוש העין. ויש לדקדק חס היה זה מן הכמעט שיראה האדם צכצוד צעורו צמומר איך חסב להסיגי, אצל משה הגדול צכצואה מפני שצבר חסס וכתדלדל חומרו צארבעים יום שהחזקה חסב צעלמו שלא יפקיד חומרו השגתו אלא שיהיה כמי שאינו ושיסיג עתה מה שסיגי אחר

רבינו

תשנ"א

לג לך

בהיי

קצה

הפרדו מן החומר, והסיוצ לו ה' יתברך כי לא יראני האדם ומי כלו' אדם שהוא מחובר אלל אחר ההפרד ובענין סבי (תהלים ע"ג) ואחר כבוד תקחני: (יט) אני אעביר כל טובי על פניך. היה לו לומר לפניך כמו שאמר וקראה צמס ה' לפניך, וע"ד הפסע נראה לי לומר שגא לרמוז מה סדרז"ל שהוקסה לו למסס צ"ג מדות מה ססזכיר ארך אפים ולא הזכיר ארך אף, א"ל הקצ"ה ללדיקים ולרשעים א"ל מסס רצפ"ע רשעים יאצרו, א"ל חייך שחלערך לדבר זה כסאירע חטא מרגלים תחחיל (במדבר י"ד) ועתה יגדל כל כח ה' כאשר דברה לאמר ה' ארך אפים, כלו' זכור אוחו דבור שאמרת לי צין ללדיקים צין לרשעים ומזה הולך לומר על פניך לרמוז על דבור זה שהוא עתיד להסמיע לו סלא זרלכו, או כוכל לומר עוד ססזכיר על פניך כלומר אני אעביר כל טובי על פניך וממנו תתעלה סיחול האור על פניך והוא תעלה קרון פנים סזכה אליה תכקרת הלור וכמו סדרז"ל: וע"ד המדרס אני אעביר כל טובי על פניך טובי וכל טובי מדה סעוצ ומדת הפורענות, ומכוחי את אשר אחון בלוחה סעס הראה לו הקצ"ה למסס כל אולרות מתן סברן סל לדיקים כל אחד ואחד לפי מעסיו והוא סולל האולר הזה סל מי הוא והוא אומר לו סל צעלי תחורה, והאולר זה סל מי הוא סל מכנדיהם, ואח"כ הראה לו אולר גדול מזה א"ל רצפ"ע האולר הגדול הזה סל מי הוא א"ל מי סים לו מעסים עוצים אני כותן לו מאולריו ומי סאין לו צחנס אני עוסה וכותן לו מזה סכא' ומכוחי את אשר אחון, וע"ד הקצלה אני אעביר כל טובי על פניך הטוב הזה הוא מה סבי וראית את אחורי ובלורו כל שהוא טובי וזהו (סמות י"ט) כי לי כל הארץ (רה"י א' כ"ט) כי כל צממים וצארץ וזהו מצואר:

(כ) כי לא יראני האדם ומי, ע"ד הפסע סיחיה, וזהו ססזכיר צענין מכות (סופטים י"ג) מות כמות כי אלהים ראינו, וכי צראית תוללך יאמר סבי כן אף כי צראית סס"י סלא יגיע לראיה כי ספרד נפסו ממנו אלל לאחר מיתתו רואה, וזהו סדרז"ל צחיהם אינס רואים אף צמעת מיתתן רואים, וכס"א (תהלים כ"ג) לפניו יכרעו כל יורדי עפר, וכן מליכו צרבי אצתו סראה מתן סכרו סמוך למיתתו ואמר כל אלין לאצתו, וע"ד הקצלה כי לא יראני

האדם לא אמר כי לא יראה אותי מפני ססמכיעה הזאת אינה מלת הסס ססרי כחוצ ציסעים (יסעים ו') ואראה את ה' וכן (סמות כ"ד) ויראו את אלהי ישראל כי לא אמר ויראו אלהי ישראל, אלל הוסיף את וכאשר צארתו סס, והוא שאמר יחזקאל (יחזקאל צ') ואסוע את מדבר אלי וכן (תהלים קע"ה) ואת כל הרשעים יסמיד, כי מדה רחמים סומר כל אזהציו ומדס"ד ססמיד הרשעים, ותזכיר האדם צס"א סידיעה כי לפי הפסע היה הכחוצ ראוי לומר כי לא יראה אותי אדם ומי, אלל סבי מצאר כי סמכיעה אינה אלל צעלמותו ומחוחו סל סס סמיוחד ואפילו מן האדם ססחוקק צחיות סמרכצה, זה צאור כי לא יראני האדם ומי, וזהו סאמנו צמדרס כי לא יראני האדם ומי ר"ע אומר אף חיות הנוסאות איכן רואות את הכבוד, אומר ר"ס צן יוחאי אף מלאכי ססרת סחיהם חיי עולם אינס רואים את הכבוד: לך (א) ססל לך שני לוחות אבנים כראשונים וכתבתי, פירוס וכתבתי צאלצעי ססרי

כי (סמות ל"ג) צאלצע אלהים וזהו לסון כראשונים, וכתבתי יאמר סכתיצה ססיה כתיצה אלצע אלהים כלוחות ראשונים, ובמדרש ססל לך סני לוחות אצנים זס"ה (קסלת ג') עת להסליך אצנים ועת כנים אצנים, עת להסליך אצנים ויסלך מידיו את הלוחות, ועת כנוס אצנים, ססל לך סני לוחות אצנים, זס"ה (משלי י"ג) צרכת, ה' היא סעסיר זו צרכת מסס סא"ל הקצ"ה ססל לך והראה לו סחלצ סל סכפיריון צחוך אהלו וססל ממנו וא"ל הקצ"ה ססל לך ססכולת סלך, ומסס כסעסר ונעסס מלך מכלן אתה למד סכל סעוסק צחורה סרכסחו מן סחורה סכן כי (יהושע א') כי אז תלליח את דרכיך ואז תסכיל, ולא יוסיף עלצ עמה סלא כלטער לילך צמק"א אלל מחוך אהלו זימן לו הקצ"ה סרכסחו, ד"א ססל לך מסל למלך ססלך למדינת סים והכיה אסתו עם סספחות ומחוך ססיהם עמתן ילאת עליה סס רע, סעע סמלך צקס לסרגה, סעע סוסצנים וקדע כחוצתה אומר אס יאמר סמלך כך וכך עססת אסתי אומר לו עדיין אינה אסתך, צדק סמלך אחרית ולא מלל צה ערות דבר אלל מן סספחות סיה, מיד כחללה לו, א"ל סוסצנים אדוני סמלך כחוצ לזה כחוצה אחרת ססנתקדעה סראסונה, א"ל אסה קרעת חותה סצא אסה

ח' הכי' אומר (ס' ל"ט) אל כושא היית להם, רחום וחנון הם שתי מדות הסליחה בשאלה עם השוזה ויטורין שכן מלינו לשונות אלו כופלים על היטורין, הוא שכי' (ס' ע"ח) והוא רחום יכפר עון ולא יסחית וזה יורם שהחמיל צו השמחה כזה, ועוד מלינו (דברים ד') כי אל רחום ה' אלהיך לא ירפק ולא יסחיתך ומלינו לשון השמחה ציטורים שחמור (יסעיה כ"ג) בן משחת משיש מראהו ופסוק מפורס (חיוצ ל"ג) ויחננו ויאמר פדעו מידת שחת מלאתי כופר, ארך אפים מדה כוללת הלדיקים והרשעים, וכן אומר עשה לפני הקציה יש לך לעשות למען מדה זו שיש צד שחת ארך אפים לכל, ואם חתה אומר שהם רשעים גמורים ואינם ראויים לאריכות אף אלה הם חייבים כלים הכה חתה רצ חסד ועסית חסד עם כיו דורות שהיו מצריחה עולם עד מתן תורה שלא היו להם תורה ומלוה וזנה וכלכלת אותם צמדת החסד, ואם חתה אומר אותם כיו דורות לא קצלו התורה ולא עצרו עליה ולכך לא כתחייצו כל כך כמו אלו שקצלו ועצרו יש לך לעשות למען מדה זו שיש צד שחיה מדה אחת והוא חסד של אחת שאינו מלפס לחגמול, ואם אינך מוחל להם צטביל מדה זו סנה חתה כולר חסד לאלפים ויש לך לעמול להם בזכות האצות שחתה כולר חסד לאלפים ויש לך לכלור לישראל חסד האצות וזכותם, ואם חתה אומר חתה זכות אצות עשה למען מדה זו שצד שחתה כושא עון והם הזדונות, ופסע והם המרדים, וחמאה והם הסגנות, ונקס והם הכסתרות והוא שכי' (תהלים י"ט) מנסתרות כקכי, והיה ראוי להקדים חמאה לעון ופסע שהרי חס הוא קולח הזדונות והמרדים אין לריק לומר הסגנות, ודרז"ל צזה כי משה תחפול שהזדונות יחפצ לשגנות ולפיכך הקדים זדונות לשגנות, ועוד לטעם אחר כי עון העגל היה מחלתו שוגג וסופו מזיד כמ"ש למעלה ע"כ לא רלה משה להקדים הסגנות כי חתה תפלתו מזכרת עון וע"כ נכתבה מלת וחמאה באחרונה: וע"ד המדרש ויעבור ה' על פניו, למד הקציה למשה היאך ילמד קניגוריה על ישראל אומר לפניו רצט"ע אילו לא היה להם זכות הי"ה מאבדם זכור לאצרתם לישראל ולישראל ענדיך סוי אומר ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים ללדיקים ולרשעים, חיל משה רשעים

יאצדו

ח' הכי' אומר (ס' ל"ט) אל כושא היית להם, רחום וחנון הם שתי מדות הסליחה בשאלה עם השוזה ויטורין שכן מלינו לשונות אלו כופלים על היטורין, הוא שכי' (ס' ע"ח) והוא רחום יכפר עון ולא יסחית וזה יורם שהחמיל צו השמחה כזה, ועוד מלינו (דברים ד') כי אל רחום ה' אלהיך לא ירפק ולא יסחיתך ומלינו לשון השמחה ציטורים שחמור (יסעיה כ"ג) בן משחת משיש מראהו ופסוק מפורס (חיוצ ל"ג) ויחננו ויאמר פדעו מידת שחת מלאתי כופר, ארך אפים מדה כוללת הלדיקים והרשעים, וכן אומר עשה לפני הקציה יש לך לעשות למען מדה זו שיש צד שחת ארך אפים לכל, ואם חתה אומר שהם רשעים גמורים ואינם ראויים לאריכות אף אלה הם חייבים כלים הכה חתה רצ חסד ועסית חסד עם כיו דורות שהיו מצריחה עולם עד מתן תורה שלא היו להם תורה ומלוה וזנה וכלכלת אותם צמדת החסד, ואם חתה אומר אותם כיו דורות לא קצלו התורה ולא עצרו עליה ולכך לא כתחייצו כל כך כמו אלו שקצלו ועצרו יש לך לעשות למען מדה זו שיש צד שחיה מדה אחת והוא חסד של אחת שאינו מלפס לחגמול, ואם אינך מוחל להם צטביל מדה זו סנה חתה כולר חסד לאלפים ויש לך לעמול להם בזכות האצות שחתה כולר חסד לאלפים ויש לך לכלור לישראל חסד האצות וזכותם, ואם חתה אומר חתה זכות אצות עשה למען מדה זו שצד שחתה כושא עון והם הזדונות, ופסע והם המרדים, וחמאה והם הסגנות, ונקס והם הכסתרות והוא שכי' (תהלים י"ט) מנסתרות כקכי, והיה ראוי להקדים חמאה לעון ופסע שהרי חס הוא קולח הזדונות והמרדים אין לריק לומר הסגנות, ודרז"ל צזה כי משה תחפול שהזדונות יחפצ לשגנות ולפיכך הקדים זדונות לשגנות, ועוד לטעם אחר כי עון העגל היה מחלתו שוגג וסופו מזיד כמ"ש למעלה ע"כ לא רלה משה להקדים הסגנות כי חתה תפלתו מזכרת עון וע"כ נכתבה מלת וחמאה באחרונה: וע"ד המדרש ויעבור ה' על פניו, למד הקציה למשה היאך ילמד קניגוריה על ישראל אומר לפניו רצט"ע אילו לא היה להם זכות הי"ה מאבדם זכור לאצרתם לישראל ולישראל ענדיך סוי אומר ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים ללדיקים ולרשעים, חיל משה רשעים

ח' הכי' אומר (ס' ל"ט) אל כושא היית להם, רחום וחנון הם שתי מדות הסליחה בשאלה עם השוזה ויטורין שכן מלינו לשונות אלו כופלים על היטורין, הוא שכי' (ס' ע"ח) והוא רחום יכפר עון ולא יסחית וזה יורם שהחמיל צו השמחה כזה, ועוד מלינו (דברים ד') כי אל רחום ה' אלהיך לא ירפק ולא יסחיתך ומלינו לשון השמחה ציטורים שחמור (יסעיה כ"ג) בן משחת משיש מראהו ופסוק מפורס (חיוצ ל"ג) ויחננו ויאמר פדעו מידת שחת מלאתי כופר, ארך אפים מדה כוללת הלדיקים והרשעים, וכן אומר עשה לפני הקציה יש לך לעשות למען מדה זו שיש צד שחת ארך אפים לכל, ואם חתה אומר שהם רשעים גמורים ואינם ראויים לאריכות אף אלה הם חייבים כלים הכה חתה רצ חסד ועסית חסד עם כיו דורות שהיו מצריחה עולם עד מתן תורה שלא היו להם תורה ומלוה וזנה וכלכלת אותם צמדת החסד, ואם חתה אומר אותם כיו דורות לא קצלו התורה ולא עצרו עליה ולכך לא כתחייצו כל כך כמו אלו שקצלו ועצרו יש לך לעשות למען מדה זו שיש צד שחיה מדה אחת והוא חסד של אחת שאינו מלפס לחגמול, ואם אינך מוחל להם צטביל מדה זו סנה חתה כולר חסד לאלפים ויש לך לעמול להם בזכות האצות שחתה כולר חסד לאלפים ויש לך לכלור לישראל חסד האצות וזכותם, ואם חתה אומר חתה זכות אצות עשה למען מדה זו שצד שחתה כושא עון והם הזדונות, ופסע והם המרדים, וחמאה והם הסגנות, ונקס והם הכסתרות והוא שכי' (תהלים י"ט) מנסתרות כקכי, והיה ראוי להקדים חמאה לעון ופסע שהרי חס הוא קולח הזדונות והמרדים אין לריק לומר הסגנות, ודרז"ל צזה כי משה תחפול שהזדונות יחפצ לשגנות ולפיכך הקדים זדונות לשגנות, ועוד לטעם אחר כי עון העגל היה מחלתו שוגג וסופו מזיד כמ"ש למעלה ע"כ לא רלה משה להקדים הסגנות כי חתה תפלתו מזכרת עון וע"כ נכתבה מלת וחמאה באחרונה: וע"ד המדרש ויעבור ה' על פניו, למד הקציה למשה היאך ילמד קניגוריה על ישראל אומר לפניו רצט"ע אילו לא היה להם זכות הי"ה מאבדם זכור לאצרתם לישראל ולישראל ענדיך סוי אומר ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים ללדיקים ולרשעים, חיל משה רשעים

ח' הכי' אומר (ס' ל"ט) אל כושא היית להם, רחום וחנון הם שתי מדות הסליחה בשאלה עם השוזה ויטורין שכן מלינו לשונות אלו כופלים על היטורין, הוא שכי' (ס' ע"ח) והוא רחום יכפר עון ולא יסחית וזה יורם שהחמיל צו השמחה כזה, ועוד מלינו (דברים ד') כי אל רחום ה' אלהיך לא ירפק ולא יסחיתך ומלינו לשון השמחה ציטורים שחמור (יסעיה כ"ג) בן משחת משיש מראהו ופסוק מפורס (חיוצ ל"ג) ויחננו ויאמר פדעו מידת שחת מלאתי כופר, ארך אפים מדה כוללת הלדיקים והרשעים, וכן אומר עשה לפני הקציה יש לך לעשות למען מדה זו שיש צד שחת ארך אפים לכל, ואם חתה אומר שהם רשעים גמורים ואינם ראויים לאריכות אף אלה הם חייבים כלים הכה חתה רצ חסד ועסית חסד עם כיו דורות שהיו מצריחה עולם עד מתן תורה שלא היו להם תורה ומלוה וזנה וכלכלת אותם צמדת החסד, ואם חתה אומר אותם כיו דורות לא קצלו התורה ולא עצרו עליה ולכך לא כתחייצו כל כך כמו אלו שקצלו ועצרו יש לך לעשות למען מדה זו שיש צד שחיה מדה אחת והוא חסד של אחת שאינו מלפס לחגמול, ואם אינך מוחל להם צטביל מדה זו סנה חתה כולר חסד לאלפים ויש לך לעמול להם בזכות האצות שחתה כולר חסד לאלפים ויש לך לכלור לישראל חסד האצות וזכותם, ואם חתה אומר חתה זכות אצות עשה למען מדה זו שצד שחתה כושא עון והם הזדונות, ופסע והם המרדים, וחמאה והם הסגנות, ונקס והם הכסתרות והוא שכי' (תהלים י"ט) מנסתרות כקכי, והיה ראוי להקדים חמאה לעון ופסע שהרי חס הוא קולח הזדונות והמרדים אין לריק לומר הסגנות, ודרז"ל צזה כי משה תחפול שהזדונות יחפצ לשגנות ולפיכך הקדים זדונות לשגנות, ועוד לטעם אחר כי עון העגל היה מחלתו שוגג וסופו מזיד כמ"ש למעלה ע"כ לא רלה משה להקדים הסגנות כי חתה תפלתו מזכרת עון וע"כ נכתבה מלת וחמאה באחרונה: וע"ד המדרש ויעבור ה' על פניו, למד הקציה למשה היאך ילמד קניגוריה על ישראל אומר לפניו רצט"ע אילו לא היה להם זכות הי"ה מאבדם זכור לאצרתם לישראל ולישראל ענדיך סוי אומר ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים ללדיקים ולרשעים, חיל משה רשעים

(ו) ויעבור ה' על פניו ויקרא ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת נוצר חסד לאלפים נושא עון ופסע וחמאה ונקס. ע"ד הפסע המדות האלו מדות המלך אלל העם כי כלם נכללות צמדת חסד ואמת, כי ילעריך המלך להכניג עצדיו ואכסי עלכותו צמדת חסד סירחם עליהם ויתכנה עמהם לפנים משורת הדין וילעריך ג"כ טיעסה משפט וסיחנהג לפעמים צמדת הדין, והוא שאמר שלמה (משלי כ') חסד ואמת ילכו מלך וסעד צמדת כחאו, כי יבון מלכותו צמדות אלו וילרוהו כאשר יקיים אותם, ולריך חתה לרעה כי כל המצין שלש עשרה מדות ויודע פירושן ועקרון ומחפולל צהם צכוונה אין תפלתו חוזרת ריקס חל"כ היו צידו עצירות שמעכבות זה, והנס צמון הזה שאכחנו סרויים צגלות ואין לנו כה"ג לכפר על חמאמינו ולא מצח להקריצ עליו קרצותם ולא צמחיק להחפולל צחוכו לא כשאר לנו לפני ה' צלתי חס תפלתו וייג מדותיו ומחוק י"ג מדות חלס למדנו סדרי תפלה וצקסת רחמים מלת ארון חכל יתעלה. ורע כי הסם הראשון הוא עלס ולא מדה, והסם השכי מדה והוא מדה רחמים צלל השוזה וצלל שאלה חלל כחצ רחמן שהוא מרחם על צנו ויודע צו חס שהוא לריך ונותן לו מצלי טיעחל ומכו, וכן הוא יתעלה מרחם הוא על הרסע אפילו צלל השוזה שכן כ' (תהלים קמ"ה) ורחמיו על כל מעשיו ואפי' על העכורים, שכן דרז"ל מעסה ידי טובעים צים ואחס אומרים סירה לפני ואפי' על הצהמות שחא' (ס' ל"ו) אדם ובהמה תושפע ה', אל הוא מדה הסליחה בשאלה וכן

רבינו

תשנ"ד

בחי

קצו

יחזקו, אל הקציה חייך שחלטרך לכך, כשחירע ענין המרגלים אשר נסה (במדבר י"ד) ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר ה' ארך אפים זין ללדיקים זין לרשעים. ויש לך להתעורר צמח שח"א ארך אפים מרחיק רבו כי ירחו למלכים הממונים להשגיח שהם רחוקים ממחילתו של הקציה. וכן חמלא צירוס' צמח' העניה אשר רצי לוי מהו ארך אפים מרחיק רבו, מכל למלך שהיו לו שני לביונין קשים אשר המלך אם דרים הם עמי צמדינה עכסיו צני מדינה מכעיסין אותי והם צאים ומכלים אותן אלא הריני משלחם לדרך רחוקה שאם יבעיסקוני צני מדינה עד שאני משלח אחריהם צני מדינה מפייסין אותי, כך אמר הקציה אף ומה שני מלאכי חבלה אם דרים הם עמי עכסיו ישראל מכעיסין אותי והם מכלים אותם אלא הריני משלחם לדרך רחוקה שאם יבעיסקוני ישראל עד שאני משלח אחריהם הם עושים חסונה ואני מקבלם, מה עמם שח"א (ישעיה י"ג) צאים מארץ מרחק מקלה השמים ה' וכלי זמנו, אמר רבי ילחק ולא עוד אלא שנועל לפניהם מה עמם שח"אמר (ירמיה כ"ו) פחה ה' את אולרו ויולא את כלי זמנו עד די פחה עד די עריף רחמיה קריצין, האנא צמס רצי מאיר כי הכה ה' יולא ממקומו יולא לו ממדה למדה יולא לו ממדה"ד וצא לו למדה רחמים, ע"כ צירוסלמי, ודרז"ל צמפרי צריה כרוחה לשלש עצרה מדות שאינן חוזרות ריקם שח"אמר הכה אכבי כורת צריה, ואם רבו עוונות הופך מדותיו הוא שכי' (ישעיה א') עזבו את ה' נאלו את קדוש ישראל כזורו אחור, מאי עזבו את ה' אמר הקציה אכי קרחת ה' אל רחום וחכון ועתה צמצי עונותיכם כעסייתי אכזרי והפכתם מדותי הה"ד כזורו אחור כזורו המדות אחור: וע"ד הסכל ויעצור ה' על פניו ויקרא ה' אל, הרי שלש שמות והשאר מדות והן עשר והמדות כאמרות על השמות, שלש השמות כנגד שלש עולמות עולם המלאכים עולם הגלגלים והעולם השפל, וכנגד שני העולמות שהם קיימים כלחיים צלתי משתנים הזכיר שני שמות שאינם משתנים והם דומים זה לזה כי כן שני העולמות דומים זה לזה צמזין הקיום והכלחות, וכח"אמר דוד ע"ה (תהלים קמ"ח) כי הוא לות וכזרלו ויעמידם לעד לעולם, והזכירם לעולם שח"אמר

(סם קמ"ח) הללוהו צמרימים הללוהו כל מלאכיו וכנגד עולם השפל הזה שהוא משתנה והוא צמל הויה והפסד הזכיר אל שהוא סם חמור והוא מחספך ממדה"ד למדה רחמים, וכה"א (סם כ"צ) אלי אלי למה עזבתני, והג' הוא מדה רחמים צמקום הזה שאין אומרים למדה"ד למה עזבתני כשאר עשר מדות שהצורה יתעלה מכה"ג צמס את עולמו: רחום וחכון שתי מדות כאמרו על הסגנה כללית ופרטית, רחום היא מדה כללית כאמרו (סם קמ"ו) ורחמיו על כל מעשיו, וחכון מדה פרטית ולא חמלא המדה הזאת כי צמזין האדם הוא שכי' (איוצ ל"ג) ויחכנו ויחמר פדעוהו וגו' וכתיב (צראשית מ"ג) אלהים יחנך צני, ומפני שהאדם כנגד מכל צמזי עולם השפל לכך יחד לו צמזין ההשגחה מדה צמיע, ארך אפים היא מדה שהכל לריבין לה זין לדיקים זין רשעים דכתיב (קהלת ז') כי אדם אין לדיק בארץ אשר יעשה עוץ ולא יחטא, ורשעים אין לריך לווער, ואין מדה זו כמלאה כי צמזין האדם לצדו כי היא על דרך ההשגחה עונס וסכר, כשאר עזע מדות ג' למצוים ארבע לרעים, רצ חסד ואמת כולר חסד לאלפים למצוים, כושל עון ופסע וחטאה ונקמה לרעים, כושל עון הוא חטא המהפצה, עון הרעור הלצ, פסע וחטאה הוא עון המעשה זה מצידי וזה סוגג, ונקמה ארז"ל ונקמה לשמים כי לא יחכן שהצורה יתעלה ינקמה לשאינס שמים כי אין ראוי לקלוח לרשע העומד צמדרו שאיב מלינו חושל כסכר וגיהנס ועונסיו לא כזרלו אלא צמצינו וכמלא העונס והסכר צמל: וע"ד הקצלה ויעצור ה' על פניו ויקרא ה' ה' אל רחום וחכון ארך אפים ורצ חסד ואמת כולר חסד לאלפים כושל עון ופסע וחטאה ונקמה, י"ג מדות אלו כלם הם כמסכות מן הכתר שהרי לשון מדות כלים או מקבלים, וזה קדר קריאת המדות צמפירות, ה' ה' החכמה והצינה, אל רחום הגדולה, וחכון ארך אפים הגבורה, ורצ חסד ואמת ההפארה, כולר חסד כושל עון הכלה, ופסע וחטאה ההוד, ונקמה היסוד, לכל ספירה שתי מדות חוץ מן היסוד שאין לה צמדות אלא אחת והסם הכנגד צמער על פניו הוא הקורא י"ג מדות אלו הנמסכות מן הכתר. אבל דעת הרמזין ז"ל וכוונתו צ"ג מדות. כי ה' הראשון הוא אל עליון, והשני והשלישי ההפארה והכבוד, ושלשה

הרי הם עלמותם של עם ואח"כ עשר מדות, רחום וחנון ארך אפים הם צאל עליון לכך לא הזכיר מרחם מחונן ומאריך כי הוא עלם פעול למדות ההם והוא ירצ חסד ואמת כולל חסד צחצחיתו וכושל עון ופסע ומטאח ונקא צכצודו, וידוע כי צין הסם הראשון והשני יס הפסק ציניהם וכל מי שלא הפסיק עתיד ליתן את הדין. ועוד יס צענין י"ג מדות דרך אחרת לקלח צעלי הקצלה כי כל המדות כלן הולכות על ארבע ארבע, והוא כי אחר הסם הזה הראשון העליון שהמדות מתאחדות צו והוא אינו מדה תמלא י"צ מדות והן מיוסדות לארבע ארבע, הזכיר תחלה ארבע מדות למדת רחמים, ואח"כ הזכיר ארבע מדות למדות החסד, ואח"כ ארבע מדות למדת הדין, והנה זה על דרך שלשה הספירות שהם שלשה האצות שאמרו עליהם חכמי האמת הם הם המרכבה, ומכאן חצין כי משה כשצנח את ה' צג' עצמים והוא שאמר האל הגדול הגבור והנורא כל י"ג מדות אלו כלל צעלשתן כי האל שהזכיר בנגד ה' ראשון שהוא עלם ולא מדה, וכשהזכיר הגדול כלל צו ארבע מדות של חסד, וכשהזכיר הגבור כלל צו ארבע מדות של מדה הדין, וכשהזכיר הנורא כלל צו ארבע מדות של מדה רחמים, ומא למדת צג' עצמים אלה למשה הם כל י"ג מדות שנאמרו לו צסיני ומפני שהעובר על פכיו של משה הוא הטוב שהוצנח צו למעלה אכי אעציר כל טובי והוא הקורא י"ג מדות כמו שהזכרתי כבר ע"כ תמלא צספר חורה חגין צסם של ויעצור ה' על פכיו צני חגין צה"א ראשונה וצ' חגין צה"א אחרונה אצל צסני השמות שהם ה' ה' חין צהם צום חג, וידוע כי החגין צכל מקום שהם הם רמו להשגה והתצונכות, והנה ההשגה אפשרית היא צאמתה העובר הקורא ולא כן צמי שאנו מייחסים לו המדות כי צו צכל כה ההשגה, והצן זה. וכתב רצינו ה"א גאון ז"ל כי י"ג מדות אלו הם עכפי תולדות כמשכו מעשר ספירות ואע"פ שאלו נקראים מדות ואלו ספירות הכל נוצע ממעין אחד, ואע"פ שאלו שלש עשרה מדות ולא מלינו שלש עשרה ספירות סוד הענין מפני שהשלש המאורות העליונות שהם על עשר ספירות חין להם תחלה כי הם שם ועלם לסורס הסרסים, וקצלת הגאון צסמותיהם שהם אור קדמון אור תלולת אור

לח ושלשת שמות אלו כלם ענין אחד ועלם אחד דצקים דצוק אחיץ צסורס כל הסרסים ומסורס כל הסרסים כאלנו עשר ספירות, ועליו רמו חכמי האמת צקולו של יו"ד, וכבר הזכרתי זה צסדר צראשית, והקצ"ה ימחול לנו ויראנו צחירותו כפלאות: (ז) פוקד עון אבות על בנים ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים. הכחוצ הזה תלכחוהו צחורה צארצעה מקומות שמים צעשרת הדצרות ראשונות ואחרונות, ושמים צמדותיו של הקצ"ה, האחד צכי חשא, והשני צסדר שלח לך צענין מרגלים, אותם צצעשרת הדצרות הם פקודת נקמה להכריתם ולמחות שם מן העולם סכן כחוצ צו לסוכאי, אצל השמים צצמדותיו של הקצ"ה הם פקודת עונש להוסיף ולהרצות להם יקורים סיהיו צפרת עונותם וכדי להיטיצם צאחריתם. ואמנם מה שהקצ"ה פוקד עון האצ על הצנים יס לתמות כי נראה כי חין זה משפט לך-והלל הקצ"ה לוח צחורס (דצרים כ"ד) לא יומחו אצות על צנים וצנים לא יומחו על אצות איס צחטאו יומחו. אבל הענין הזה כבר צאדוהו לנו רז"ל שהכי הזה של פוקד עון אצות מדצר כסאוחזין מעשה אצותיהם צידיהם ויזכיר הכי שהפקידה הזאת כמשך ארצעה דורות, והטעם לפי שאפשר שיאריכו ימיו של אדם ויראה ארצעה דורות כענין צכי צאיוצ (איוצ מ"צ) ויראה את צניו ואת צני צניו ארצעה דורות, וכן כחוצ ציוסף (צראשית כ') וירא יוסף לאפרים צני שלשים מלח צני סמוכה והם רצעים והודיענו סכחוצ עד סיכן גצול הקורצה כי חמלת האצות עד פס תצא ולא תוסיף, וע"כ הרשע אשר ראה אציו ואציו אציו וזקנו סהיו עוסי רשעה והנה גם הוא אחריהם אוחז הדריך שהוא ומתחזק צרשע כמותם ראוי להציא עליו יסורין ולפקוד עליו עון כלם, וכאן הצן שואל כיון שהמדה כך היא שהפקידה הזאת עד ארצעה דורות ולא יותר איכ מדוע אמר סכחוצ (שמות ל"צ) וציוס פקדי ופקדתי עליהם, ודרז"ל חין לך דור ודור שלא יסא צו אונקיא מעון סעגל, וצלסון אחר הזכירו צמק"א חין לך פורענות סצאה על ישראל סחין צה קלח מפורענות של עגל וא"כ איך יסקוד הקצ"ה צכל דור ודור קלח מאוחו עון ומדת הפקידה ואף כסאוחזין מעשה אצותיהם צידיהם אינה מתפשט אלא עד ד' דורות, והתשובה צזה כי מה סאומר

פקדי ופקדתי אין זה לשון פקידה בכלל אלא לשון זכירה שהקצ"ה זוכר עון העגל כשהדור חוטא, אבל אינו פוקדו כי צהרצן ציהמ"ק נפקד הכל וכמה העון לגמרי כי צודאי היה צהרצן האור והאציה ההיא העלומה שאצרו ישראל שיחמיקו זה עונותיהם ולא ישאל להם מעון העגל כלום. והנה מלינו צהרצן ציהמ"ק שבי' (יחזקאל ע') קרבו פקודות העיר ואיש כלי מעשתו צידו, וצמלת פקודות רמו מקרא זה וציוס פקדי ופקדתי. וכן מלאחי צמדרס איכה עד היכן חטאו של עגל קיים ר' צרכיה אומר עד עגלי ירבעם שכל' (הושע ו') לרפאל לישראל ונגלה וגו', ר' שמואל צר כחמכי אומר עד צהרצן ציהמ"ק שכל' קרבו פקודות העיר הזאת הא למדת שאין עון העגל נפקד כלל מצהרצן הצית ואילך ואעפ"י שאינו נפקד כזכר הוא שהקצ"ה זוכרו, וזהו שדרז"ל צפי' אין דורצין כשהרצ ציהמ"ק נחמטעו כנפי החיות אותן שמכסות צהן רגליהם שכל' (יחזקאל א') וכף רגליהם ככף רגל עגל אי לא אחמעיט מנא ידע ליה דילמא דגלאי ואחוי ליה דאי לא חיוא הכי ודמות פניהם פני אדם הכי כמי דאיימטעו אלא דגלאי וכו', הכי ששהא צעלמא אפי' אורה ארעא לגלויי קמי רציה אלא ברעי לאו אורה ארעא לגלויי קמי רציה ולכך נחמטעו כנפי הרגלים והטעם כדי להזכיר עון העגל, ועוד אזכיר צמלות לילית מקפר הכנפים שנחמטעו וא"כ הרי העון כזכר שאם לא היה זוכר היה מתנהג עמהם צמדת רחמים והזפירה ההיא מוכעת הרחמים, אבל לעת"ל ישכחנו לגמרי שכן הצטייחנו ע"י כציאו (ישעיה מ"ה) גם אלה תשכחנה ואכבי לא אשכחך: וע"ד הקבלה פוקד עון אצות על צנים זהו יסוד העצור כי יפקוד על הרשע פעמים שלש עם גצר ועמו הן רצעים, והדין הזה הוא ענין המעצבות שחמרה התקועית לדור שהקצ"ה מחשב (שמואל צ' י"ד) לצלתי ידח מעכו כדח. ויש לך לקנות לצ ולהצין המחמר הנמרץ שצקפר הצהיר, א"ר רחומאי האור קודם לצריאת העולם שכל' (צרחסית א') יהי אור ויהי אור אמרו לו קודם ילית צכך תעשה לו עטרה, אמר להם משל למה הדבר דומה למלך שהחלוא לצן ומלא עטרה כאה ומקלסה אמר זה לצני לראשו אמרו לו ויודע הוא שצנו ראוי, אמר להם שתקו, כך עלה צמחצת עלה

וכודע שכל' וחשב מחשבות לצלתי ידח מונו כדח ע"כ, והוא חקד חס"י לישראל שכל יסיו אוצרין מן העוה"צ אלא שיזכו הכל לפניו, ומפורס אמרו כל ישראל יש להם חלק לעוה"צ שכל' (ישעיה ס') ועמך כלם לדיקים לעולם י"צו ארץ, ואל הקוד הזה רמו שלמה המע"ה צאמרו (קהלת א') מה שהיה הוא שהיה וגו' ואמר (טס) דור הולך ודור צא-וגו', כי ע"ד הפסע היה ראוי שיאמר דור צא ודור הולך לפי שהנולדים הם צאים והמתיים הם הולכים אבל אמר דור הולך ודור צא כי ההולך הוא צא, וז"ל דור שהוא מלצון (ישעיה כ"ח) בדור אל ארץ רחצת-ידים וזה מצוה: (ח) וימחר משה. ע"ד הפסע השתחווה זו הודאה על מדת החכמה והרחמים שהודיעו, וח"ו להאמין דבר ריקי מוח שהציא אותם ה"ר אצרהם שפירשו כדי שלא יאריך עוד לומר על חושים כי לא הוה מפסיק דבר חס"ת וחלילה מזה והנה למלך צ"ו אין עושין כן כאשר השיג עליהם הוא ז"ל. אבל צאור הכחוצ כי אחר שהשלים חס"י דצרי מחר משה צצריאות גדולה והשתחווה אל הכבוד העוזר על פניו כמי שמקבל פרס מצית המלך ומשתחווה וכותן לו הודאה על מה שכתן לו כשילא מלפניו: וע"ד המדרש וימחר משה מה ראה ר' חנינא בן גמליאל אומר ארץ אפים ראה, רצון אמרי אחת ראה בן דרשו צמדרס תהלים, וצאור זה כפשוטו כי דעת ר' חנינא שכתן משה הודאה על ארץ אפים כי היא מדה שילערכו לה כל ישראל בכל הדורות שהקצ"ה יאריך אפו להם ולא יכלם צעונם, ודעת רצון שכתן הודאה על מדה אחת שהיא רצת הסליחה לרחם עליהם לגמרי ושלל יזכור עונם כי ארץ אפים מדה קשה קלת מאריך אפים וגבי דילים: וע"ד הקבלה ארץ אפים ראה אחת ראה רבי חנינא ורצון כנאין כחולקים ואינן חולקין כי ארץ אפים הוא הכח הנמשך מן הגבורה והוא המכריע והוא דעת רצון שחמרו אחת ראה ולא סינו הלצון אלא כדי להודיענו אם המדות כזכרות מלמעלה למטה או מנעם למעלה, רבי חנינא היה מוכה מנעם למעלה והיה מקיים ארץ אפים כמכריע, ולכך אמר ארץ אפים, ורצון היו מוכין מלמעלה למטה והיו מקיימים ואחת כמכריע ולכך אמרו אחת ראה. ועוד טס צמדרס תהלים על איז מהם נשתחווה ר' אליעזר בן יעקב אומר על ארץ

אך אפי' רצון אחרי על מדה רחמים, והעולה לנו מזה כי הכל אחד והכריעה וההשתחוויה אל האמת וזה מצוה: (ט) וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלחנו. לרוב ענותנו של משה כלל עלמו עמם כי היה לו לומר לעונם ולחטאתם, וירמיה שיהיה משפטו למד ממנו שאמר (ירמיה י"ד) אם עווכנו ענו בנו ה' עשה למען שמך ולא אחר עונם, ואמר ונחלחנו והיה לו לומר ותנחילנו, חזל צאורו שחכיל אותנו שאנחנו נהיה כחלך שלך וזהו דבר הכצח שאמר (איכה ג') חלקי ה' אומר נפשי על כן אחיל לו, אחר הכ' נפשי אומרת חלקי ה' כלוי אין לי חלק צאורן זולתי עצודת השי"ת שהוא חלקי על כן אחיל לו שנחלק לחלקו זשה (דברים ל"ג) כי חלק ה' עמו:

(י) אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים. אחר זה על עמידת השמש ליהושע ועל קרון פנים של משה, ולכך אחר אשר אני עושה עמך וכיון שהוציאת משה צבאן צבקים ונפלאות שיעשו על ידו וצאותות שיצא הקציה מעולם לא נבראו לכך הולך משה לומר בענין קרה (נמדד י"ז) ואם צריחה יצא ה' וסם אזכיר זה בגזרת ה' : (י"ז) אלהי מסכה לא תעשה לך. כמו שעשיהם עד עכשיו שעשו עגל מסכה לפי שטעו והרעו אחר מדה"ד ולכך סמך לו את חג המלות תשמור כלוי שיזכרו מדה הרחמים שהמלה מדה רחמים היא ולא יהרעו אחר מדה הדין. ותן אל לך איך לזה כאן צמלה והזהיר על חוץ לא הסחט על חוץ, וכראה לי לומר כי הכ' ראה לצא שחמלה והחמץ ירמוז למדות, וכן הצטר והחלצ שבו הסליחה הפרטה ולכך אזכירם לו הש"י בפרטה י"ג מדות, ומה שחמלה גי' (שמות כ"ג) צאם כסף חלוה צקדר הזה בעלמו מפני שסם החמיל שסח ימים העשה מעשיך וציוס הסביעי תשבות, וידוע כי שסח ימי צראסית עם השנת הם מדות והמלות האלה מכללם ולכך הזכירם גם שם : (כ) כל בכור בניך חסדה ולא יראו פני ריקם. מי שזוכה שהוא בכור מעלה גדולה היא, והיא רמוז להקציה שהוא בכורו של עולם ועצודת הקרצנות חיות עולם צבורות היתה ולכך קראה יעקב חזינו ומכרה עשו הרטע שניזה עצודת הש"י ואח"כ נפסלו הצבורות צמעשה העגל והופרטו הלויס צמקומם שחיהם העצודת צהם ולא צבורות, ואע"פ שאין העצודת

צהם יס להם מעלה ויחרון על שאר צנ"ח מלך שהם צבורות, דרז"ל כל דבר שנאמר בו לי הוא צעוה"ז וצעוה"צ ישראל הם צעוה"ז וצעוה"צ שכל' (ויקרא כ') ואצדיל אחכם מן העמים להיות לי, הלויס שנאמר (צמדצר ג') והיו לי הלויס, הארץ שכל' (שמות י"ט) כי לי כל הארץ, צבור שכל' (צמדצר ג') כי לי כל צבור צעוה"ז וצעוה"צ ע"כ, ואין מלות צבור כוהגת צקצות אלא צזכרים שכל' (שמות י"ג) פער כל רחם צצני ישראל וכ' (סם) וכל צבור אדם צצניך חפדה, וילערך הצבור שיחזיק צחורה ויראה שמים יותר משאר צנ"ח מלך המעלה שבו שהוא צבור ושיחזיק חזיו צמלות פדיונו כי היא מלות מועלת על האצ לא פדאו האצ הרי הוא חייב לפדות את עלמו ואם חינו פדוי אז מלך חזיו אז מלך עלמו הרי הוא נענש שכן דרז"ל למה סמך עליה הרגל לפדיון הצבור לומר לך שהצבורות נכפרו מקצלין פני סכינה וזוכין לראות צנין צהמיק הא לא נפרו לא יראו : (כא) ששת ימים תעבוד וביום השביעי תשובה. הזכיר מלות שנת צחמלע הרגלים כי סמך אותו לחג המלות ולקדוש הצבורות לפי שכללם זכר למעשה צראסית, ונאמר צחרים וצקליר תשבות כלומר חפ"י צומן חריס וקליר שהם עקר ח"י האדם צעודת האדמה תשבות ציוס השנת ולא תעשה צו מלאכה, כן פירס הרמזין ז"ל : (כג) יראה כל זכורך, ולא הנקצות שהנקצות פטורות מן הראיה וכן הסומים והחגרים וכיוכל צהם, וטעם הדבר צקודה מפני שהצבור היה צראה צעון לעיני כל ישראל, והעון ההוא היה זך וצחיר מאד כעראה של זכוכית שכל המסתכל צה צראה לורחו מחוכה ומה שצחוד העון לא היה צראה לחוץ, ומפני שאינו דרך צבור לסכינה שיהיו צראים אלו מחוכה לכך נפטרו מן הראיה וז"ש צעלותך לראות את פני ה' אלהיך, ודרז"ל סומא צחח מעיניו פטור מן הראיה שכל' יראה כל זכורך יראה יראה כסם צנא לראות כך צא לראות מה לראות צחתי עינים אף לראות צחתי עינים וכן חמלא שקראו חצרהם צחתי לסוכות אלו שאמר (צראסית כ"ג) ה' יראה צהר ה' יראה : (כז) כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית. ע"ד הספער כתב לך הוא שיכתוב התנאים סנין הקציה לישראל, והיאך קצלו סחורה צמעשה ונשמע

רבינו

חשא לר

בחי

קצח

כסם סעסו צלוחות ראסונות ולוח למשה סיעסה
 צזה ספר, ומה סחזר וסזכר כי על פי הדברים
 הלה פעם סנים והיה יכול לומר על פיהם
 דרזיל צזה דברים סמסרתי לך צכחז אי הלה
 רסאי לאמרס על פה ודברים סמסרתי לך על
 פה אי הלה רסאי לכחצס, ויהיה זה פי"ה הכ'
 חס קיימת הדברים הלה מה סצכחצ ומה
 סצעל פה על פה כרתי אחך צרית ואס סכית לא
 כרתי אחך צרית, ובסדרש אחר רבי יהודה צר
 סלום צקס משה רבינו ע"ה לסיות חף המסנה
 צכחצ, חיל הקציה למסה חכחוצ לך רוצי
 תורתי חצל כמו זר כחצו, וכל כך למה מפני
 סהמסנה מסחוריו סל הקציה ואין הקציה מגלה
 מסחוריו חלל ליראיו סכאי (תהלים כ"ה) סוד
 ה' ליראיו ע"כ, וגראה לי צחמרו סהמסנה
 מסחורים סהמסנה מגלה מסחורים ותורה סצכחצ
 היא המסחורים צסכצר ידעת כי המסנה כנגד
 ח"א סכיה סצסס סהיא פירוס ססס חכסחר
 וסכעלס ועליה נקרא ססס המפורס, וכן המסנה
 פירוס לתורה סצכחצ ותורה סצכחצ ומגלה
 ומספרסה על ידה, ומעסס זה רלה סקציה
 סתהיס כחוצה על לוח סלצ ולא כחן רסות
 למסס לכחנה כי יהיה צזה גלוי מסחורים
 ויהיו סאר חלומות סלל קצלו סחורה ולא
 רלו צה סוים עס יסרלל, וז"ס כמו זר כחצו
 סיתיו סכל סוים צכחיצתה ואין למקצלי סחורה
 יסרון עליהס, ועוד לטעס אחר כדי סלל יהא
 לעכויס סתחון פה ליום הדין, ואעסול לך מסל
 למסדיד למלך ססלח כחצו חחוס לצכיו ע"י
 עצרו כחמן ציתו ולוח לסס צחוחו כחצ סחך
 יסנהגו עמו ועס צכי העולס ומסר לעצד
 דברים על פה סייגיד לסס ססלום דצרי חכחצ,
 והמלך קצע סכר גדול לכל מי סיצא צצריחו
 ויקיים דצרי כחצו כחלומות, מה עסו צכי
 סמדינה סעתיקו חכחצ אחרו חף אלו יס
 צירינו כחצו סל מלך ואלו מקיימין אוחו לזמן
 צה סמלך ליתן סכר צלו צכי מדינה ועומדין
 לפכיו והוא סלל חס עסקו צדצרי כחצו לעסות
 כחלומות וכיון סלל ידעו אוחס דברים סצעל
 פה אחר חיסח כפסס, ולוח רמוצ צרים פ"ק
 דע"ז לעח"ל מציא הקציה ספר חורה ומכחו
 צחיקו ואומר כלום יס צכס מגיד זאת סכאי
 (יסעיה מ"ג) מי צהס יגיד זאת ואין זאת חלל
 חורה סכאי (דברים ד') וזאת סחורה, מיד
 יולאין מלפכיו צפחי נפס, ורבינו הקדוש סחצר

המסנה ולמד אוחס צרציס וכחצוה סכל ציעיו
 כוכחו היה כדי סלל ססכח חורה מיסרלל
 סרלה סרסעה אספסטה צעולס ויסרלל מספזין
 צגלות ע"כ הוחר לו לעסות כן מסוס סכחמר
 (תהלים קי"ע) עת לעסות לה' ספרו חורחך,
 וכי ומצר המסנה סהיא חורה סצעל פה וע"כ
 קרלה מסנה לפי סהיא סכיה לחורה סצכחצ
 ורונה לסון הקדס לח כחורה סצכחצ, ואח"כ
 כחמעטה סחכמה וקלרו סלצוה ועמדו רצינא
 ורצ חסי ומצרו סחלמוד סהוא פירוס המסנה
 כי לרוב חכמת רצירו הקדוש וסכמה צכי דורו
 היה פירוס סחורה חללס מצורר ופסוע מסחך
 המסנה, וחלל דורות רצינא ורצ חסי היה
 עמוק וסחוס מחד ומזה אחרו צחלמוד על
 המסנה חסורי מחסרל וסכי קחכי סחין סכוונה
 להיות המסנה חסרה כלל חלילה, חצל סכוונה
 סהיא חסרה חללכו מפני חסרון סכלכו מפני
 סחין אלו מגיעים לעומק חכמת דור סל חכתי
 המסנה ולפיכך עסו רצינא ורצ חסי פירוס על
 המסנה והוא סחלמוד וצחרו ספסית המסנה
 והאריכו לסוכס על לסון המסנה סעמוק והסחוס,
 ומה סחמר אחך כלו' צעצורך כי צכוחו עסה
 עמהס : (כח) ויהי שס עם ה'. לסון עס ה'
 יורה סהוא כזון ממדת חסד ומזיו האור
 סעליון סהרי כחיצ (תהלים ק"ל) כי עס ה'
 חסד וכי (דניאל צ') וסחורל עמיה סרלל,
 וכן לדיקים לעוה"צ חיים וכזוכים ממדת חסד
 ומזיו האור סעליון הוא סכי (תהלים ל"ו) מה
 יקר חסדך חללים וצכי אדם צלל כנפיך יססיון
 יריון מדסן ציחך וסחל עדיך חסקס כי עמך
 מקור חיים צחורך כרלס אור, ומה סחמר לחס
 לא חכל ומיס לא סתה ידוע כי סלחס והמים
 מזון הגוף וצכחצ הגוף סחקיים וסעמוד סכפס
 צגוף וכיון סכן רלוי מקיו סיעמוד הגוף
 ויסקיים צכחצ מזון סכפס, וכיון סהיס משה
 כזון מזיו האור סעליון סהוא מזון סכפס חין
 לחמיה חס כחעכצ סס כל סזמן הזה צלל מחכל
 ועסחה, והלמה כי מזון הגוף צה מסנה אחר
 קצה ורצו סחמלעיים וססצות עד הקצה סעליונה
 יסעלה סהוא מקור חיים וא"כ משה סהיה דצק
 צכחצ סעליונה עלמה הוא סמזון סחמתי, והוא
 סחריז"ל צפסוק (סמות כ"ד) ויסחו חת חללים
 ויסכלו ויסחו אחר רצי יוסכן חכילה ודלית
 סכאי (מסלי ע"ז) צחור סכי מלך חיים :

ובסדרש ויהי סס עס ח' ארצעים יוס וארצעים
 לילה

לשחצר לכך אחר לו מעלה זו על הסכיות הקיימות: וייראו מגשת אליו, דרז"ל כמה גדול כח העון עד שלא העלו ישראל היו רואין מחוך בכבוד שצנע מחילות של אש ולא היו מזדעזעין שכל' (סס כ"ד) ומראה כבוד ה' באש אוכלת צראש ההר לעיני בני ישראל. ויש בזה שצנע תיבות כמספר המחילות שהיו לעיני בני ישראל וכסחטאו אפי' פני הסרקור לא היו יכולין לראות שנאמר וייראו מגשת אליו. והנה משה זכה לקרני האור מן המערה ומה שבי' (סס ל"ג) והיה צעצור כבודי ושמחין צנקרת הלור מנקרת לור זכה לקרון עור פניו וכה"ל (חצקוק ג') קרנים מידו לו ושם חציון עוזו, וכן כרמו צו כי מן הלוחות היה קרון עור פניו כענין שכתוב (קהלת ח') חכמת אדם חליר פניו. ובמדרש והנס קרן עור פניו כל ההוד שנטל משה צעוה"ל לא היה אלא פירות מתן שכרן אצל הקרן קיים לו לעוה"צ שכל' קרנים מידו לו ע"כ.

וגראה לי צבאור זה כי הקרון צהיות פניו כפני חמה שהם הפירות צעוה"ל היה צדמיון הפרי תכופל מן האילן, אצל לעוה"צ הקרן קיים לו אורה כשל מעלה הוא חספקלריא המאירה וז"ש כוצלות אור של מעלה גלגל חמה, ועשה המדרש מלת קרן כוללת הקרן והפירות: (לג) ויכל משה מדבר אחם ויתן על פניו מסוה. למדך הכי כשהיה משה מדבר עם ישראל פירוש המלות היי' מדבר עמהם בלא מקוה וצלא מחילה כלל וכן כשהיה מדבר עם הקצ"ה, ומה שאמר וצבא משה אל אהל מועד לדבר איתו הוא ספור ענין שהיה כוהג צו חמיד אחר מתן תורה ויודיענו הכי כי מאותו יום ואילך בן כהג עם ישראל כל ימיו צבא משה אל אהל מועד יקיר המקום וצלאתו מעם ג"כ ילא בלא מקום ודבר עם צנ"י את אשר ילוה, אך כשהיה משלים דבורו עם ישראל ישיצ את המקוה על פניו כדי שלא יזכו עיניהם מן האור שצפניו שלא צבעת דבורו עמהם. והנה מעלת האור המורגש הזה צקרון עור פניו מיום שקנה אותה צהר קיני לא זה ממנו אצל היחס עמו כל ימי חייו ואפי' ציוס מוחו העיד עליו הכי' (דברים ל"ד) לא בההת עיניו ולא נס לחת: (לה) וראו בני ישראל את פני משה, ראוי שתעורר צבאן למה הזכיר הכתוב משה שלש פעמים והיה אפשר לומר

לילה מנין היה יודע משה אימתי יום ואימתי לילה, כשהיה בקצ"ה מלמדו חורה שצכתה היה יודע שהוא יום, וכשלמדו חורה שצצל פה היה יודע שהוא לילה שהיה והלילה צוין לפני הקצ"ה שכל' (דכ"ל צ') ונהורא עמיה שרא וכי' (תהלים קל"ט) גם הסך לא יחשיך וגו', ועוד דרשו כשהיה רואה הכוכבים והמזלות כורעים ומשתחווים לפני הקצ"ה היה יודע שהוא יום, וכשהיה רואה גלגל חמה כורע ומשתחווה לפני הקצ"ה היה יודע שהוא לילה שנאמר (כחמיה ט') ולצא השמים לך משתחווים:

ויכתוב על הלוחות. יחזור אל ה' הכזכר לא למטה חיו ומפורש הוא צכ' פסל לך שכי לוחות אצנים כראשונים, וכחצתי זה יורה שגם הסכיות היו מכתב אלהים והיה ראוי לומר וכחצתי על הלוחות הדברים, ומה שהוקף את לרצות למען יעצ לך שצלוות אחרונות שהרי צראשונות לא היה צהם אור עי"ה, וכבר הזכרתי זה צקדר וישמע יתרו, ודרז"ל ויהי שם עם ה' ויכתוב על הלוחות כי צעוד שהיה משה עם ה' כתב ה' על הלוחות, והנה ארבעים יום אלה היו ארבעים שלישיים כי כבר עמד עם ארבעים יום אמלעיים להתפלל על איתו עין כמו שבי' צמסכה חורה (דברים ט') ואחכפל לפני ה' את ארבעים היום ואת ארבעים הלילה אשר התכפלתי: (ל) והנה קרן עור פניו. ויני האיר חלוקים, יס' אור חכמה, ויס' אור שילא מן החשך, אור חכמה הוא. האור שצו כצרא הכל, והוא שדרשו צו רז"ל כצרה היה לפי שקדם למאמר יהי אור והוא שנקרא ראשית והאור הזה הסיג משה בלצו וצו כצדל משאר הכצ"אים וכתעלה על כלם, אור שילא מן החשך הוא האש היקודי הוא הנקרא אור מורגש והוא אשר חל על משה וקרן עור פניו, ומעלת הקרין שזכה צה עתה בלוחות סכיות מה שלא זכה בלוחות ראשונות כשאמר ויפן וירד משה מן ההר, לפי שכל ישראל היו עם צמ"ת בלוחות ראשונות וכלם עדים צדבר צמה שראו צעיניהם אצל כאן בלוחות סכיות שהוזהר (שמות ל"ד) ואיש לא יעלה עמך כהן לו מעלת הקרון כדי שיהא אור לישראל על מתן חירה, או כאמר כי משה ראוי לקרון עור פנים מן הראשונות גם מוחזק היה צעיני כל ישראל לכצ"א לה' שלא ילערך לאות עמהם אצל לפי שהיה גלוי וידוע לפניו יתעלה שעתידין הראשונים

לומר כי קרן עור פניו והפיץ את המקוה.
וע"ד הפסע אפשר לפרש כי זה כנגד ג'
פעמים מ' יום שהיה מעמדו זה, וידוע
שבכל מעמד ומעמד כחוסף זו יחרון השנה
וחוספת אורה, וע"כ הזכירה זו הפרשה שלש
קרינות כי כאלל עליו תוד והדר בכל ארבעים
יום ומהם ראשונים שניים ושלישיים, וזא הרמז
כאן צפרסם הזאת בג' קרינות וזכ' הזה ג'
פעמים משה וג' פעמים פכ"ס מפני שעתה
בלוחות שניות נשלמו מ' יום שלישיים, והזכיר
הכ' משה שלש פעמים להורות כי בכל פעם
ופעם היה עולה מדרגה שראוי להקרא עליה
משה כי מלת משה כגזר מן כי מן המים
מסיחיהו, ומה שהיה צילוחו מסוי מן המים
היה רמז למה שעחיד להיות בזקוהו מסוי
מימי החכמה זהר סיני וע"כ חננו אין מים
אלא תורה, ונשמו ג"כ התעוררות ורמז למה
שעחיד לסמוע קול דבור השכינה מבין שגי
כרובים: וע"ד הקבלה יתכן לומר כי הטעם
סיזכיר הכ' הזה ג' פעמים משה וג' פעמים
פכ"ס כדי לנאר על מעלת משה זהר כי
נחמלה צמעמד הקדוש שהוא והוקם כבודו
לכבוד הש"י, והוא שארז"ל אמר הקציה למשה
כמה כבוד כבודתיך אמרת קומה ה' קומה ה'
קומה ה' קומה ה' התורה נקראה על שמי
שכא' (תהלים י"ט) תורת ה' חמימה, קראתיה
על שמך שכא' (תלכ"ג) זכרו תורת משה
עבדי, ישראל נקראו על שמי שנאמר (תהלים
פ"א) לו עמי סומע לי, אמרתי יקראו על
שמך (ישעיה ס"ג) ויזכור ימי עולם משה עמו,
דברתי עמך צאמירה וצדבור שכא' וידבר ה'
אל משה לאמר, ויאמר ה' אל משה לאמר,
אף אתה דברת לפני צדבור וצאמירה שנאמר
(צמדבר י"א) ויאמר משה אל ה' (שמות ד')
וידבר משה אל ה', אכי אין לפני אכילה
ושחיה עשייתך כמוכי שכא' (שמות ל"ד) לחם
לא אכל ומים לא שתה, אכי אלהים ואותך
נחתי אלהים שכא' (שם ז') ראש נחתך אלהים
לפרעה, לי כביאים ולך נחתי כביא שנאמר
(שם) ואהרן אחיך יהיה כביאך, אכי אין כל
צריה יכולה להסתכל צי שכא' (שם ל"ג) כי
לא יראני האדם וחי, ואהה כן שכא' (שם ל')
וייראו מנשת אליו, צי כחיב (שם ל"ג) וראיה
את אחורי, ובך כי (שם) והביטו אחרי משה
ע"כ צמדבר. ונראה לי לומר כי חכמי האמת

צמדבר זה דברו דרך כלל ודרך קלרה צמעלותיו
של משה שזהם נחמלה ונחמלה להקציה וחסרטים
רבים נוכל להצין הפרט מחוץ הכלל, והוא
הדין שהיה אפשר לומר אכי יש לי משרה
הנקרא כער ואהה יש לך משרה הנקרא כער
שכא' (שם) ומשרתו יהושע בן נון כער, ומה
הענין היה מוכרח להקרא יהושע כער וה"י בן
כ"ו שנה, וכן אפשר לומר עוד אכי יש לי ע'
פרים: של מעלה שאלילות כחם מכחי ואהה
יש לך שבעים זקנים שאלילות כחם מכחך
שכא' (צמדבר י"א) ויאלל מן הרוח אשר עליו
ויתן אל שבעים איש הזקנים, וכשם ששבעים
פרים של מעלה קביצות כסאי כך כ' - (שם
י"א) ויעמוד אותם קביצות האהל, ואחר שנכתב
א"ך גלת לנו המדרש הזה על כבודו של משה
וא"ך המסיל פניו לפכ"ס של מעלה משה
אודיעך ואחלפך חכמה צעם שהזכיר הכחוש
שלש פעמים פכ"ס, ידוע למצין כי עשר מעלות
הם נחלקות לשלשה מצלות של שלש שלש כי
הראשונה נקראת אין ואין להזכירה והמעלה
הראשונה נקראת כבוד עליון והמעלה השנייה
נקראת כבוד אמלעי והמעלה השלישית נקראת
כבוד אחרון וזהו סיד המסנה צמלות הקיעה
סופר סדר הקיעות של שלש שלש וכל המעלות
צכלל נקראות כבוד ופכ"ס, וז"ש לא תוכל
לראות את פני זהו כבוד ראשון, ופני לא
יראו זהו כבוד אמלעי, פני ילכו זה כבוד
אחרון, ואע"פ שהציג משה הכבוד האחרון גם
האמלעי מ"מ מליכו זו כסם שכתב הקציה
צעלמו שלש פעמים כך כתב בכתוב הזה שלש
פעמים משה ושלש פעמים פכ"ס, ומעתה הסתכל
מעלת הכביא ע"ה שהמסילו הכ' לצוראו מה
שלא זכה שום ילוד אשה אל המדרגה הזאת
גם מן הטעם הזה הזכיר שלש פעמים משה
שניהם מביעה ואחר הסגס והצן זה:
ער באו לדבר אחו. היה לו לומר עד צאו לדבר
את ה', והנה הכ' יכפול כמה פעמים שמו
של משה ולא יכנהו ומדוע יכנה עהה את
הסם המיוחד במקום הלריך להזכירו ולא יזכירו,
אצל יתכן לומר כי הכל מעלה וכבוד למשה
כדי שחצין גם מזה עד צא ה' לדבר עם משה
ולמדך הכ' כי משה יצא לדבר אל ה' וה' אל
משה וכענין שכי' (כמות ל"ג) כאשר ידבר איש
אל רעהו זה מדבר וזה מסיב צלא אמלעי ולא
היה נכסל כלל, ומעלה זאת אחת מן המעלות
אשר

אשר למטה זכרונותיו אשר זה היה יתר על
שאר הנביאים ועמה יתעלה וירוס על כלם
וגבה וכשאמר וזהו הנקרא ידעה פנים
אל פנים, וכן העיר עליו הכי צדיק החורה
(דברים ל"ד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה
אשר ידעו ה' פנים אל פנים, ועל התעלה
הזאת הצטיה הנביא ליראי ה' ולחושני שמו
שיזכו זה לעולם שכולו חרוך הוא שאמר
(ישעיה ל"ג) עלך ציפיו החזיקה עיניך תראינה
ארץ מרחקים:

לה ויקהל משה

אכול בני דבש כי טוב ונופת מתוק על הכך.
בן רעה חכמה לנפשך אם מצאת ויש אחרית
ותקותך לא תברת (משלי כ"ד):

שלמה המעיה המסיל החכמה שהיא מענוג
סכלי לדבש שהוא מענוג גופני וכן
הוא תמיד נוהג צרוב דבריו צפיר מסלי לדבר
ע"י מסלים כדי שיזהיר האדם שיזכיר שכלו
לטבעו, לפי שהאדם כלול משני דברים שכל
וטבע וא"ל לו שיזכיר שכלו לטבעו כי אם
ע"י מסל מעין הדברים המורגשים אשר הטבע
שקוע בהם, וידוע כי חלקי הנבראים השפלים
ארבעה זה למעלה מזה והם הדומם והלומה
והחי והמדבר, הדומם הם הסהים והגזעות
ואין לחלק זה כפס כלל לא לומה ולא כפס
החכמה אף כי כפס סכלית, למעלה ממנו
הלומה יש לו יחרון מעלה על הדומם לפי שיש
צי כפס לומה, למעלה מן הלומה שאר צע"ח
שיש להם כפס החכמה וכפס הלומה, למעלה
מצ"ח שאינם מדברים הוא האדם שהוא כולל
את כלם כפס הלומה וכפס החכמה שבו ויש
לו יחרון על כלם כפס הסכלית, וכן תמלא
קדר הויחם צבריחם צמעה צראשית, הדומם
הוא סכ' (צראשית א') ותראה היצוה, הלומה
הוא סכ' אחריו תדשא הארץ, החי הוא סכ'
ציוס חמישי ישרלו המים שרץ כפס חיה,
המדבר הוא סכ' ציוס ששי כעשה אדם כללמו
כי הנבראים השפלים תמלא אחרון אחרון
משובח בהפך מן הנבראים העליונים שהם
ראשון ראשון משובח, האור ציוס ראשון, הרקיע
ציוס שני שהוא למטה מן האור, והמאורות
צריעי שהם למטה מן הרקיע, ולפי שהאדם
מסוהף עם הלומה כפס הלומה ועם הצמחה
כפס החכמה לכך הולך לסיוח לו כפס

סכלית להחכימו ולתורות אותו דרך הסכל כדי
שיחגזר סכלו על טבעו, הא למדת כפס
סכחעלה הלומה על הדומם כך נחעלה החי
על הלומה והמדבר על החי, ואע"פ שזה צרור
ומוחס לעינים עוד יורינו הכחוצים בזה הוא
סכ' (איוב ל"ה) מלפנינו מזהמות ארץ ומעוף
השמים יחכמו, ועם היחרון הזה שהוא הסכל
יצחן ערך הסכל וערך הטבע כל אחד מהם
באיזה מדרגה הוא וכאשר האדם מגביר סכלו
על טבעו הנה הוא מלאך ה' לבאות וכאשר
יגביר טבעו על סכלו כמשל כזהמות כדמו,
ומזה יזהיר דוד המעיה את האדם שימסך
אחר הסכל הוא שאמר (תהלים ל"ג) אשכילך
ואורך צורך זו חלך איעלה עליך עיני, ויזהירו
עוד שלא ימסך אחר הטבע הוא שאמר אחריו
(סם) אל תהיו כקום כפרד אין סבין צמחג
ורסן עדיו לבלום כל קרוב אליך, והנה שלמה
הודיענו צפיר מסלי תועלות הסכל וכזקי הטבע
והוא שהטבע מחעלל מלצקס מחכל - ומסתה
ומלצוס ודירה שהם פעולות הכרחיות והסכל
מוכיחו שיזדרז צמוכר ומראה לו אחרית
הדברים, והוא כי עם המחכל יכלל מן הרעב
ועם המלצוס יכלל ויסתחר שלא יעמוד ערום
ועם הדירה יכלל מן הקור והחום כי הסכל
יודע ומנחין כל זה ואין הטבע יודע בזה
כלום, ועז"א שלמה (משלי י"ג) לא יחרוך רמיה
לירו והיון אדם יקר חרוץ, באורו איש רמיה
לא יתקיים צידו ממנו ולפי שדרך הלייד
לסרוף כנפי העופות כדי שלא יצרחו לכך
יחמר כי הגוכ ועולה צלירו לא יגיע לחרוך
כי יצח ממנו העוף ערם שיחרוך והוא מסל
למקצן ממון שלא כדין כי לא ילליח, ויחרוך
מן (דכיל ג') ושער ראשיתן לא תחרוך,
אבל הסון תיקר לאדם והמתקיים צידו סתהים
לו מדת החרילות, הטבע מנצקס הגזלה והגכזה
והאוכאה והפעולות האלה יערצו לו לעשות
והקצה בזה שהוא מרגיש צעלמו הלורך והדוחק
שיש לו, והסכל מעוררו ומוכיחו בזה ומראה
לו הסכלית כי יגיע לו מזה צוסה ופגם וחרפה
צעוה"ז והעונס החמור לעוה"צ, ועז"א שלמה
(משלי כ') ערב לאיש לחם סקר ואחר ימלא
פיהו חלץ, הטבע מחנצקס השמחה והסחוק
והמשגל והקצה בזה הוא ענין הסחיה הכעושה
צו לקיום המין וימלא מתיקות צמלחת ספק
תאותו והסכל יוכיחו ומראה לו הסכלית כי
המטיקות

המחיקות יסוּז לו למריכות, וע"ז אמר שלמה
(ס' ה') כי כופת הטופפה שפתי זרה וחלק
מסמן חכה ואחריתה מרה כלענת חרה כחרצ
פיות, הזכיר חרצ פיות כי לא יוכל האדם
להמלט מן הכזק כחרצ פיות לה שתי פיות
שיכזק בזה או בזה בן הכמשך אחר הטבע
לא יוכל להמלט מכזק הטבע שלא יעכש בעולם
הזה או בעולם הבא, ומפני שכל בעל חוש
וכן הצהמות והחיות בסיראם האש, יצרח ממנו
לפחדו פן ישרף זה גם יצרח מן המים
העמוקים לפחדו פן יטבע זהם גם אם ישמע
קול מזהיל יצרח ויחצא מפני הפחד וכל זה
בטבע, ע"כ יודיע השכל לטבע כי כן י"ס לו
להסמר אם יראה פעולה רעה שיצרח ממנה
או אם ישמע דבר שאינו ראוי שיצרח וילך
לו ויצא ראה מההגתו וטבעו שהרי הוא
צורח מן האש הסורפת ומן הצור ומן הכהר
העמוק, וע"כ יזהיר שלמה תמיד על העניינים
השכליים וישא עליהם משל צמטלים הטבעיים,
הצמחון בהקציה ימסיל למגדל עוז הוא שאמר
(משלי י"ח) מגדל עוז שם ה' צו ירוץ, לדיק
וכסגב, לפי שבדרך הטבע המהפחדים מן
האויז ישגבו צמגדל עוז ושם חושצים עלמם
צמוחים, וכשם שהטבע יודע זה ורואה אותו
תמיד כן יש לו לדעת שהצמח צמחו יחברך
הוא יוטב לצמח כיוצא צמגדל ויותר ממנו כי
צו ירוץ כלו' צמס ה' ירוץ הרץ וכסגב מן
הלחם משא"כ צמגדל שלא ישגב שם מן הלחם
לפעמים כי אפשר שהאויזים יחילו צמגדל
ואין חושצים שם כסגבים מלחם, לבו של
עלך ציד הקציה כמשל לפלגי מים הוא שאמר
(שם כ"א) פלגי מים לב מלך ציד ה' וגו',
צמחא הגולה הציא משל עופות הכלכדים צרפת
לחמדת התצואה שרואים צמוכו והחמדה ההיא
הציאנו לחות צהלכדו צרפת כן הכולל הזה
חמדת הממון הציאנו לחות וע"ז שמהמ"ה
(ס' א') כי חכם מורה הרפת צעיני כל
בעל כסף והם לדמם יארוצו ילפנו לנפשותם
כן ארחות כל צולע צלע אח כמשל בעליו יקח,
וצמחא הזכות הציא משל לכפילת הצור העמוק
הוא שאמר (שם כ"ג) כי טוחה עמוקה זיכה
וצאר לרה ככריה וכי (שם כ"ז) טוחה עמוקה
פי זרות זעום ה' יפל שם, וחמח מגלה סוד
המסילו לקריה שאין לה חומה הוא שאמר
(שם כ"ה) עיר פרולה אין חומה איש אשר

אין מעלור לרוחו, והעל אשת איש המסילו
למהלך על הגחלים שא"א שלא ישרף וזש"א
(שם) היחמה איש אש צחיקו וצגדיו לא
השרפנה אם יהלך איש על הגחלים ורגליו לא
חבויה כן הצא אל אשת רעהו לא יקח כל
הכובע זה, הזכיר המשל צמכי עניינים חתיית
האש צחיקו הוא משל על הכגיעה צאחד
מאצריה צלצד כי אע"פ שאין גופו כשרף צגדיו
כשרפים, וההולך על הגחלים משל אל הציאה
ממש זש"א כן הצא אל אשת רעהו לא יקח
כל הכובע זה כלו' מדינה של גיהנם, ולמדנו
בפירוש שא"א לו מצלתי עונש או צטרפה
צגדיו על המגע צלצד או צטרפת גופו צגיהנם
על הציאה, וכ"ז כדי לקרצ הטבע ללד השכל
שהם רחוקים זה מזה ויש ציניהם הפרש גדול
כהפרש שיש צין האור וצין החשך, זש"כ
(קהלת ז') וראיתי אחי שיש יחרון לחכמה מן
הסכלות כיחרון האור מן החושך, הטבע אינו
מצחין רק מה שהוא לפכיו אינו מחצוכן ומשגיח
באחרית הדברים כי מי שזרע החטה כמה
הוא חסר צעיני הטבע כי הוא טומנה צקרקע
ומשחית אותה והטבע הים רולה לאוכלה ולא
לכללך אותה ולהטמין הדדה ויפית, אצל השכל
ייקרנו ויורנו אחרית הידיעה כי עם זה יעמיד
אדם כיולא צו ויוסיף על מדה אחת כמה
מדות שאל"כ יכרת מן התצואה ויעותו הצריות,
וראה מן הכחוצ כי השכל מחצוכן באחרית
הדברים הוא שכי' (דברים ל"ז) לו חכמו יסכילו
זאת יצינו לאחריתם, ואל סכוונה הזאת האריך
המורה צמפירי הדורות ללמד על אחרית הלדיקים
שהיו כמשכים אחר השכל ואחרית הרשעים
הכמשכים אחר הטבע כענין קפור דור המצול
שכאצדו צמכול לפי שהיו רשעים והללח כח
וצכיו מן המצול לפי שהיו לדיקים כי השכל
הוא המשגיח ומצין אחרית כל דבר, הטבע
צומר לדבר כזצים ולהיר אהב המכונה והעללה
מחאם הלדקס מפחד פן יורש ומחאם החענית
פן יחלה ומחאם החכמה כדי שלא יטרח ולא
יחמחל זה, והשכל יזהירנו להמנע ממין המכונה
ועללה וע"ז שלמה (קהלת י') צעללתי ימך
המקרה וצשפלות ידיס ידלוק הציח, וכח"כ
(משלי כ"ד) מחורף עלל לא יחרש ושאל בקליר
ואין, ימנע ממנו לדבר כזצים שכל' (שם ו')
יפיה כזצים עד שקר ואמר דהמע"ה (תהלים
ק"ח) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, ומנע
ממנו

מענו להיר הוא שאמר (משלי י"ח) מות וחיים ציד לשון ואזהציה יאכל פריה, ילוח עליו שיסתדל צמדה הלדקה הוא שאמר (סם י"ב) ולדקה חליל ממות וכתיב (סם י"א) יש מפזר וכוסף עוד, והודיענו שצטציל כתיבת הלדק לא יחסר מעונו הוא שאמר (סם כ"ח) כותן לרש אין מקפור, ילוח עליו שיסתדל צלמוד החכמה כי הוא המכיר ערכה לא העצב, וגלה לנו שעם החכמה יקנה לו סכר באחריתו צעוה"ז ובאחרית נפשו צעוה"ב, אחריתו צעוה"ז הוא שאמר שלמה (סם י"ע) שמע עלה וקבל מוסר למען חכם באחריתך, באחרית נפשו לעה"ב הוא שאמר שלמה (סם כ"ד) כן דעה חכמה לכפסך אם מלאת ויש אחרית, למדנו שלמה כי החכמה שאדם יודע היא לכפשו כי לא אמר דעה לך חכמה אבל אמר דעה חכמה לכפסך כלוי כי היא לכפסך, אם מלאת אותה כלוי אם הסגה אותה, ויש אחרית ותקוהך לא חכרת, באר צכאן כי הגעול והסכר הוא כלחי לא יפסד לעולם, וקסור שני הכתובים כן כי כסם שאכילה הדצס הוא עוז לגוף ומחוק לחיך כן דעה חכמה שתסתדל צה ותמלאה מחוקה ותועלתה ה"א תהיה לכפסך, ומה שהמסיל החכמה לדצס ולא לשאר המעצמים הטעם צה לפי שחוק הטעם מרגיש המחיקות והדצס הוא ממוג הכבד כי הכבד הוא חס ולח והדצס ג"כ חס ולח, וע"כ המעורר אליו ההלוח הכעוה צכבד יותר מוולחו ויהלוח האדם אליו מכל המעצמים כי מוג הדצס במחיקותו הוא נאות למוג הכבד, וע"כ המסיל שלמה החכמה לדצס ויאמר כסם סגופך מרגיש מחק הדצס כן יחייצ סחרגיש כפסך מחק החכמה וע"כ אמר כן דעה חכמה לכפסך כי אין תועלת הדצס רק לגוף ותועלת החכמה היא לכפס, אם מלאת החכמה ויש אחרית שהחכמה תועיל לך צעה"ז וצעה"ב, משא"כ דצס שאין תועלתו ותשמיעו כי אם צעוה"ז, ותקוהך לא חכרת שהחכמה קיימת לעולם משא"כ דצס ושאר המעצמים שהם ככרתים ופוסקים אבל החכמה אינה פוסקת לעולם וזהו ותקוהך לא חכרת, ומה שהמסיל החכמה לדצס לפי שאין אללנו מאכל מחוק יותר מן הדצס, אמנם החכמה מחוקה יותר וכן אמר דוד אליו (הלים י"ע) ומחוקים מדצס וכופת לופים, אך אין צירינו להניח מסל חלל מן הדצרים

המורגשים הנמלאים צינינו והכוונה לומר כסם שהגוף מתענג מטעם הדצס כן הנפס מתענגת צהענוב החכמה, וכן עלינו צמתן תורה (שמות כ"ד) ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו, המסיל מענוב ראית פני שכינה ש"א האכילה הרוחניית לתענוב אכילה ושתיה, וכן היתה עמידת משה צהר ארבעים יום צלל אכילה ושתיה כי היתה נפשו מתענגת צעדון שהיה גופו ימחקיים צו כענין האדם שאוכל ושותה ונפשו מתקיימת צו צמזון גופו, והמעלה הזאת למשה זכה צו ק"כ יום מעשה צקיון עד יוס"פ שבו הוריד לוחות שכיות כילד צשעה צקיון נחנה תורה למחרתו ציום הצציעי עלה אל ההר עמד סם ארבעים יום שהם כלים צשעה עשר צתמוז שבו ירד צשס פעוה מן היום וסצר הלוחות, למחרתו ציום שמונה עשר סרף את העגל ורן את עיודיו, צתשעה עשר עלה אל ההר ועמד סם ארבעים יום שניים להתפלל על אותו עון והם כלים צראש חדש אלול וכאמר לו ועלית צנקר אל הר סיני ועמד סם ארבעים יום שלישים לקבל לוחות שכיות והם כלים ציום סכפורים, וכבר הזכרתי זה צקדר כי חסא, צו ציום הוריד הלוחות והיה יום סליחה וכפרה, כשעלה צריח אלול יום שני היה וכסירר ציום סכפורים יום חמישי ה"י ולכך קצוה צצותינו יום דין ספעמים צשצת צתי דינין קצועים ויושצים וזהו (ישעיה ח') דרשו ה' בהמלאו ראוי לדרוש צשני וחמישי כדי שיהיה נמלא כמו סצשה משה, למחרת יוס"פ כלעוה על המשכן והוא ההקל הנזכר כאן, וז"ש (ח) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם זה הדבר אשר צוה ה' לעשות אותם: אם תסתכל צקדרים חלה חמלא מעשה העשכן וכל כליו נזכר סם הרצה פעמים, הקצ"ה הזכיר למשה שני פעמים, תחלה הזכירו צפרע צקדר ויקחו לי, וחזר והזכירו דרך כלל צכי חסא צפרשת ראה קראתי צסם, שלישיית הוא שהזכירו משה עשה לכל ישראל צדרך כלל ולוח אותם עליו צאמרו וכל חכם לצ צכס יצאו ויעשו את כל אשר לוח ה' את המשכן את חללו, רציעים הוא ספור התורה אחר מעשה הוא סכתוב ויעשו כל חכם לצ צעושי המלאכה והזכיר על כל דצר ודצר ויעש ויעש, חמישיית אחר סכשלמה כל המלאכה צפרשת (שמות ל"ה) ויצאו את המשכן אל משה, והיה הענין להזכירו חמשה פעמים

רבינו

ויקהל רה

בחיי

רא

פעמים הכל למעלה המעטן ודרך חנה כסם
 סמלינו שהזכיר הכי חמשה פעמים ישראל בפסוק
 אחד בקדר בהעלותך, הוא שכי (במדבר ח')
 ואחכה את הלויים נחכים לאהרן ולבניו מחוך
 בני ישראל לעמוד את עצודת בני ישראל
 בזהל מועד ולכפר על בני ישראל ולא יהיה
 בבני ישראל כגף בגשת בני ישראל אל הקדש,
 והכל דרך חנה ומעלה, ודרשיל למה זה דומה
 למלך שסלח לנו לבית הקפר כשזא שאל אכל
 צרי סתה צרי דמך צרי אזל צרי לבני ספרא
 אחי צרי מצי ספרא, וכן דרשיל צמה שהאריכה
 חירה בקפור אליעזר שכל דצריו כפולים. אמרו
 יפה סיחה ענדי חנוה לפני הקציה מתורתן
 על צנים שהרי פרעה אליעזר כל דצריו כפולים
 וצנים ושלשה דפין היא חמורה ופחה מלוח
 צמורה חליות צלות אחת וצחיצה אחת והן
 הן גופי חורה: ובמדרש ויקהל משה חנה קהלת
 משה וחכפר על קהלת אהרן דכי (סמות ל"ב)
 ויקהל העם על אהרן, חנה חמירה משה דכי
 ויאמר אליהם משה וחכפר על חמירה אהרן
 סנא (סס) ויאמרו אליו קום עשה לנו אלהים,
 חנה אלה הדצרים וחכפר על (סס) אלה
 אלהיך ישראל, יצא זהב הסמות ויכפר על
 זהב העגל: אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות
 אותם. וקמץ ליה ספח ימים העשה מלאכה
 זא ולמדך כי אלה הדברים על מלאכה סמסכן
 לוח ה' לעשות אותם צמשה ימים ולא ציוט
 השבת לפי שאין מלאכה סמסכן דומה את
 הסבתה, ומה שאמר העשה מלאכה ולא אמר
 העשה לכובה להורות "סצמון סישראל עושין
 רלונו של מקום מלאכה סמסכה ע"י אחרים
 ובזמן שאין עושין רלונו העשה חנה צמלמד
 ולא עוד אלא שמלאכה אחרים נעשים על ידם,
 וכן צמסמס העשה חנה אפי' לאחרים:
 (ג) וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון.
 לא עלינו שהזכיר משה על הסבתה זכאן
 כמו סכלסוזה צפרטה של מעלה שיאמר להם
 וסמרהם את הסבתה אך את סצחותי ססמורה,
 ע"כ כראה לי סכרמוז לנו זכאן שאין לגלות
 ענינים כסחרים צממון ולכן הזכיר למעלה אך
 את סצחותי ססמורו ססס רמוז לזכור וסמורה,
 ואמר וסמרהם את הסבתה ולא אמר את יום
 הסבתה לפי שהוא צמבת העליונה וכן וסמורו
 בני ישראל את הסבתה לעשות את הסבתה כמו
 סרמוזי סס וענינים כסחרים אלה הנכללין
 צאו

צמלות סבתה כלעוזה משה מסי הקציה לגלותם
 ליחידיו ישראל ולכן הזכיר סס דצרי אל בני
 ישראל סיודיע להם ענין הסבתה צנגלה וצנסחר,
 אזל כאן משה ידצרי צממון לכל עדה צני:
 ישראל האנשים והנשים, וע"כ לא הזכיר סרמוזי
 הסבתה העליונה ומן הנסחר סבתה דצרי ולא רלה
 לדצרי להם כי אס צמסס המלוה צנגלה סבתה
 צלצד וצדריך קלרה, והכס משה פחה לנו פחה
 מחוך דצרי להעלים סחרי החורה, ועוד רחיה
 ממה סדרסו צמסכה מגילה על חונקלוס כסחרגס
 סחומס ילאת צה קול ואמרה עי סוא סגלה
 סחרי לבני אדם, ואס צחרגוס סחומס כך קי
 למי סמרהי צאור יותר צסחרי החורה צפני
 סחמון ססוא כקרא מגלה סחריס ורכיל מגלה
 קוד: כל העושה בו מלאכה יומה. וקמץ ליה
 לא סצערו אס צכל מוסצותיכס, יתכן לפרס
 כי כחוצים אלה להזכיר על המלאכה ולאסור
 חוזה צמבת, אמר חחלה כל העושה צו מלאכה
 יומה כלו' מלאכה סמסכן, וע"כ לא אמר כל
 מלאכה כמספט החורה והכחוצים צענין ססבתה,
 וא"כ הזכיר וסזהיר לדורות לא סצערו אס
 צכל מוסצותיכס ציוס ססבת וסוא כאלו אמר
 לא סעסו כל מלאכה צכל מוסצותיכס וכלל כל
 המלאכות צמלאכה אס כי צידוע חרוב המלאכות
 סצני אדם מחעסקין צסס איכס אלא ע"י סאס
 כי סאס סצסס ועקרס, ולכן סקנו לנו רזיל
 צמלות סצדלה צמולאי סבת ססוא סחלת סיתר
 המלאכות לצדך על סאס צורא מחורי סאס
 לפי ססאס סחלת המלאכות צמעסה צראסית
 וכענין סכי ציוס ראסון ויהי אור, והנה ד'
 ציריות ססצדלה צסומות סס לכל מסכיל, צרכה
 סיון רמוזה סיא צפסוק צראסית צמלת סארן.
 ססוא סגן וגסן צגן וסוא סיון סמסומר צעכציו
 מוססה ימי צראסית, צרכה עלי צסמים רמוזה
 צמלת ורוח אלהים כי סריה צמלעוזה סרוח
 וסוא סאור סיססאף סארס סאור ויכניס אותו
 צחומסו, ועוד ממה סיודוע כי סרוחות מכיעוזה
 סריה, מחורי סאס כאמר יתי אור, סמצדיל
 צין קדש לחול סנא, ויצדל אלהים צין סאור
 וצין סססך וסגן זה: (ה) יביאה את חרושת ה'.
 כצרי סצכריו צקדר ויקחו לי: (כ"ב) ויצאו
 כל עדה בני ישראל וגו' ויבאו. סכי סזה יורה
 צריזוחס על ישראל כי סצילו סצדס צצריזוח
 וצחרילות והנשים קדמו וזיל סכי: ויבאו סאנשים
 על הגשים, כי לסון על סנשים יורה כי סנשים
 צאו

זאו שם בתחלה וכאשר זאו האנשים כצר מלאו
 שם הנשים שהציאו שם נדנחם תחלה, וזאת
 מעלה גדולה נכסים כי צומצמה העגל לא רלו
 לתת הכשיטתן שכן כי (שמות ל"ז) ויאמר
 להם אהרן פקדו כומי הזה אשר צאזני נסיכם
 נביכם ונכוהיכם וכי (שם) ויחפרקו כל העם
 את כומי הזה אשר צאזניהם ולא אמר צאזני
 נסיהם כי לא רלו הנשים בכך, והוא שרמו
 שלמה על זה (קהל' ז') אדם אחד מאלף
 מלאהי ואשה, ככל אלה לא מלאהי, ירמוז למה
 שבי (שמות ל"ז) אלה אלהיך, אבל עשה צעקין
 העלות נדנחם המסכן רלו לתת הכשיטי הזה
 שלסן צחפן גדול עם היות ענין טבעי נכסים
 להסתעשע ולשמות בתכשיטתן והם הם עקר
 שמתתן ומתדתן והציאו חח וכזם וטבעה עגיל
 וכומז כל כלי זה וקדמו צמלוח הזאת לאנשים
 כי בן יורה לשון על כלסון (יסעיה ז') כמה
 אדם על אפרים כי המלחמה ההיא לאפרים
 ואפרים היו בתחלה שם. ובפרקי ר' אליעזר
 נתן הקציה לנשים שכן צעוה"ז וצעוה"צ לפי
 שהיה זה צריח, צעוה"ז שמשמרות ראשי חדשים
 יותר מן האנשים, וצעוה"צ שהן עתידות להתחדש
 כמו ראשי חדשים שנה' (תהלים ק"ג) המצביע
 צטוב עדיך תתחדש כנשר נעורכי, ומשאלה"כ
 כל כריז לצ הציאו חח וכזם והנשים הן
 המציאות, יראה לי ענין הכי שהוא כאלו הוא
 מקורם וסעורו ויצאו האנשים כל כריז לצ
 על הנשים שהציאו חח וכזם, ואמר וכל איש
 אשר כמלא אחו תכלה וארגמן, כי לא היה
 תכלה וארגמן מלוי אלא הכל אלא לתקלת
 אנשים חסודים שצפס, והזכיר עוד וכל אשר
 כמלא אחו עלי שטים כי היו יותר מעטים
 שצידם עלי שטים: (כד) כל מרים תרומת כסף
 ונחשת. הכסף ואל"ל הנחשת שכל אחד מהם
 היה מרובה יותר מן הזהב, כי הזהב לא היה
 מלוי כי לא אכל הנשים בתכשיטתן והכסף והנחשת
 מלוי הרבה אלא רוב האנשים בכלים וצומצמו,
 וע"כ הזכיר בכסף ונחשת לשון תרומה, והזכיר
 בזהב לשון תכופה למעלה וחשיבות כי המתחדש
 הזהב יכופף ידו לעלוי נדנחו גם המקבלים
 אותה יפרקמות לפרסם על מעלת המתחדש,
 ואע"פ שכליכו לשון תכופה נחשת והוא שבי
 (שמות ל"ח) ונחשת התכופה שצעים ככר,
 הזכיר זו הכי לשון תכופה לחשיבות הנחשת
 שהוא כי היה נחשת מעורר ועזזיר מאד והנה

הוא יקר וחשוב הרבה כי הזהב מלוי יותר ממנו:
 (כה) וכל אשה חכמת לב בידיה שוו. מכאן שאין
 ראוי להיות חכמת האשה אלא צמטות
 ובזריזות לרכי ציהה וכבוד צעלה, ולכך מנעו
 רז"ל ללמד תורה לנכות שכלאמר (דברים ו')
 וסנכחם לצניך ולא לצנוחך ואמרו כל המלמד
 את צחו תורה כאלו מלמדה תפלות. וכן דרשו
 ציומא פרק שיערי יום הכפורים וכל אשה
 חכמת לצ צידה שוו חין חכמה לאשה אלא
 צפלך: (כז) והנשיאים הביאו את-אבני השפה.
 לפי שדרך הנשיא שמתגלה על העם כענין
 שבי צמלך (שם י"ז) לצלחי רוס לבנו מאחיו,
 לכך הציאו הנשיאים אצנים שיהיו על לב
 אהרן כדי שיתכפרו על גוצה לצם ולכך הזכיר
 נדנחם ה"א הידיעה כלוי אצני השפה ואצני
 המלואים שחקרו ישראל, וכוונת הנשיאים היתה
 שיתחדשו הכל ראשונה למלאכה המסכן ושיסליו
 הם אח"כ מה שיחקרו כל ישראל, ואע"פ שהיתה
 כונתם לצוזה נחשצ להם לחטא ולחקרון לפי
 שהיו סומכין על הדבר הזה כי חולי היו ישראל
 מציאים האצנים ולא חסלם כונתם כי היו
 מסלימין את הכל ולא יחם לנשיאים חלק צמלות
 המסכן ולכך חמלא והנשיאים חקר והנשאלם
 כתיב, ומכאן עונש לכל שאפשר לו להיות מן
 הקודמים צמלות ואינו קודם ועפני זה נכתב
 שום צחקרון. ויש שפי' כי אצני השפה ושאר
 הדברים צדרך כס זאו לישראל וכדי שתהיה
 מלאכת המסכן כשלמות הציאום ענני כבוד לחוך
 אהלו על משם וז"ל והנשיאים הציאו עלסון
 (תהלים קל"ה) מעלה נשיאים מקלה הארץ:
 (לה) מלא אותם חכמת לב. כתיבות החכמה הם
 ל"צ כנגדם כלטויכו צמלות לילית סיס
 צם ל"צ חוטים ה' לכל כנף וכנף וכאשר אצאר
 שם צמקומו צפרשת לילית צעזרת חסייה.
 וכן כאמר צקפר ילירה צל"צ כתיבות פלחות
 חכמה, ומפני שהחכמה נעלמת מן ההשגה
 לכך הזכיר זה לשון כתיבות כי לשון דרך הוא
 רחצ אצל כתיב הוא לר עד מאד, ועזה אמר
 הנביא (ירמיה ו') עמדו על דרכים וראו ושאלו
 לנתיבות עולם, הזכיר לשון עמידה צדרך שהוא
 רחצ וכן הצעה שאמר וראו אצל צכתיב שהוא
 לר מזכיר לשון שאלה ואמר ושאלו. והנה מרוב
 העלמת החכמה ה"א להסיג צרפת כ"א ע"י
 הנתיבות כדמיון חוטי השלשציות שהם כתיבות
 לגחלים ועל ידי חוטי השלשציות אדם רואה
 את

רבינו

ויקהל לה לו לז

בהי

רב

את הגחלת, וכן צדמיון החוט הנמשך מן הפקעת סעי' החוט ילך אדם למקום הפקעתו, וכן צדמיון הסעיפים שבאילן שסורס האילן מחופה תחת הקרקע ולא נודע מקומו ועי' הסעיפים והגידים הנמלאים מתחת מחילות הקרקע ילך האדם אחר הסורס וימלאנו, וכשהזכיר כאן חכמה לב הכל להגדיל ולהאדיר מעלת כללאל ואהליאז כי הוא כאלו אומר מלא אוחס חכמה הסכינה כענין סכי' (צראסית וי') ויתעלז אל לבו, וכענין סאלת המלך שלמה (מ"א ג') ונחה לעבדך לב שומע, וכן כי (סס) וה' נחן חכמה לשלמה, ולפי שהיו סכיהם גדולי האומרים וראשי החכמים העושים במלאכה לכן המסיל הכי חכמהם לחכמת הסכינה, והזכיר מלת צהמה צחוספת היא והיה לו לומר צהם, והענין מפני שהמסיל חכמהם כצר לחכמת הסכינה והסכינה נרמזה צחוס צחוס היא כאשר הזכרתי לך הרבה פעמים, וממנה חצא החכמה והחכונה צהם, או אולי לא הזכיר שלשון צהם לפי שא"ל לנער ודס להסיג הכלית החכמה וכמשל כצחמות נדמו כנער כל אדם מדעת ומחסיג אפי' צקלות דרכי החכמה וכענין סכי' (תהלים ל"ז) איש צער לא ידע וכסיל לא יצין את זאת הזכיר איש שהוא לשון חסירות ומעלה ולומר כי אף האיש שהוא גדול בחכמה צער הוא חרנום צהמה צעירה, והנה הוא נחשב כצחמה אלל חכמת הסכינה, ובחנחומא וימלא איתו רוח אלהים לא האמר כללאל כלצר אלל כל מי שעסק במלאכה המטבן נחן צו הקצ"ה חכמה וציה ודעת, ולא האמר צצני אדם אלל אפי' צהמה וחיה ומכלם לא נחפרסם אלל כללאל, ע"כ :

ל' (ה) מרבים העם להביא, מלת מרבים מורה כי לא היו פוסקים מלהציא והגיד לך הכי מעלה גדולה נכדצת כלל ישראל האנשים והנשים כי האנשים החנדרו הכסף והכחשת והתכלת והחרגון וחילעת שכי והנשים החנדרו חכסיעי הזחז שלהם, ועקר כל הנדצה הזאת הציאות ציוס אי' אלל משה כי בן לשון הפרשה מורה על לשון מהירות כלשון וילאו כל עדת צני ישראל ויצאו, ועוד מה שא"כ והם הציאו אליו עוד נדצה צצקר צצקר, והטובן מזה כי אחר שהציאו עקר כל הנדצה ציוס, שהוא עוד כשארזו מהם מעטים שהציאו אליו נדצה צצקר צצקר כלוי למחרתו צהסכמה, וגלה לנו הכי

על מעלת החכמים העושים המלאכה צחמוכתם הגדולה כי הגידו זה למשה, והם היו ערודים ומחעסקים במלאכתם והניחו מלאכתם לאחר למשה כי בן יורה לשון איש איש ממלאכתו אשר המה עושים, וזהו לשון ויאמרו אל משה לאחר פעם אחר פעם, וגם מעלת משה המולך עליהם שלא היה צוחר צכספס וצזהצם וע"כ כתיב וילו משה ויעצירו קול צחמכת לענוע הענין : (ז) והמלאכה היתה דים. כנגד כל המלאכה שיש להם לעשות אותה ועדיין יותיר מומת, וע"ד הפסע יאמר המלאכה יש להם די הלורך מומת, ואני שואל כאן למע הולרך הכי והלא הזכיר זה למעלה מרצים העם להציא מדי העצודה למלאכה אשר לזה הי' לעשות אותה והותר, ומסס הייתי מצין הספוק והיתרון : ואמשר לומר כי הכי הזה ירמוז לנו שהמטבן של משה מכוון כנגד צהמיק של מעלה וכן הזכיר המדרש היכל של משה כנגד היכל של מעלה שחא' (סמות ע"ו) מכוון לשצחק פעלת הי' מקדש הי' כוכנו ידך. וכבר ידעת כי מס הי' הוא צהמיק של מעלה ולכך הזכיר המדרש לשון היכל ויהיה שער הכי והמלאכה של מעלה היתה דים והותר לכל המלאכה לעשות אותה כלוי כנגד כל המלאכה של משה המוטלת עליהם לעשות אותה, וכבר ידעת כי מסס יצא הספוק והסרכסה לצהמיק של משה ולכלל העולם העליונים והספלים ולכך הזכיר הכי שכי פעמים לשון מלאכה והזכיר צשל מעלה לשון הויה וצשל משה לשון עסיה והבן זה :

ל' (ה) ויעש בצלאל את הארון, ידוע כי הארון היה מקודש שצכל הכלים שהוא מטבן החורה וע"כ הזכיר צמעשה הארון את כללאל צסמו שהיה מלא רוח אלהים צחכמה צחצוכה וצדעת, ועוד שהיה הארון לריך כוונה שימשה על כוונתו, וצשאר הכלים שלא הזכיר צהם כללאל כלל אלל שהזכיר צכ"א ויעש סחס חזר אל כל חכס לב ולכ"א מן החכמים העושים במלאכה שהזכיר : ודע כי פרסיות אלו הסמוכות זו לזו ויעש כללאל את הארון ואחריה ויעש את הסלחן ואחריה ויעש את המכורה ואחריה ויעש את מוצח הקטורת בן היו צעשכן ובמקדש כסדר, הארון לפני ולפנים מן הפרכת והסלחן מחוץ לפרכת צלפון, והמכורה צדרום, ומוצח הקטרת הים צין סלחן לוונורה משוך קמעא כלפי חוץ עד שהכחן נכנס להיטיב את הכרות צחצח

ציה המדרש, שמעתיים שמועיים ולומדים, סוכתים שהיו משימים. אזניהם לשמוע זכוון לשון (דברים כ"ז) הסכת ושמע, ד"ה חרעתיים ששמעו חרועה צסיכי, שמעתיים ששמעו כעסה וכסמע ומי הם הקינים הצאים מחמת אבי ציה רכב והיו צני צניו של יתרו, וצמס' יומא סוף פרק צא לו שלם חרונות עסה צללאל פנימי של זהב שמוכה חמלעי של עץ חסעה חילון של זהב עסרה ומסרה, מאי מסרה זיר:

לח (ח) במראות הצובאות. היו מראות חלה של נחשת קלל מולחב מאד והיו ראוי סיוכרם למעלה צכלל כדצת הנסים עם חח וכזם ועצעת וכומז, חצל החכשיעים החס היו של זהב ולא רלה לערצ עומה המראות שהיו נחשת ולכך הזכירם צפני עלמן, ועוד למעס חחר כי כדצת זהב נחערצת כלה צמלחכת המסכן חצל המראות נעסה מהם כלי מיוחד צפני עלמו וחול הכיור, ומן העעס הזה דרז"ל שהיה משה רציו מואס צמראות מפני פעסויות לילה"ר ח"ל הקציה חלו חציצים מן חכל צעל ידיהן העמידו הנסים לצאות רצות צמלרים, ולא דרשו כן צכומז כמו סדרשו צמראות והיה לו למשה רציו ע"ה למאוס צו יוחר חצל הענין כי עס נחערצת כל הכדצת וכאן נעסה כלי מיוחד ען המראות ולכך חוקסה לו למשה עד שח"ל הקציה חלו חציצים מן חכל, וכבר ידעת כי הכיור הנעסה מן המראות היה לסוס שלום צין ח"ס לחסחו שומס היו נועלין מים להסקות לחסה סקכא לה צעלה וכסתרת.

והחכם ר' חצרהס ז"ל פירש כי הנסים החלה שהחכדצו המראות היו פרוסות וסרות מחלוות העול, והיו עוצדות הס"י וכחכו מראותיהן כדצה, ומה שחמר חסר לצאו פתח חהל מעד כי היו צהן לצאות רצות צאות צכל יום ויום פתח חהל מועד להחפלל ולסמוע, וזהו שח"ל דחתיין לללח לחרע חספן זמכא, וענין חהל מועד שהציאו הנסים הכדצה חס"ל חל חהל מועד סקראו משה חהל מועד כענין סכתוצ (סמות ליג) ומסה יקח חת חהל וקרא לו חהל מועד, כי חהל חמסכן לא נעסה עדיין: (ע) ויעש את החצר לפאת נגב תימנה הקדים רוח דרוס חקקרא ימין כי חול לימין הככס צחלר. ויש מחכמי החכונה שחמרו כי חדרוס חול ראס והתחלה לשחר חרונות, וחלפון חול סוף חרונות וחנן, ולכך חוסס ראובן

ססיה

צמזצח פוגע תחלה, ומזה חמרו דסון מוצח הקעורה קודס להטצח חוט כרות לפי חלין מעצירין על המלות, ועוד יש רמז צחרצ פרסיות חלו צסמיכתם לחרצע חותיות צצסס, כי קומת חחרון עם הכפורת כנגד יו"ד צצסס, והסלחן סצלפון חול סימן למלכות המקצלת ספע מן החמיסית שהיה השמאל המקצלת מן הה"ח חרחסונה כנגד ה"ח חרחסונה צצסס, ולכן הקדים הכחוצ סלחן למכורה, חמכורה צצסס קנים כנגד ח"ו צצסס, מוצח הקערה שהיה מלופה זהב כנגד ה"ח חרחסונה צצסס, כי הקערה למדה"ד חומ"ס (דברים ליג) יסימו קעורה צחפך: ומעתה חל חחמה חמה שחמרו יודע היה צללאל ללרף חותיות סכברחו צהס סמים וחרן, כי היו"ד רמז לחכמה והה"ח סעמכה חלילות, חול"ו רמז לחכונה, וה"ח חחרונה היה הדעת וזס"ח וחמלל חותו רוח חלהים צחכמה וצחצונה וצדעת: ובמדרש ויעס צללאל חת חחרון, חמר ר' חכינח דכפורי סלס חרונות עסה צללאל סנים של זהב וחחר של עץ סקע של עץ צחוך של זהב וסל זהב לחוך של עץ ולפה ספתותיו זהב סכא' (סמות כ"ה) מציה ומחון חלפנו, ח"ל חעיפ סהעץ נחון צחמלע חוי כוהג צו כצוד סהתורה נחונה צחוכו והלוחות סכסחצרו חוי כוהג צהן כצוד סכא' (דברים י') חסר סצרת וסמחס צחרון, לחות וסצרי לחות מוכחיס צחרון, חעיפ סחחה רוחה צני חורה ענייס כוהג צהס כצוד, והחרון היה של עלי סעים לכפר על מעסה סעים, כסחמר הקציה למסה לעסות חמסכן על כל דצר ודצר ח"ל ועסית וצחרון כחיצ ועסו סלח יחל פתחון פה לחחר מיסרלל סיחמר לחצרו חין לך חלק צחורה לפיכך לוח סיציחו חכל, נחכה חורה צמדצר מה מדצר חפקר לכל חף דצרי חורה מופקרים לכל מי סירלה, סלח יחמר חרס חני צן-חורה והחורה נחכה לי ולחצותי וחחה וחצותיך לא היו צני חורה חלל גרים לכך כי (סס ליג) חורה לוח לנו משה מורסה קהלת יעקב לכל חמחקהל ציעקב חפ"י עוסקים צחורה והס גרים סקולים הן ככהן גדול סכא' (ויקרא י"ח) חסר יעסה חותם חחרס ח"י צהס כהן ולוי ויסרלל לא נא' חלל חחרס, רחח מה כי צצני יחרו (דה"ח צ') מוסחות סופרים יוסני יעצן חרעתיים שמעתיים סוכתים, חרעתיים סהס יוסציס צסערי

שהיה זכור צדקו ודן צדקו הלפון :
 ודע כי הספור צענין המשכן וכליו והסקירה
 בתוכו לזכוריו ומוצאיו ופעור חרבו ורחצן
 וקומתו ח"פ שאין צה"ק קיים מלה גדולה
 היא עד שמים יגיע שברה וחורה היא וללמוד
 אנו לריבין, וכן הזכירו רז"ל צענין הקרצנות
 כי כל המעסק בלמוד פרסיות ויטא ויתן
 צלצו עניניהם כאלו הקריצ הקרצן עלמו הוא
 שאמרו כל העוסק בפרשת עולה כאלו הקריצ
 עולה בפרשת חטאת כאלו הקריצ חטאת וכן
 כלם, הא למדת מזה על הספור צפיו בלצד
 שברו אחר ופעולתו לפניו כאלו עשה המעשה
 והקריצ קרצן על המוצא וה"ה צקפור עניני
 המשכן והמקדש צ"ש לנו זכות עלומה ועקב
 רב כאשר נהגה בהם ונשחלל להצין פשוט
 ונגליהם, עאלכו חס כזה להשיג חוכם להשכיל
 אחד מרמזיהם וחל שחזכיר דוד על הענין
 הזה על הנקטר והנגלה (ההלים מ"ח) סבו
 ליון והקיפיה ספרו מנדליה סיתו לבכם לחילה
 פסגו ארמונותיה לענן חספרו לדור אחרון,
 ובזכות הקצוצ וההקף בנגלה ובנקטר ישיצ
 שכינתו לחוכו סלח' (סס) כי זה אלהים
 אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו על מות :

אלה פקודי

טוב מעט ביראת ה' מאוצר רב ומהומה
 בו טוב ארוחת ירק ואהבה שם משור
 אבום ושנאה בו :

שלמה המעיה הזכיר סני כחוצים אלו (משלי
 ע"ו) על מדה ההסתפקות ויזהיר
 בהם על הגזל ויחכן לפרסם על שלשה דרכים
 פסע ומדרס ושכל ע"ד הפסע עוצ מעט ביראת
 ה' יזהיר שלמה ע"ה את האדם על ענין הגזל
 לפי שהוא מלה מושכלת מכלל המלות המושכלות
 כי כל מי שיש צידו עין הגזל קשה הוא מכל
 שאר עונות, וכן דרז"ל קשה מלאת עונות אין
 מקטרג מכלם אלא גזל ודור המצול לא נחם
 גזר דינם אלא על הגזל שנאמר (בראשית ו')
 קץ כל צער בא לפני כי מלאה הארץ חמס'
 ואם אין מחזיר הגזל אין לו מחילה עולמית
 וע"כ היא עברה חמורה מכל העשר וע"כ אמר
 שלמה ע"ה עוצ מעט ביראת ה' יאמר עוצ המועט
 והוא המותר מן המרובה והוא האסור וכן
 אמר צמח (משלי ע"ו) עוצ מעט בלדקה
 מרוב חזויות בלא משפט ובא להזהיר את

האדם על הגזל בלא יחוס על כספו וזהו
 שיאמר אין ירחיקה מצין ידיו כי עוצ מעט
 שיאמר לו בלדקה מרוב חזויות בלא משפט
 וע"ה עוצ מעט ביראת ה' ובזהב מרוב
 חולדות וגזי כסף וזהב ומהומה בהם, והציא
 על זה לראיה ועדות הכחוש הסני שאמרו
 עוצ ארוחת ירק ואהבה שם כי אחר שהזהיר
 על הגזל שהוא ענין שכלי הציא עליו משל
 עצמי למופת כי עצע צני אדם סירלו אכילה
 מועטת וקלה כגון ארוחת ירק וכיו"צ בחזרת
 אהבים יותר ממה סירלו סוורים מפועמים
 בחזרת סוכאים ומזה יוכל העצע להצין ולהשכיל
 ולדון ק"ו ממה שהוא מפורסם ומוחס לעין
 חס בזהב צ"ו יצטר אדם ויערצ לו אכילה
 קלה יותר מקעודת מעעמים ומשמים בחזרת
 שנאה, כ"ש פראוי לו שיצטר מעט ביראת ה'
 ואחזרו שהיא עוצה לו מכל אהבה סוס אדם
 ועכל רצוי חולדות וכל ממון שצטולם, וכל
 הענין הזה אזהרה והערה ודרך חיים בלא
 יחלוד אדם לחמדת הממון וסלא יעשה כספו
 וזהו עקר אמונתו והוכו ורכשו קרית עזר
 הוא שאמר שלמה ע"ה (משלי י"ח) הון עשיר
 קרית עזר וכחומה נסגרת צמסכיתו, אמר הכי
 כסם עצע צני' לשום צמחום צקריית עזר
 סיס צו חומה ומגדל כן העשיר סם צמחוכו
 צהוכו, והכי הזה אזהרה לאדם להתרחק ממדה
 זו סלא יצטר אדם צעטרו ולא יסימו קרית
 עזר רק סיהיה סם ה' בלצד הוכו וקרית עזר
 והוא נקשר עם הכי שלמעלה שהוא מגדל עזר
 סם ה' צו ירוץ לדיק ונצגז וקמך לו הון
 עשיר קרית עזר, הכוונה כי סם ה' הון עשיר
 כי הלדיקים יסימו כספם וזהם צפעצור
 החורה והמלות, והרשעים יסימו החורה והמלות
 צפעצור כספם וזהם לפיכך אין ראוי לאדם
 לשום צמחוכו וחקותו רק צסם המיוחד, והענין
 הזה באר חליפז החימני לאיוצ הוא שאמר
 (איוצ כ"צ) וסיה על עטר צלה וצלור כחלים
 אופיר, אמר לאיוצ ראוי לך שחסים הממון
 צמחצחק צמדרגת עפר וחסים זהב אופיר
 כלור כחלים סלא יצטר צו אדם כי אין צו
 חועלת, ואחר שהזכיר סלא יסים צמחוכו וחקותו
 צמחוכו חזר להזהירו שייסים צמחוכו צהי יתעלה
 הוא סכי (סס) והיה סדי צלריך וכסף חועפות
 לך וכי (סס) כי אז על סדי חענג וחשא
 אל אלה פניך : וע"ד המדרס עוצ מעט ביראת

ולא ירלה להתחכם ולהטריד סבלו בחלק סמנע
 סעליו חמר (קהלת ז') ואל תתחכם יותר כי
 עוז מעט זיראת ה' כלו' עוז ס'סכיל ויסג
 לו הסגה מועטה ויירא חת ה' יחנך מאולר
 רצ כלומר מרצוי החכמה יותר מכדי הסגה
 כי יצא מזה מצוכה ועמומה וזהו ועמומה
 זו, לפי סעס המעט תהעלה ותחענג ועס
 הרצוי יאצד ויסחומס ותהיה כססו נטרדת מן
 החיים הכלחיים האמתיים מאוחן סמעלות הראוי'
 לתת לה מצית המלך וכענין הדבש שהוא ערצ
 לבוף צמעו ורצוי יזיק לו, ועז'א סלמה (מסלי
 כ"ה) דבש מלאת חכל דיק פן תסצענו והקאוחו,
 יזהיר עליו סיאכל ממנו די ספוקו ויסאר
 צקרצו כי חס יאכל ממנו צספע ורצוי יותר
 מכדי לרבו יקיא חכל ואפי' המעט סכצר קנהו
 יפסיד אוחו, כן יקרה למי סיסחצוב להסיג
 יותר מסעורו ומכדי הסגהו כסיחסון ללכת
 לפכים יסוצ עכ"ס לאחור, ורזיל צארו לנו מסל
 על ענין זה הוא סאמרו צפרק חלק גבי צלעס
 סהלך למדין ליטול סכר חרצעה ועסרים חלף
 סהפיל מישראל גמלא חתא למצעי קרני חודכי
 דהוו ליה גזיזתו מיכיס סכא' (יסוסע י"ג) וחא
 צלעס צן צעור הקוסס טרגו צמרצ, כלו' הוא
 צקס ליטול מם סחינו סלו ומם סהיה לו חצד
 ממונו, ומם סדרזיל צענין החכמה דבש מלאת
 חכול דיק זה ר' עקיצא פן תסצענו והקאוחו
 זה צן זומא: אחר סהורה להסכיל ולחקור
 צחלק האספר וסזהירו סלח לחקור צחלק סמנע
 צא לדצר צחלק סהסגה וסזהיר עליו סחסייה
 ססגהו לרופס ומזוקקס מצלי סיגיס זס"א טוצ
 חרוח ירק ואסצס סס, חמר טוצ להסיג ססגה
 קלס עם חמוכס ססכינה הנקראת חסצס סכא'
 (סיר צ') חס חעירו וחס חעוררו חת סהסצס
 עד סחחפץ, וכ' (סס ח') חס יתן חיס חת
 כל הון ציתו צאסצס, וחכו חומרים צאסצס
 חרוס קרנכו-לסודות לך וליחדך, מסור חצוס
 מן סהסגה סגדולס סמטעס חת חאדס כלוחס
 ססגה סהסיגו ישראל צמדצר סטסו חת סעגל
 וימירו חת כצודס צחצכית סור, וסכאס זו
 מדה הדין זהו ססזכיר משה (סמות ל"צ) למה
 ה' יחרס אסף צעמד, וכלל הכי לפי סדרך
 חזה סהוא ממצח עצודה ססכינה ומגנה סעון
 סהוא, ולפי סלח סיתס כוונתס לעי' חלח
 סצקסוהו למכתיג לכך כמחל להס סעון וסרתיס
 סכמחל להס מיד ססרתס סכינה צמסכן כי זה
 סיס

ה', מוציס ישראל לפני הקציה סכאמר צהס
 (דצרים ז') כי חסס המעט מכל סעמיס,
 ציראת ה' סקצלו חת סהורה כדי סייראו חת
 ססס יתעלה סכא' (סמות כ') כי לצעצור
 נסות חסכס צא חאלהיס וצעצור סהיה יראחו
 על פכיסם לצלחי תחטאו, מאולר רצ חלו
 סצעים חומות סכמסלו לאולר סל יין סכן
 דרזיל (סיר צ') הציחני חל ציה סיין חלו
 סצעים חומות עכו"ס ומחומה צו סעחיד הקציה
 לחומס ולהעכיסס ליום הדין, טוצ חרוח ירק
 ואסצס סס טוצס סעודה ירק סאכל סלמה
 סהלך חלל עני מסור חצוס סאכל חלל סעסיר:
 אמרו צמדצר צסעס סירד סלמה ממלכותו סיס
 מחזר על ספסחים וסיה חומר (קהלת ח')
 חני קחלת הייתי מלך על ישראל צירוסלים
 פגעו צו סני צני חדס סהיו מכירין צו חחד
 מהס נסחטע לפכיו חיל חדוכי סהלך חס
 רלונך גלגל עמי היום הלך עמו והעלהו לעלייתו
 חציא לו סור חצוס ועסס לו כמה מטעמיס
 וסציא לפכיו והזכיר לו עניני מלכותו חמר לו
 זכור כססייה מלך סעסיית כך וכך ציוס פלוכי
 כיון סהזכיר לו מלכותו געס צצכיה ולא חכל
 מכל חומס סעודה ולא זו מלצכות עד סעמד
 מחומס סעודה סצע צצכיה, פגע צו ססני
 נסחטע לפכיו וחיל חדכי סהלך רלונך סחגלגל
 עמי היום חיל סמח רלונך לעסות לי כדרך
 סעסס לי חצרך חחמול חיל חיס עני חני חס
 רלונך גלגל עמי היום צמעט ירק סיס לי סלך
 לציתו כיון ססגייע סס רחץ לו ידיו ורגליו
 וסציא לפכיו מעט ירק סחחיל מנחמו וחיל
 חדכי סהלך סצועס כסצע הקציה לדור חציך
 סחין סמלוכס פוסקת מוצעו לעולס סכאמר
 (סחלים קל"ה) כסצע ה' לדור חומס לא יסוצ
 ממונה, חצל מדה הקציה כך מוכיח חת חאדס
 וחוזר ומחללה סכא' (מסלי ג') כי חת חמר
 יחצס ה' יופיח וכאצ חת צן ירלה, ועחיד
 הקציה להחזירך למלכותך, כיון ססמט סלמה
 סהלך כך כחקררה דעתו וסמח מאוחס סעודה
 סל ירק ועמד מסס סצע וסמח וטוצ לצ, כיון
 סחזר למלכותו כחצ צחכעתו טוצ חרוח ירק
 ואסצס סס מסור חצוס וסכאס צו, טוצ חרוח
 ירק סהאכילכי חותו עני מסור חצוס סהאכילכי
 סעסיר סהזכירכי לערי: ועיר ססכל טוצ מעט
 ציראת ה' יזהיר סלמה חת חאדס סיסחצובן
 צעניכיס ססכלייס כפי ססגהו צחלק האספר

כֶּסֶם סָבִי צִרְיָאֵחַ הָעוֹלָם (צִרְאָשִׁית ז') אֵלֶּה
 חֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ כִּנְגְדוֹ מִלִּינוּ צִמְשָׁן אֵלֶּה
 פְּקוּדֵי הַמַּשְׁכָּן, וְכֶסֶם סִנְבֵרָא הָעוֹלָם צִה"א סָבִא
 (סָם ז') צִהֲרָאֵם וְדִרְז"ל צִה"א צִרָאֵם, כִּנְגְדוֹ
 מִלִּינוּ צִמְשָׁן (שָׁמוֹת מ') וְכִצוֹד ה' מֵלֵא אֵת
 הַמַּשְׁכָּן כִּי הֵה"א כִצוֹד ה' וְזוּ הִיא הַכּוֹנֶה כְּמוֹ
 שֶׁהִזְכֵּר עֵינֵן הַמַּשְׁכָּן פְּעָמִים צְהוּרָה כְּמוֹ שֶׁכִּתְּבֵנִי
 צִרָאֵם פִּרְשָׁת וִיקָהֵל, וְכֵן לִשׁוֹן מַשְׁכָּן לִשׁוֹן
 שְׂכִינָה וְז"ש (תְּהִלִּים פ"ה) לִשְׁכּוֹן כִצוֹד צִהֲלִינוּ,
 וְכֶסֶם סֶהֱעוֹלָם עֵלֶּה צִמְחָשָׁצָה לִהְצַרְאֹת תְּחִלָּה
 וְאַח"כּ נַעֲשׂוּ הַמַּעֲשִׂים צִשָּׁשָׁה יָמִים כִּנְגְדוֹ תְּמֵלֵא
 צִמְשָׁן לַחֲסוֹב מַחֲשָׁבוֹת וְאַח"כּ לַעֲשׂוֹת, וְכֶסֶם
 סֶהֱעוֹלָם כִצֵּרָא לֹא חוֹצֶה רַק דֶּרֶךְ כִּדְצָה וְחִקֵּד
 סָבִא (סָם פ"ט) עוֹלָם חִקֵּד יִצְנָה בֵּן הַמַּשְׁכָּן
 כִצְנָה דֶּרֶךְ כִּדְצָה סָבִאֵמֶר (שָׁמוֹת כ"ה) אֲשֶׁר
 יִדְּצוּ לָצוּ (סָם ל"ה) כֹּל כִּדִּיצ לָצוּ יִצִּיֵּהָ,
 וְכֶסֶם סֶהֱזִכִּיר סָם אֱלֹהִים זָכַל מַעֲשֵׂה צִרְאָשִׁית
 וְאַח"כּ הַסָּם הַמִּיּוֹחַד סָבִא (צִרְאָשִׁית ז') צִיּוֹם
 עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים, כִּנְגְדוֹ. תְּמֵלֵא צִמְשָׁן אֲחֵר
 סֶהֱזִכִּיר (שָׁמוֹת מ') וְכִצוֹד ה' מֵלֵא אֵת הַמַּשְׁכָּן
 שֶׁהוּא כִנְגֵד שֶׁם אֱלֹהִים הַזִּכִּיר ה' הַמִּיּוֹחַד וְאַחֲרֵי
 (סָם) כִּי עֵינֵן ה' עַל הַמַּשְׁכָּן, וְכֶסֶם סֶהֱעוֹלָם
 כִצֵּרָא צִשָּׁחִי מַדּוֹת מַדָּה רַחֲמִים וּמַדָּה הַדִּין
 כִּנְגְדוֹ הַמַּשְׁכָּן נַעֲשֵׂה צִשָּׁחִי אֲוֹמִים זָלְלָל מַשְׁצַע
 יְהוּדָה כִּנְגֵד הַסָּם הַמִּיּוֹחַד וְאַהֲלִיֵּאֵם מַשְׁצַע דֵּן
 כִּנְגֵד מַדָּה הַדִּין. גַּם יִחְכֵּן סָבִאֵיִן מֵלֵא מַשְׁכָּן
 מִלִּשׁוֹן הַמַּשְׁכָּה לִפִּי סֶהֱמַשְׁכָּן וְכִלְיוֹ לִיּוֹרִים וְדוֹגְמָא
 לַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעֲלָה כִי צִיֵּהֲמִיק שֶׁל מַטֵּה מוֹשֶׁה
 כֹּה מִמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעֲלָה הִנְקֵרָא זָבֹל, וְלִכְךָ אֲחֵר
 סִלְמָה עִיָּה (מַלְכִּים א' ח') צִנָּה צִנִּיתִי צִיֵּת
 זָבֹל לָךְ, וְזֶהוּ קוֹדֵם הַכִּי (סוֹפְטִים ה') וְאַצְלֹן
 מוֹשְׁכִים צִשָּׁצַע קוֹפֵר, כִּי יֵשׁ מוֹשְׁכִים לַמַּטֵּה
 מִזְבֹּלֵן וְהַנִּמְשָׁךְ הוּא זָבֹלֵן, וְיוֹצֵן מַמְנוּ עוֹד
 כִּי מִזְבֹּלֵן הֵם מוֹשְׁכִים וְהַנִּמְשָׁךְ הִיא קוֹפֵר וְהוּא
 מִלִּשׁוֹן סְפִירָה וְהַכּוֹנֶה עַל הַרְאָסוֹנָה וְהַצֵּן זֶה,
 וְכֶסֶם סָבִי צִרְיָאֵחַ הָעוֹלָם (צִרְאָשִׁית ז') צִיּוֹם
 עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים בֵּן צִמְשָׁן תְּמֵלֵא כִנְגְדוֹ
 (צִמְדָּר ז') וְהִיא צִיּוֹם כְּלוֹת מַטֵּה, וְכֶסֶם סָבִי
 צִרְיָאֵחַ הָעוֹלָם (צִרְאָשִׁית א') וִירָא אֱלֹהִים אֵת
 כֹּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה עוֹצֵם מֵאֵד, בֵּן תְּמֵלֵא
 צִמְשָׁן (שָׁמוֹת ל"ט) וִירָא מַטֵּה אֵת כֹּל הַמַּלְאָכָה
 וְהִנֵּה עָשׂוּ אֲוֹתָהּ, וְכֶסֶם סֶהֱצִרְיָאֵחַ הָעוֹלָם מַלְאָכָה
 הָעוֹלָם לֹא דָחָה אֵת הַשָּׁצָה סָבִאֵמֶר (צִרְאָשִׁית
 ז') וַיִּשְׁצוּהוּ צִיּוֹם הַשָּׁצִיעִי בֵּן צִמְשָׁן מַלְאָכָה
 הַמַּשְׁכָּן לֹא דָחָה אֵת הַשָּׁצָה סָבִא (שָׁמוֹת ל"ה)
 סָעֵת

הִיא מוֹפֵת וְעֵדוֹת שֶׁנִּמְחַל לָהֶם הָעוֹן, וְלִכְךָ
 נִקְרָא אֵתל מוֹעֵד שֶׁצִּמְדָּר מַשְׁכָּן מִלִּשׁוֹן שְׂכִינָה
 וְנִקְרָא הַמַּשְׁכָּן מַשְׁכָּן הָעֵדוֹת, וְדִרְז"ל חֲטָאוּ צִהֲלָה
 וְנִתְרָלוּ צִהֲלָה, חֲטָאוּ צִהֲלָה (סָם ל"ב) אֵלֶּה
 אֱלֹהֵיךְ יִשְׂרָאֵל, וְנִתְרָלוּ צִהֲלָה, (כֹּה) אֵלֶּה פְּקוּדֵי
 הַמַּשְׁכָּן מַשְׁכָּן הָעֵדוֹת אֲשֶׁר פִּקֵּד עַל פִּי מֹשֶׁה
 עֲבֹדַת הַלְוִיִּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן: עֵיִד
 הַפֶּסַע אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמַּשְׁכָּן יַחֲזוֹר אֵל הַכּוֹזְכִּים
 לַמַּעֲלָה, יֵאמֹר כִּי הַמַּשְׁכָּן וְכִלְיוֹ שֶׁהוּא הַצִּיֵּת
 וְתִחְלָר וְכֹל הַנַּעֲשֶׂה לָהֶם פְּקוּדֵי עֲבֹדַת הַלְוִיִּם
 אֲשֶׁר פִּקֵּד מֹשֶׁה צִיד אִיתָמָר, אֲזַל כֹּלִי הַקֹּדֶשׁ
 סָהֵם הָאֲרוֹן וְהַשְּׁלֶחֶן וְהַמְנוֹרָה וְהַמִּזְבֵּחַ אֵינֶם
 זָכֻלִּם הַמַּשְׁכָּן וְהֵם פְּקוּדָה אֲלֻעָזֶר: וְעֵיִד הַמִּדְרָשׁ
 אֵלֶּה-פְּקוּדֵי הַמַּשְׁכָּן מַשְׁכָּן, לְמַעַן שְׂכִי פְּעָמִים
 מַשְׁכָּן, אֵלֵּא לְלַמֵּד שֶׁהֵיכָל שֶׁל מַטֵּה מִכְיוֹן כִּנְגֵד
 הֵיכָל שֶׁל מַעֲלָה סָבִא (שָׁמוֹת ט"ו) מִכּוֹן לַשָּׁנָה
 פְּעִלָּה ה' וְגו', אֵל חֲקָרֵי מִכּוֹן אֵלֵּא מִכּוֹן,
 סָקוֹל הִיא הַמַּשְׁכָּן כִּנְגֵד צִרְיָאֵחַ הָעוֹלָם, צִרְיָאֵחַ
 הָעוֹלָם כִּי (יִשְׁעִיָּה מ') הַכּוֹנֶה כְּדוֹק שָׁמַיִם
 וַיִּמְחַתֵּם, וְצִמְשָׁן כִּי (שָׁמוֹת כ"ו) וַעֲשִׂיתִי יִרְעוֹת
 עֲזִים לְאַהֲלֵךְ וְכִתִּיצ (תְּהִלִּים ק"ד) כּוֹנֵה שָׁמַיִם
 כִּירִיעָה, צִרְיָאֵחַ הָעוֹלָם כִּי (צִרְאָשִׁית א') יָקוּ
 הַמַּיִם וְצִמְשָׁן כִּתִּיצ (שָׁמוֹת ל') וַעֲשִׂיתִי כִיּוֹר
 נַחֲשָׁה, צִרְיָאֵחַ הָעוֹלָם כִּי (צִרְאָשִׁית א') יֵהִי
 מֵאֲוִרוֹת וְצִמְשָׁן (שָׁמוֹת כ"ה) וַעֲשִׂיתִי מְנוֹרָה,
 צִרְיָאֵחַ הָעוֹלָם כִּי (צִרְאָשִׁית א') וַעֲוֹף יַעֲוֹפֵף
 וְצִמְשָׁן (שָׁמוֹת כ"ה) וְהִיוּ הַכְּרוֹצִים פּוֹרְשֵׁי
 כְּנָפִים, צִרְיָאֵחַ הָעוֹלָם כִּי (צִרְאָשִׁית א') וַיִּצְרָא
 אֱלֹהִים אֵת הָאָדָם וְצִמְשָׁן כִּתִּיצ (שָׁמוֹת ל"ט)
 וְאַתָּה הַקֹּרֵב אֲלֵיךְ, צִרְיָאֵחַ הָעוֹלָם כִּי (צִרְאָשִׁית
 ז') וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְצִמְשָׁן כִּתִּיצ (שָׁמוֹת ל"ט)
 וְחָבַל כֹּל עֲבֹדָה, צִרְיָאֵחַ הָעוֹלָם כִּי (צִרְאָשִׁית
 ז') וַיִּצְרָךְ אֱלֹהִים אֵת יוֹם הַשָּׁבָעִי וַיִּקְדָּשׁ אֲוֹתוֹ
 וְצִמְשָׁן (שָׁמוֹת ל"ט) וַיִּצְרָךְ אֲוֹתָם מַטֵּה וְכִתִּיצ
 (צִמְדָּר ז') וַיִּקְדָּשׁ אֲוֹתוֹ וְאֵת כֹּל כִּלְיוֹ, צִרְיָאֵחַ
 הָעוֹלָם כִּי (צִרְאָשִׁית ז') כִּי צוֹ שָׁנָה וְצִמְשָׁן
 כִּי (שָׁמוֹת ל"ה) שָׁעֵת יָמִים הַעֲשֶׂה מַלְאָכָה,
 וְאַח"כּ אֲחֵר קָחוּ מֵאֲחֵכֶם חֲרוֹמָה, לַהֲוִדִיעֶךָ
 שֶׁסָּקוּלָה מַלְאָכָה הַמַּשְׁכָּן כִּנְגֵד שָׁמַיִם וְאָרֶץ ע"כ
 צִמְדָּרֵם. כֹּל מַה שֶׁהִזְכִּירוּ חֲכָמִים צִמְדָּרֵם הִזָּה
 צִעֲבִינִי הַמַּשְׁכָּן הַשָּׁקוֹל כִּנְגֵד הָעוֹלָם כִּרְאֵה
 סִדְּדָרוּ דֶּרֶךְ כָּלל אֲזַל הַפְּרָעִים נָצִים כְּמַשְׁכִּים
 וַיּוֹלְאִים מִן הַכָּלל. וְנִרְאֶה לִּי כִי מִחוּךְ הַכָּלל
 הִזָּה שֶׁלֹּמְדָנוּ כּוֹכַל לַחֲדָשׁ וְלַהֲוִיָּא קִלְתָּ מִן
 הַפְּרָעִים, וְהוּא סִמְלָתִי מִן הַכִּנְדִּיִּים הָאֵלֶּה כִּי

עשה ימים תעשה מלאכה, וכסם סכנך העולם ועמיד להצטל ולהתחדש אחר הסבת כן. המעשן והמקדש עתיד ליצטל וליחיד ולהתחדש, וכסם סמלינו צצריאח העולם (צראסיה צ') וילו ה' אלהים על האדם לאחר כן המלא צמסכן (סמות ליו) וילו תעשה ויעצירו קול צמסכה לאחר, וכסם סמלינו צצריאח העולם סנקרא הקצ'ה סדי על סאמר לעולמו די, כנגדו המלא צמסכן (סס) והמלאכה היתה דים זו מלאכה של מעלה הנקראת על דרך הקבלה מלאכת סמים וארץ. ובסרקי ר"א המלא למה נקרא סמו אל סדי סאמר לסמים די ועמדו לפי סהיו מותחין והולכים עד סאמר להס די, וכסם סים צצריאח העולם סמים וארץ סהס עדות לישראל צממירח התורה סנא' (דצרים לי) העידותי צכס היום אה הסמים ואה הארץ כן צמסכן מעשן העדות, כסם סצצריאח העולם סצצעה ימי צראסיה כן צמסכן סצצעה ימי המלוואים, וכסם סצצריאח העולם ליצ פעמים אלהים עד לעשות כן צמסכן מלא אוחס חכמה ליצ, ואין ספק כי יס צה דצרים אחרים מלצד אלה סהזכרתי סלא כחצחים וגס אכי יודע אוחס ומסס סאכי יודע ג"כ והפרט הזה סהזכרתי וחדסתי הוא סתח לחצין סאר הדצרים: ועוד אמרו צמדרס אלה פקודי המעשן מעשן, למס מעשן מעשן סני פעמים לפי סציה המעשן עתיד לסתמעשן סני פעמים ציה ראסון וציה סני סנא' (נחמיה א') חצל חצלו לך ע"כ. ואס חסכיל צמלה המעשן מעשן העדות המלא צהס רמו למספר הסמים סעמד ציה ראסון וציה סני וכן מיליאת מלרים עד סצנה סלמה אה הציה כי המעשן צמספרו עס האותיות רמו לציה סני, וכן מעשן צמספרו רמו לציה ראסון, וכן העדת חסר ואיו וחצצוכו די מאות וסמונים סנה מוילאו מעלרים עד סצנה סלמה אה הציה ומה סיחסר אחד מן הסצצון לפי סצצנה הסניה ללאהס כצנה המעשן, וכל אלו הסצצונות ראה אוחס מעס צרוס"ק וזהו אלה פקודי המעשן מעשן העדות, דיא מעשן העדות אחר רצי סמעון צן יוחאי חין עדות אלא תורה סנא' (דצרים די) אלה העדות והחקים והמספעים, מסל למלך סהיה לו צה וצנה לה פלערין והוסיעה לפנים מו' קנקלין אחר כל מי סכככס על צתי כאלו כככס על כצודי כך צ' סמות למעשן כי אחד אומר מעשן העדות זו התורה וכחוצ

אחד אומר לפני מעשן ה', אחר הקצ'ה מי סמוצה אה צתי כאלו מוצה אה כצודי, חדע לך סכסכככס (אדריכוס) עיטוס לציהמ"ק היה מחרף ומגדף, אחר דוד רצס"ע (תהלים ע"ד) יודע כמציא למעלה צסצך עץ קרדומות העלה עליהס כאילו היו עולים לקון ארזים ועושים קולמות לעלות לרקיע אלא סאין יכולים ומניחים אוחס וצחים עלינו סנא' (סס ע"ט) צאו גוים צנחלתך, א"ר חייא צר אצא למה עו"ג דומים לאדם סהיה סונא אה השר והיה מצקס להחגרות צו ולא היה יכול מס עסה הלך אלל עיחטרוס סצו ומצקס להפילו והיה מתירא מן השר סלא יתרגשו כטל לפורן של צרזל והכניסו חסחיו אחר מחוך סאכי מפיל הצקים העיחטרוס כופל כך אמרו עו"ג לישראל סנא' (סס צ') יחילצו מלכי ארץ ורומים כוסדרו יהר על-ה' ועל מסיחו, מסל למי סאיו יכול להכות אה החמור מכה אה האוכף, מסל למי סאיו יכול להכות אה הארי מכה אה החמור: (כצ) ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה, צאור עסה לוח לעשות לחכמים העושים המלאכה כי הוא לא עסה כי אס הארון צלצד ולכך נתיחד סס סבי (סמות ליצ) ויעס צללאל אה הארון. ודרז"ל אפילו דצרים סלא אחר לו רצו הסכימה דעמו למה סנא' למסה צסיכי, ובסדרש צללאל ואהליאצ היו האומנים הצקיאים סצכלס צללאל מעצב יהודה סנקרא גור אריה והמקדש היה דומה דן סנקרא דן גור אריה, והמקדש היה דומה לאריה סכן מלינו סהיכל לר מאחוריו ורחצ מלפניו ודומה לאריה כדכ' (יסעיה כ"ט) הוי אריאל אריאל קרית חנה דוד, וצאריה כעכסו סנא' (ירמיה די) עלה אריה מסצכו, וצאריה עמידין לסתמעס צזמן היסועה סנא' (מיכה ה') והיה סאריה יעקצ צגוים כאריה צצהמות יער: (כה) וכסף פקודי העדה מאת כפר. כסף של מחלית הסקל לכל אחד מעסים רצוא ישראל עלה למאח ככר סהרי סס מאות אלף חלאי סקלים הס סלס מאות אלף סקלים סלמים ולפי סישראל כמנו צמדצר סיכי ועלו סס מאות אלף וסלסס אלפים וחמס מאות וחמס"ס ע"כ כסהיה צידס מאח ככר חלאי סקלים כסארו סלסס אלפים וחמס מאות וחמס"ס ססס אלף וסצע מאות וחמסס וסצעים סקלים סלמים ססכח מעסה, וכ' רס"י צפירושו סככר ססים מכה ומכה סל קדס היה כפול סרי סככר מאס ועסרים

רבינו

פקודי ד' ר' ר' ר'

בחי

ד' ר' ר'

ועשרים מנה והמנה כיה סלעים חרי כבר של
קדש שלשת אלפים שקלים ומאה ככרים הם
שלש מאות אלף שקלים שהרי שש מאות אלפים
חללי שקלים חרי הם ג' מאות אלף שלמים
והיחריים שהיו שלשת אלפים חקין חללי שקלים
הם אלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקלים
שלמים ע"כ. ומעלה כיון שחלי שקל לכל אחד
מששים רצוא עלה מאה כבר שקל שלם לכל
אחד עולה מאתים כבר, מכאן ואילך לא וחשוב
בשקלי המון שהיו עשרת אלפים כבר כסף
שנחכוון לתת בשביל כל אחד מששים רצוא
ישראל הערך הגדול שצחורה שהוא חמשים
שקל כענין שכי צפרשת ערכין, וכשתחשוב
חמשים שקל לכל אחד מששים רצוא חמשים
פעמים מאתים כבר הם מאה פעמים מאה
ומאה פעמים מאה הם עשרת אלפים כבר, או
כאמר כי מפני שידע המון חטא שצטי ישראל
צמכירה יוסף צעשרים כסף שהם חמשת שקלים
ועונם החטא ההוא לא נפקד עליהם עדיין
ע"כ חשב מחצת לקנות כל ישראל לתת
בשביל כל אחד מששים רצוא חמשת שקלים,
כי חשב שילליה צזה ויעלה צידו לגדל חטאם,
וכענין שאמרו צמדש (צרחשית ל"ז) ויצבו
לאכל לחם אמר להם הקצ"ה אחם מכרתם את
אחיכם מחוך משה חייכם שצניכם נזכרים
צסופן מחוך משה שחא' (אסתר ג') והמלך
וחמון יצבו לשחוח. ולפי זה היה די שיתן
בצבילם אלף כבר כסף כי כן חשבון חמשה
שקלים לכל אחד מששים רצוא שיעלה אלף
כבר לפי חשבון חלי שקל לכל אחד שהוא
עולה למאה כבר. אבל אפשר לומר שרלה
לכלול צזה כוונה אחרת שרלה ליתן מן האלפים
עשרה ועשה כן כנגד עשרת הדורות שהיה
חושב לדחותם צעשרה שלו, זה שאמרו (שם
ג') ועשרת אלפים כבר כסף אשקול, לצטל
צעשרה שלו זכות העשרה שנהנו מחוך האש
והקול, וז"ל אשקול, והקצ"ה צרחמיו הסליח
לעשות עמו וגבר עלינו חקדו עד שאפילו
קומץ שעורים שלנו דחה י' אלפים כבר כסף
סלו ונחפך צציתו לליל שעורים סערת ה'
חמה להחליש כמו הגדול למעלה ונהרגו עשרת
צכיו מלמעלה. ומה שאמר וכסף פקודי העדה
מאה כבר וכן ונחשה החנופה שצעים כבר זה
יורה כי משה נחן להם חשבון על כל דצר
ודצר והיה נותן הכל ציד איהער לפי שלא

יהיו ישראל חושדין אותם כשנחמנה גזר על
המסכן יחידיו ואמרו צמדש עליו הכי אומר
(משלי כ"ה) איש אמונות רב צרכות ואן להעשיר
לא יקח איש אמונות זה עשה שחא' (צמדצר
י"ז) צכל ציתי כאמן הוא, רב צרכות שהציח
הקצ"ה צרכות על ידו וכעשה גזר על מלככה
המסכן. ואן להעשיר זה קרח שהיה לוי וצקש
כסוכה גדולה לפיכך לא יקח מה כחי ציה
(שם י"ז) וחפחה הארץ את פיה, וכשם שצריך
חדם ללחא ידי חוצת המקום כך לריך ללחא
ידי חוצת הצריות שכן שכו רזיל אין החורם
ככס לא צפרגוד חפות ולא צמנעל ולא צקנדל
ולא צאפוכדחו ולא צאכפליח שחא' יעשיר ויאמרו
מחרותה הלככה העשיר או שחא' יעני ויאמרו
מעון הלככה העני, וכן לריך חדם להזכר שלא
יהיו הצריות מרככים ומסיחין אחרי צכן דוד
החפלל ואמר (ש"צ כ"ז) וחפלעני מריצי עמי,
ופסוק מלא הוא (צמדצר ל"ז) והייהם נקיים
מה' ומישראל וכי (משלי ג') ומלא חן וצכל
עוז צעיני אלמים ואדם: (כח) ואת האלה
ושבע המאות וחמשה ושבעים. כ"ל שהזכירם
צלסון ידיעה צעצור שצצר הזכירם למעלה
בחללי שקלים הוא שאמר מחלית הסקל צסקל
הקדש לשש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש
מאות וחמשים, שהרי שלשת אלפים חקין חללי
שקלים הם אלף שבע מאות וחמשה ושבעים
שקלים שלמים, ודרז"ל צלסון זה כשצא משה
לתת חשבון על כל דצר ודצר חקדו מן המעקל
אלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקלים ושכח
ולא היה יודע מה עשה מהם ילחא צת קול
ואמרה ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים
עשה וויס לעמודים לקיים מה שחאמר (צמדצר
י"ז) לא כן עצדי משה צכל ציתי כאמן הוא
ע"כ. ואם חשכיל חמלא כי מפני שישראל חטאו
צעון העגל צה"א וא"י שצסם הוא האש והקול
ע"כ ישראל שהיו שש מאות אלף הציחו שקלים
ללודך האדנים שהם יסוד המסכן להיות להם
כפרה על מה שחטאו צה"א, ואוחם שהיו
יחרים על שש מאות אלף שלא היה להם חלק
באדנים עשו משקליהם וויס להיות להם
כפרה על הווא"ו וזהו שאמר עשה וויס לעמודים
יסון זה.

ואפשר שירמוז צזה ואת האלף כדי לחצר
הווא"ו עם הה"א ושלא להפריד ציניהם
וכן אמר דוד (תהלים קמ"ה) הללוהו צמרותים:
וירקעו

למ (ג) וירקעו את פחי הזהב. כחצ הרמזין לא הוסיף בכל מלאכת הקדש לפרט דרך האומנות איך נעשה זולתי זכאן והראוי שיאמר ויעשו את האפור זהב חבלת וארגמן כי כן דרך זכאן. ויחבן ספר כאן המהשנה שחדשו בחוטי הזהב כי היה חמה צעיניהם להיות זהב עווי וסוזר כאשר יעשו זלמור ופסחים כי לא נסמע עד היום שהוא לעשות כן ע"כ: (כז"ב) ויעשו את הכתנות שש ונוי ואת המצנפת שש ואת פארי המנבעות שש ואת מכנסיו חבד שש משור. ים צמני פסוקים אלה חמשה פעמים שש עם הצד שהוא ג"כ שש, האחד לגופיה, והשאר לדרשה, והוא שדרשו צמכח יומא פרק זא לו על שני פסוקים אלו ואמרו חמשה קראי כתיבי כלוי חרי קראי שים זהם חמשה פעמים שש והיה די זאחד מהם סיכחצנו צסוף, חד לגופיה דכחנא כלוי מדכתיב צמקום אחר כחנא צד והבא כתיב את הכתנות שש יורה שהשש הוא כחנא וכמו שאמרו שם צד פעולה מן הקרקע צד צדד והוא הפסחים, שש שיהו חוטיו כפולין ששה, שש שיהיו סזורין, שש לדברים שלא כאמר זהם שש כגון מעיל, שש לעכוזא, פירוש שלא תאמר למליה זלצד אצל אינו מעכב לכך הולרך עוד להוסיף שש לעכוזא, ומש"כ צמקום שלישי ואח האצנע שש מפור לא הולרך לגופיה שהרי כאמר צאצנע צד אלא לשאר מיכין של אצנע הולרך שיהא כל אחד מהם שש: (לז) את גרותיה גרות המערכה. ע"ד הפסעו הוסיף גרות המערכה כדי לזאר כי גרותיה הם שצעה אותם שיערוך אהרן וזכיו צין הערצים וזא ללמד שאין להוסיף זהם ולא לגרוע מהם, ועוד אפשר לומר שירמזו וזכ" כי שצע גרות הן כנגד שצעה כוכבי לכת שהם גרות צרקיעים לכך הוסיף לומר גרות המערכה העליונה, וכבר בארתי מזה צסדר ויקחו לי תרומה.

ודרך הקצלה צענין המורה כבר כתבתי צמקומו שם צדרך הרציעי: (מז) כן עשו בני ישראל את כל העבודה. היה לו לומר את כל המלאכה, אצל הכי קרא למלאכת המשכן עצורה שעשו אותה לעבודת הש"י, כענין שכי (שמות כ"ג) ועצדתם את ה' אלהיכם וכתיב (דברים י"ג) ואותו תעבדו: (מג) וירא משה את כל המלאכה. זו מלאכת המשכן ופי' וירא צהר כענין שכי (שמות כ"ה) ככל אשר אני מראה

לוחך, וכי (סס) אשר אתה מראה צהר, והנה עשו אותו צמדצר. ובמדרש וירא משה את כל המלאכה זו מלאכת צראסיה את כל מלאכת המשכן לא כאמר אלא להודיעך ששקולה מלאכת המשכן כנגד מעשה צראסיה מיד ויצרך אותם משה, מה צרכה צרכן אמר יהי רלין שחשרה שבינה צמעשה ידיכם מיד אמר (תהלים ל') ויהי כועס ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו מפני שחללתו (סס) תפלה למשה איש האלהים, וטעם מעשה ידינו כשיאות כפים צעשה אהרן ציום הסקמה שזה לצון עלינו ומעשה ידינו כוננהו על ההללחה צמעשה ידיהם ולא כדעת רצי דוד קמחי ז"ל שפירש שהוא לצון כפול:

מ (ז) ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד. לדעת רז"ל צהיה משה מעמידו ומפרקו ג' פעמים צכל יום שכל הוקם תקים ויקם, אחד לחמיד של שחר, ואחד למולאים, ואחד לחמיד של צין הערצים, וצפרשה זו תמלא ג' הקמות הללו, תקים את המשכן אהל מועד, וכי הוקם המשכן, וכי צתריה ויקם משה את המשכן. ובמדרש היו זללאל ואהליאז וכל חכם לצ טורחים להעמידו ולא עמד וצשה"כ ויצאו את המשכן אל משה והיה מלך על כך לפי שלא היה לו חלק צמשכן, אמר הקצ"ה למשה איש הקמתו ציד ציו אלא עסוק אתה צו והוא עומד מאליו כדי שידעו כל ישראל שאל שאל על ידך אינו עומד שוב אינו עומד לעולם, ואני כותב הקמה על ידך שכל ציום החדש הראשון צאחד לחדש תקים את המשכן אמר משה צצס"ע איני יודע להעמידו א"ל עסוק צידך ואתה כאה להעמידו והוא עומד מאליו שכל הוקם המשכן, ואני מכתב הקמתו על שמוך שכל ויקם משה את המשכן. צשה"כ (תהלים מ"ה) לרקמות חוצל למלך, זה המשכן שהיה מלוויר שכל (שמות ל"ה) ורוקם צחבלת וצארגמן, חיצל לעלך זה משה שכלאמר (דברים ל"ג) ויהי ציסורון מלך, צחולות אחריה אלו ישראל שנקראו צחולות שכלאמר (ציר ד') בן כעול אחותי בלה רעותיה שהם ריעים להקצ"ה שכל (תהלים קכ"ז) למען אחי ורעי, מוצאות לך שחציו המשכן אל משה: כן עשה. זה תסלוס העסיות צצספור המשכן, ומפסוק (שמות כ"ה) ועשו לי מקדש ועד כאן תמלא רמ"ח עסיות צמלאכה המשכן וכליו אחת לאחת למלא

למלוא חשבון, והם כנגד רמי' מלות עשה
 שצחורה וכלל שחקיר את עשיות אלהי הנכר
 אשר צחוכם שאותם עשיות אינן מכלל החשבון
 מפסוק (סס ל"ב) קום עשה לנו עד (סס ל"ג)
 ואדעה מה לעשה וכל השאר המלאש רמי'
 צבון, ולפי שישראל אמרו כעשה וכשמע וצטלו
 נעשה כשעשו את העגל ע"כ אותם עשיות
 שצקפור העגל ילאו מן הכלל לפי שאין ע"ז
 צמקים יחוד, ועוד הם כנגד רמי' אצרים
 שצאדם ג"כ כי כסם שהמשכן שקול כנגד
 העולם וכולל כל העולם כן הוא כולל כל
 החורה צרמי' עשה שזה גם את האדם צמאחים
 וארצעים ושמונה אצרים שצו, ולולא האריכות
 הייתי מרחיב לך צאור צעין זה כי האלהים
 עשה את זה לעמם זה: (יז) הוקם המשכן.
 דרז"ל מלמד שמשכן אחר הוקם עמו והוא
 משכן הנער ששמו מעטרון ששמו כסם רצו
 עד כאן צמדרש. ועוד צמדרש זהר סיני רצה
 צפסוק (דצרים ז') ויהי ציום כלות משה
 להקים את המשכן, ועוד צפרק אין דורשין
 ח"ר קימן צעשה שאמר הקציה לישראל להקים
 את המשכן רמז למלאכי הסרת שיעשו אף הם
 משכן וצעת שחוקם למטה הוקם למעלה והוא
 משכן הנער מעטרון שצו מקריצ נפשותיהם
 של לדיקים לכפר על ישראל צימי נלוחם ולכך
 כתיב את המשכן שמשכן אחר הוקם עמו:
 (יח) ויקם משה את המשכן. דרז"ל צפרק שחי
 הלחם מעלין צקדש ואין מורידין, מעלין צקדש
 מכין מן המצחות של עדת קרח שבעשה לפוי
 למזבח, ולא מורידין מן הכי הזה ויקם משה
 את המשכן ויקם את אדניו שהרי כמה פעמים
 ציום שהיה משה מקימן היה מפרקן ולא הזכיר
 צפירות שיאמר ציום מקום ויורד משה את
 המשכן אלא ויקם: (כז) ויקטר עליו קשרת
 סמים. משה רצינו ע"ה הוא המקטיר והמקריצ
 הראשון, הוא הקריצ כל שצעת ימי המלואים
 כי כן לוח לו הס"י צכל העצודות וערכת את
 ערכו והעלית את כרותיה והעלית את העולה
 ואת המנחה. והנה הקטורת צכלל שאר הקרצנות
 והיה צכלל שאר העצודות הכהן הראשון עד
 יום השמיני של מלואים שנחמך אהרן צבהוה
 גדולה ונעל את שלו, וכן מלינו צמשה שקראו
 כהן שחא' (ההלים ל"ט) משה ואהרן צבהו:
 (לד) ויבט העין את אהל מועד. כן כתיב זהר
 סיני (שמות כ"ד) ויבט העין את ההר

והיה אתל מועד מוכסה מכל לך צעכן, ואמר
 וכצוד ה' מלא את המשכן כי חוך המשכן היה
 מלא כצוד ה' כי כצוד שוכן צחוך העכן
 חוך המשכן, כי כן כי זהר סיני (סס כ')
 ומשה כגש אל הערפל אשר סם האלהים, כי
 שכן עליו העכן יאמר כי מפני ששכן עליו
 העכן ע"כ לא היה יכול משה לצא אל אתל
 מועד כלו' צלא קריאה צצל צקריאה הרי הוא
 רשאי לצא סם ולא שהקריאה משה משה תהיה
 לו תיור להכנס צעוד שהכצוד סם אלא שהיה
 לו אות שצבר נשתלם שפע אור הכצוד מן
 המשכן זולתי מן הכרוצים ועם זה היה משה
 רשאי לצא אל המשכן, וכן מלינו זהר סיני
 (סס כ"ד) ויקרא אל משה ציום הצציעי מחוך
 העכן וכי (סס) ויצא משה צחוך העכן, וזהו
 שהולך לכחוצ ויקרא אל משה צמוך כי
 הכל דצק ומחוצר לעיפ שהספרים נפרדים
 הכל קשר אחד איש צאחיהו ידוצקו יתלכדו
 ולא יתפרדו. וכתב הרמב"ן ז"ל יתכן הכחוצ
 שאמר פעם אחרת וכצוד ה' מלא את המשכן
 ירמוז אל הכצוד השוכן צקרצו עכ"ל ז"ל.
 והגני מעורר כי יש כאן צמשה פסוקים וצכל
 פסוק ופסוק יצבור עכן והם כנגד ה' ספירות
 שהן ה' קולות שהזכירו החכמים צמשה קולות
 נחנה חורה, ואע"פ שהשיג משה שצעה קולות
 שהן שצעה ספירות וכמו שצאחרי צקדר וישמע
 יחרו כיונחם היתה צאמרם צמשה קולות אל
 הקולות הנסחרים שהם צמשה ולכן אמרו צמשה
 קולות נחנה חורה שהרי הסמים שהם הצפארת
 והכצוד מצוארים צכ' והם ה' אלהים וזהו ה'
 אלהיך, וכנגדם הזכיר כאן וכצוד ה' צ' פעמים
 כדי לרמוז על הצפארת השוכן צקרצו הכצוד
 והצן זה, כי לזה כוון הרצ ז"ל צלסוכו שכתצתי
 צחזר והזכיר פעם אחרת וכצוד ה', וכן מלינו
 צצית המקדש הוא שכי' צדצרי סימנים (דה"צ
 ז') וככלות שלמה להחפלה והאש ירדה מן
 השמים ותאכל העולה והצמחים וכצוד ה' מלא
 את הצית ולא יכלו לצא אל צית ה' כי מלא
 כצוד ה' את צית ה', הא למדת שהזכיר כאן
 שצעה ספירות ה' פעמים עכן שכי פעמים
 וכצוד ה' כי כן רמזו זהר סיני שצעה קולות
 שהיו הצגה משה וכמו שצאחרי סס:

(לח) כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה
 לילה בו, הים ראוי שיאמר הכי עכן ציום
 ואש תהיה צלילה, אלא שצא לרמוז על מדת

יום ומדת לילה וידוע כי עלם המלה יום
אצל נכפלה המים כי כן גם מדת רחמים
מלה בפולה, ומלת לילה, עלם המלה ליל
והמ"א האחרונה רמז למדת הדין שעקר
מושלחה צלילה.

וכבר ידעת שנחתחה כנגד זכורי תלרים צחלי
הלילה והוא סוד חלשון נחיצות המקרא
וכן מה שבי (יהושע א') והגית בו יומם ולילה
היה ראוי שיאמר והגית בו ציום וצלילה.

אבל בא לרמז כי ספר התורה כלול מן הרחמים
והדין תורה שבכתב ותורה שבעל פה.

ומכאן תבין דבקות הסכינה כי גם היו כאחת
צמדצר יושבים באהלים כענין שבי (שמות ל"ג)
ונלכו אים פתח אהליו וכי (צמדצר כ"ד) מה
עוצו אהליך, והנה למעלה הזכיר בני ישראל
לפי שהזכיר גם ענין והוא ענין ה', ובכאן
הזכיר כל ישראל בכל מעשיהם לפי שהזכיר
הענין והאש, ומה נאה צמדצר דגלי ישראל
מחנות קדושים שקולים במחנה מלאכים וחרשימים
זהות הסכינה נראה צענין לכלם אנשים
ונשים, ודרז"ל (תהלים פ"ה) אך קרוצ ליראיו
ישעו לסכון כבוד בארצו, אחר הקציה צעוה"ז

הסריתי סכינתי ציניכם צצחמיק וצצניל עוכותיכי
נכחלקה מכם אצל לע"ל אינה זאת מכם סכא
(ויקרא כ"ו) ונחתי משכני צחוככם ולא חגעל
נפשי אחכם והייתי לכם לאלהים ע"כ, וצאור
הדבר כי לעתיד תחזור הנבואה לישראל כקדמותה
והסכינה על מכוונתה ויסודתה, ילמדו הכל
דעת אחת ה' צפע חכמה, ולא ילמדון עוד
מלחמה, לב חדש יצא ולצ אצן יוסר ויקרע,
אין שטן ואין יצר הרע, וזאת נחמחנו בגאולתנו
זו האחרונה. לסוב בקרב ישראל התפארת
והכבוד כמצראסונה, כי כן הצטיח יסעיה ע"ה
צחתימת ספרו צמצחר חזיונו צמלות (יסעיה
ס"א) כי בא אורך וכבוד ה', ואם בגאולה
ראשונה אהצנו מלכנו אשר עוצ דודיו מ"ן,
וכראה לנו צכצורו צחוש העין, מחוך מחילת
ענין בארץ ערבה וליה, וה' גם היה כענין
שכתוב (צמדצר י"ד) אשר עין צעין כראה
אחה ה', הלא לע"ל חרצה הסגתנו יומר והכבוד
עין צעין כראה מצלי מחילה כצדלח ומצלי
ענין מתראה, כהצעת הכציה ע"ה (יסעיה
כ"צ) קול לופיך כסאו קול יחדו ירכנו כי
עין צעין יראו צסוב ה' ליון;

סליק ספר שמות

